

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH III. VLNA – MEZIKRAJOVÁ KOMPARAČNÍ STUDIE

Dokument ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH III. VLNA – MEZIKRAJOVÁ KOMPARAČNÍ STUDIE vznikl jako výstup systémového projektu Podpora krajského akčního plánování, realizovaného v období 1. 3. 2016 – 31. 12. 2021. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v souladu se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou podporu při využívání akčního plánování na úrovni kraje i škol. Je spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jeho realizaci zajišťuje Národní pedagogický institut ČR. Veškeré informace je nutno chápat v kontextu výstupů projektu P-KAP.

Kolektiv autorů P-KAP, 2021

Materiál je pod licencí Creative Commons CC BY SA 4.0

Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Projekt P-KAP je projektem Národního pedagogického institutu České republiky. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

Obsah

1	ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH.....	5
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ.....	5
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“ A EVALUACE SBĚRU DAT.....	5
1.2.1	Charakteristika datového souboru	6
2	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V ČESKÉ REPUBLICE	7
2.1	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH	8
2.1.1	Důležitost povinných oblastí intervencí podle SOU	8
2.1.2	Důležitost povinných oblastí intervencí podle SOŠ	10
2.1.3	Důležitost povinných oblastí intervencí podle gymnázií.....	11
3	KOMPRACE SOUČASNÉHO STAVU ŠKOL A PLÁNOVANÉHO POSUNU V RÁMCI SLEDOVANÝCH OBLASTÍ V TRÍDĚNÍ DLE KRAJŮ A TYPŮ ŠKOL	13
3.1	ROZDÍLY PRŮMĚRŮ DOSAŽENÝCH ÚROVNÍ ŠKOL V RÁMCI KRAJŮ ČESKÉ REPUBLIKY	13
3.2	ROZDÍLY PRŮMĚRŮ PLÁNOVANÝCH POSUNŮ V RÁMCI KRAJŮ ČESKÉ REPUBLIKY.....	15
3.3	ROZDÍLY PRŮMĚRŮ DOSAŽENÝCH ÚROVNÍ V RÁMCI TYPŮ ŠKOL	15
3.4	ROZDÍLY PRŮMĚRŮ PLÁNOVANÝCH POSUNŮ V RÁMCI TYPŮ ŠKOL	17
4	KOMPARACE SEGMENTŮ SLEDOVANÝCH AKTIVIT, PŘEKÁŽEK a OPATŘENÍ V RÁMCI KRAJŮ a TYPŮ ŠKOL	18
4.1	ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ	18
4.1.1	Aktivity v oblasti rozvoje kariérového poradenství	19
4.1.2	Překážky v oblasti rozvoje kariérového poradenství	22
4.1.3	Opatření v oblasti rozvoje kariérového poradenství	25
4.2	PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	29
4.2.1	Aktivity v oblasti podpory polytechnického vzdělávání.....	30
4.2.2	Překážky v oblasti podpory polytechnického vzdělávání	32
4.2.3	Opatření v oblasti podpory polytechnického vzdělávání	36
4.3	PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ	39
4.3.1	Aktivity v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě.....	40
4.3.2	Překážky v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě.....	43
4.3.3	Opatření v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě.....	46
4.4	ROZVOJ ŠKOLY JAKO CENTRA CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ	49
4.4.1	Aktivity v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení.....	51
4.4.2	Překážky v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení.....	54
4.4.3	Opatření v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení.....	57
4.5	PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ VČETNĚ SPOLUPRÁCE ŠKOL A ZAMĚSTNAVATELŮ.....	60
4.5.1	Aktivity v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů ...	61
4.5.2	Překážky v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů	64
4.5.3	Opatření v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů.	67
4.6	INKLUZIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	70
4.6.1	Aktivity v oblasti inkluzivního vzdělávání	71
4.6.2	Překážky v oblasti inkluzivního vzdělávání	74
4.6.3	Opatření v oblasti inkluzivního vzdělávání	77

5	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI NEPOVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V ČESKÉ REPUBLICE	81
5.1	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI NEPOVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH	81
5.1.1	Důležitost nepovinných oblastí intervencí podle SOU	82
5.1.2	Důležitost nepovinných oblastí intervencí podle SOŠ	83
5.1.3	Důležitost nepovinných oblastí intervencí podle gymnázií	84
6	ZÁVĚR a SHRNUÍ HLAVNÍCH POZNATKŮ	85
7	PŘÍLOHY	88

1 ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“ a evaluace sběru dat

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního pedagogického institutu České republiky.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem následného šetření, které proběhlo v období říjen – prosinec 2018, bylo jednak zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb a dále vyhodnocení posunu, který se na školách udál, od období prvního šetření realizovaného v období listopad 2015 – leden 2016 v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání od období prvního dotazníkového šetření. Cílem závěrečného šetření realizovaného v období březen – květen 2021 bylo opět zmapování situace škol a jejich potřeb a vyhodnocení posunu, který na školách proběhl od období prvního a druhého šetření. Výstupy ze závěrečného dotazníkového šetření budou sloužit jako podklad pro vyhodnocení Krajských akčních plánů v jednotlivých krajích. Dotazníkové šetření jako takové pak pro školy slouží jako podklad pro tvorbu a aktualizaci Školních akčních plánů.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Na dotazníkové šetření zareagovalo 97 % škol.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer-assisted self-interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1310 škol. Z těchto škol se Národnímu pedagogickému institutu České republiky vrátilo 1254 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 96 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými guaranty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

1.2.1 Charakteristika datového souboru

Ve struktuře středních a vyšších odborných škol ČR jsou zastoupeny střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, praktické školy, konzervatoře a vyšší odborné školy. Vedle škol, které nabízejí jeden typ vzdělání (obvykle gymnázia či konzervatoře), jsou i školy kombinované, které nabízejí více typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ nebo SOŠ a VOŠ apod.). V rámci celé České republiky jsou nejvíce zastoupeny střední odborné školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (62 %). Následují střední odborná učiliště, která poskytují výuční list (39 %), gymnázia (28 %), vyšší odborné školy (12 %) a praktické školy (11 %). Nejméně je konzervatoří (1 %).

Obdobná struktura rozložení jednotlivých typů škol je patrná i v jednotlivých krajích. Výjimku tvoří Hlavní město Praha, ve kterém se nachází významně nižší podíl středních odborných učilišť, než tomu je v ostatních krajích.

Tab. 1: Zastoupení jednotlivých typů škol v dotazníkovém šetření

Kraj	Typ školy						Celkem
	SOU	SOŠ	Gymnázium	VOŠ	Konzervatoř	Praktická škola	
ČR CELKEM	489 39%	775 62%	346 28%	151 12%	16 1%	142 11%	1254
Hlavní město Praha	33 19%	94 54%	61 35%	32 18%	6 3%	10 6%	175
Jihočeský kraj	33 38%	52 60%	22 26%	14 16%	1 1%	8 9%	86
Jihomoravský kraj	46 37%	74 60%	40 33%	10 8%	2 2%	15 12%	123
Karlovarský kraj	18 58%	22 71%	9 29%	4 13%	0 0%	6 19%	31
Kraj Vysočina	32 50%	39 61%	18 28%	13 20%	0 0%	9 14%	64
Královéhradecký kraj	28 42%	42 63%	18 27%	10 15%	0 0%	11 16%	67
Liberecký kraj	16 33%	36 75%	13 27%	5 10%	0 0%	4 8%	48
Moravskoslezský kraj	50 35%	87 61%	38 27%	13 9%	2 1%	13 9%	142
Olomoucký kraj	39 42%	55 60%	19 21%	8 9%	1 1%	13 14%	92
Pardubický kraj	33 45%	46 63%	20 27%	5 7%	1 1%	12 16%	73
Plzeňský kraj	25 47%	37 70%	15 28%	5 9%	1 2%	2 4%	53
Středočeský kraj	58 42%	85 61%	35 25%	15 11%	0 0%	18 13%	139
Ústecký kraj	42 47%	56 62%	22 24%	7 8%	1 1%	14 16%	90
Zlínský kraj	36 51%	50 70%	16 23%	10 14%	1 1%	7 10%	71

Pozn. Červeně a zeleně jsou podbarveny kraje s nejnižším a nejvyšším podílem jednotlivých typů škol na celkovém počtu škol v kraji

Nejvyšší podíl SOU na celkovém počtu škol v kraji vykazuje Karlovarský kraj (58 %) a nejnižší Hl. město Praha (19 %). V Libereckém kraji je nejvyšší podíl SOŠ (75 %). Nejnižší podíl SOŠ, je stejně jako u SOU, v Hl. městě Praha (54 %). V hlavním městě České republiky se však nachází nejvyšší podíl gymnázií (35 %) a konzervatoří (3 %). Nejnižší podíl gymnázií na celkovém počtu škol v kraji najdeme v Olomouckém kraji (21 %). V pěti krajích ČR se nenachází žádná konzervatoř.

V Kraji Vysočina se nachází nejvyšší podíl vyšších odborných škol na celkovém počtu škol v kraji (20 %). Nejnižší podíl VOŠ najdeme v Pardubickém kraji (7 %). Praktické školy tvoří nejvyšší podíl v Karlovarském kraji (19 %) a nejnižší v Plzeňském kraji (4 %), ve kterém se nachází pouze dvě praktické školy.

2 VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V ČESKÉ REPUBLICE

Střední a vyšší odborné školy v ČR měly možnost hodnotit důležitost 7 povinných a 4 nepovinných oblastí pro Krajský akční plán. Z povinných oblastí je pro střední a vyšší odborné školy v ČR nejvíce důležitá oblast infrastruktury včetně rekonstrukcí a vybavení škol. Oblasti infrastruktury přisoudilo nejvyšší míru důležitosti 31 % škol, dalších 24 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Pouze pro 4 % škol je oblast infrastruktury z uvedených povinných oblastí nejméně důležitá.

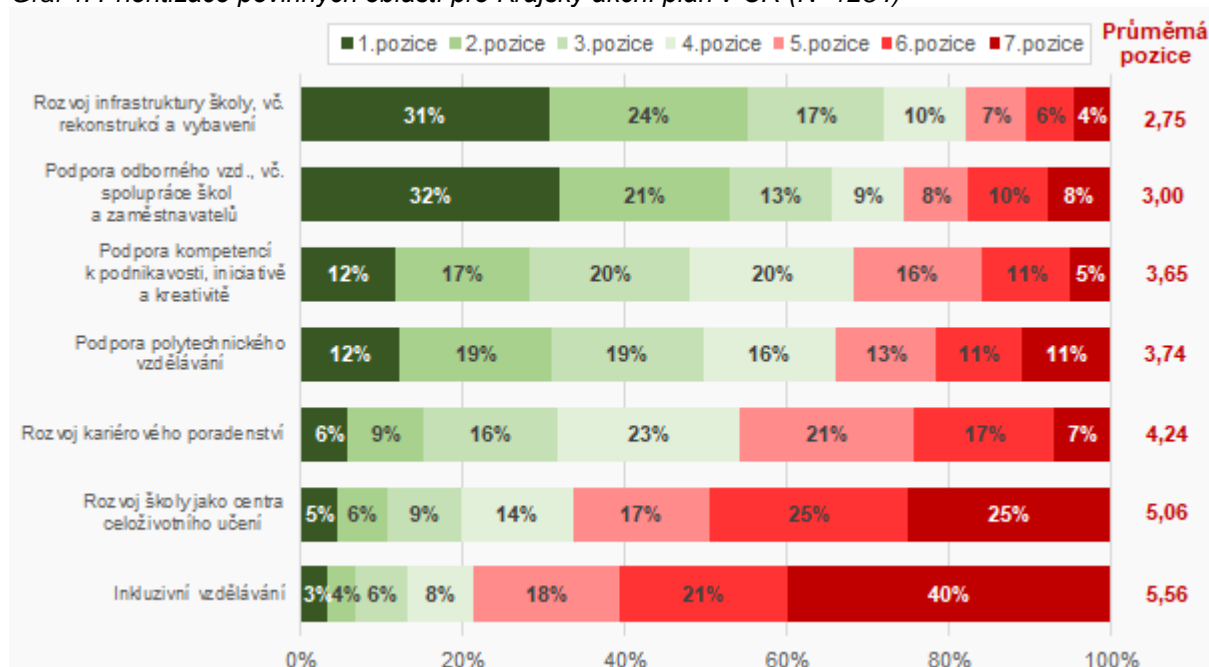
Na druhém místě se umístila podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů. Až 32 % škol považuje tuto oblast za nejdůležitější a 21 % ji zařadilo na druhou pozici. Pro necelou desetinu škol se jedná o nejméně důležitou oblast (8 %).

Třetí nejdůležitější oblastí je podle škol podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě. Tuto oblast považuje za nejdůležitější 12 % škol a 17 % škol ji vnímá jako druhou nejdůležitější. Nejvíce škol ji řadilo na třetí a čtvrtou pozici (shodně po 20 %). Na poslední pozici ji zařadilo pouze 5 % škol. O něco nižší celkovou důležitost připisují školy podpoře polytechnického vzdělávání. Za nejdůležitější oblast ji považuje 12 % škol a 19 % škol ji vnímá jako druhou nejdůležitější. Za nejméně důležitou oblast ji hodnotí desetina škol (11 %).

Nižší důležitost je přisuzována rozvoji kariérového poradenství a rozvoji školy jako centra celoživotního učení. Pouze pro malou část škol jsou tyto oblasti zdaleka nejdůležitější, obvykle těmito oblastem školy přisuzují nižší míru důležitosti. Čtvrtina škol (25 %) považuje rozvoj školy jako centra celoživotního učení za nejméně důležitou oblast a necelá desetina škol (7 %) považuje za nejméně důležité kariérové poradenství.

Na základě porovnání jednotlivých oblastí je školami v ČR přisuzována nejnižší důležitost rozvoji inkluzivního vzdělávání. Tuto oblast umístilo na poslední pozici 40 % škol, a naopak na první pozici pouze 3 % škol.

Graf 1: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v ČR (N=1254)

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

2.1 Vnímání důležitosti povinných oblastí intervencí školami v jednotlivých krajích

Při porovnání hodnocení důležitosti jednotlivých povinných oblastí intervencí je možné sledovat vysokou míru shody mezi jednotlivými kraji (viz příloha 1). Největší soulad mezi školami v jednotlivých krajích panuje ve vymezení nejvíce a nejméně významných oblastí intervencí. Pro téměř všechny kraje platí, že největší prioritu určily školy rozvoji infrastruktury školy a nejnižší inkluzivnímu vzdělávání. Ve většině krajů je podpora odborného vzdělávání hodnocena jako jedna z nejdůležitějších oblastí intervencí a oblasti rozvoje školy jako centra celoživotního vzdělávání a rozvoje kariérového poradenství naopak jako méně důležité oblasti. Pořadí povinných intervencí se však v jednotlivých krajích mírně liší.

Celorepublikovému pořadí jednotlivých intervencí odpovídá pořadí v **Moravskoslezském, Jihočeském, Plzeňském, Ústeckém kraji** a ve **Středočeském a Zlínském kraji**.

V **Jihomoravském, Karlovarském, Královéhradeckém, Libereckém a Pardubickém kraji** jsou také nejdůležitějšími oblastmi rozvoj infrastruktury školy a podpora odborného vzdělávání. Třetí místo však zaujímá podpora polytechnického vzdělávání a podpora kompetencí k podnikavosti je považována za čtvrtou nejdůležitější oblast. Míra důležitosti dalších oblastí odpovídá celorepublikovému srovnání.

Stejně jako ve většině ostatních krajích je v **HL. městě Praha** nejdůležitější rozvoj infrastruktury, následovaný podporou odborného vzdělávání a podporou kompetencí k podnikavosti. Oproti ostatním krajům je v HL. městě Praha vnímán rozvoj kariérového poradenství za důležitější než podpora polytechnického vzdělávání. Pořadí rozvoje školy jako centra celoživotního učení a inkluzivního vzdělávání odpovídá celorepublikovým trendům.

Podpora odborného vzdělávání je nejdůležitější oblastí v **Kraji Vysočina** a v **Olomouckém kraji**. V těchto krajích zaujímá rozvoj infrastruktury školy až druhé místo. Oproti celorepublikovému průměru došlo k prohození pořadí také u podpory kompetencí k podnikavosti a podpory polytechnického vzdělávání. Stejně jako pro celou ČR v těchto krajích platí, že rozvoj kariérového poradenství se umístil na pátém místě, rozvoj školy jako centra celoživotního učení na šestém místě a inkluzivní vzdělávání na sedmém místě.

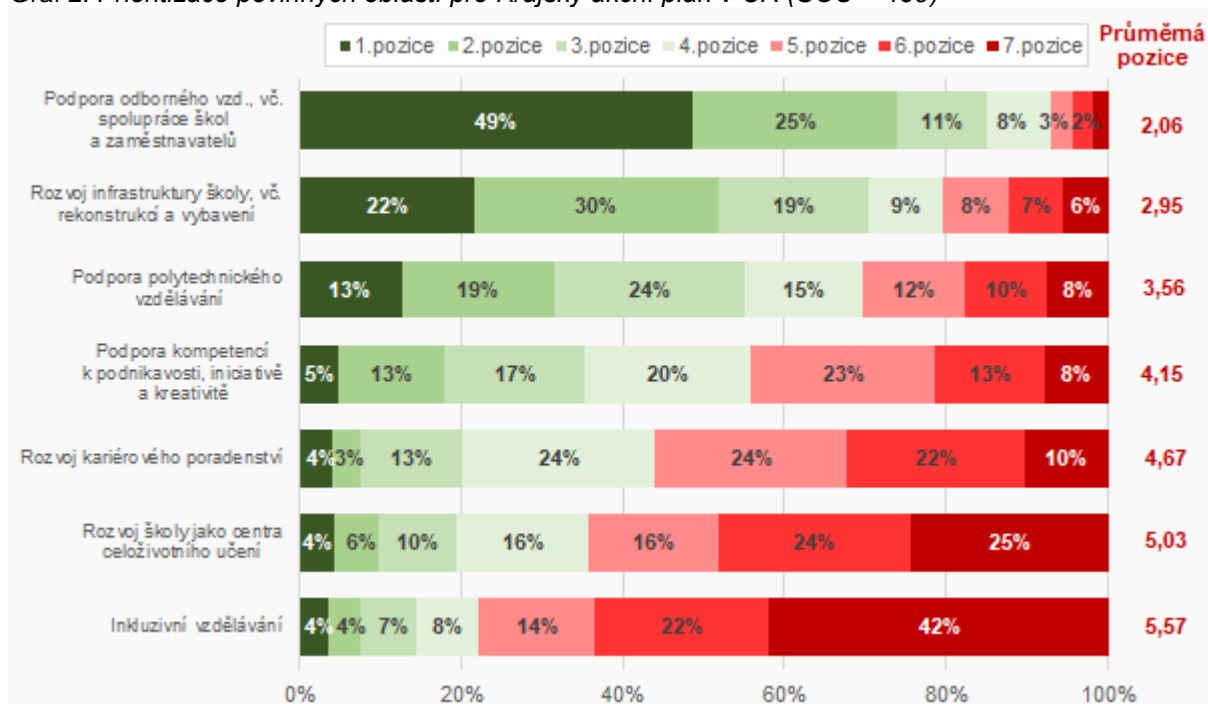
V následujících kapitolách uvádíme srovnání důležitosti povinných oblastí intervencí na vybraných typech škol (SOU, SOŠ a gymnáziích) a v rámci jednotlivých krajů. Srovnání důležitosti povinných oblastí intervencí na dalších typech škol neuvádíme z důvodů nízkého počtu škol v jednotlivých krajích (pro úplnost je srovnání dostupné v podobě tabulek v příloze 5 až 7).

2.1.1 Důležitost povinných oblastí intervencí podle SOU

Pro střední odborná učiliště je nejdůležitější podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce se zaměstnavateli, kterou 49 % SOU umístilo na první pozici. Na druhou pozici ji umístila čtvrtina učilišť (25 %). Na poslední pozici ji zařadila pouze nepatrná část učilišť (2 %). Rozvoj infrastruktury školy je mezi SOU vnímána jako druhá nejdůležitější oblast, za nejdůležitější ji vnímá 22 % učilišť a jako druhou nejdůležitější 30 %. Na třetí pozici se umístila podpora polytechnického vzdělávání, na čtvrté podpora kompetencí k podnikavosti a na páté rozvoj kariérového poradenství.

SOU považují za nejméně důležité oblasti rozvoj školy jako centra celoživotního učení a inkluzivní vzdělávání. Na první pozici důležitosti umístila tyto oblasti pouze nepatrná část učilišť. Na poslední nebo předposlední pozici umístila rozvoj školy jako centra celoživotního učení téměř polovina SOU. Inkluzivní vzdělávání zařadila více než pětina SOU na předposlední pozici (22 %) a na poslední pozici ji umístilo 42 % SOU.

Graf 2: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v ČR (SOU = 489)

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

SOU v jednotlivých krajích

Srovnáme-li, jak střední odborná učiliště v jednotlivých krajích hodnotí důležitost povinných oblastí intervencí, nalezneme mezi kraji četné shody v jejich pořadí (viz příloha 2). Pro všechna SOU platí, že první nejdůležitější oblastí je podpora odborného vzdělávání a druhou rozvoj infrastruktury školy. Pro většinu středních odborných učilišť je nejméně důležité inkluzivní vzdělávání.

Pro SOU v **HI. městě Praha, Jihomoravském, Karlovarském a Středočeském kraji** a v **Kraji Vysočina** je pořadí jednotlivých témat shodné s celorepublikovým pořadím. V **Pardubickém kraji** je podpora polytechnického vzdělávání stejně důležitá jako rozvoj kariérového poradenství. V **Moravskoslezském kraji** je inkluzivní vzdělávání důležitější než rozvoj školy jako centra celoživotního učení. Ostatní oblasti v Pardubickém a Moravskoslezském kraji odpovídají celorepublikovému srovnání SOU.

V **Jihočeském a Zlínském kraji** jsou první čtyři pozice a poslední pozice obsazeny stejně jako v rámci celé České republiky. Rozvoj školy jako centra celoživotního učení je však v těchto krajích vnímán za důležitější než rozvoj kariérového poradenství.

V **Královéhradeckém kraji** považují SOU rozvoj školy jako centra celoživotního učení za čtvrtou nejdůležitější oblast, podporu kompetencí k podnikavosti za pátou důležitou oblast a rozvoj kariérového poradenství za šestou důležitou. Rozvoji školy jako centra celoživotního učení je v rámci celé ČR přiřazena druhá nejnížší důležitost. V **Libereckém kraji** odpovídá pořadí prvních tří oblastí celorepublikovému průměru pro SOU. Rozvoj kariérového poradenství a rozvoj školy jako centra celoživotního učení jsou v Libereckém kraji považovány za důležitější oblasti než v rámci celé ČR. Podpora kompetencí k podnikavosti je naopak oproti celé ČR vnímána za méně důležitou.

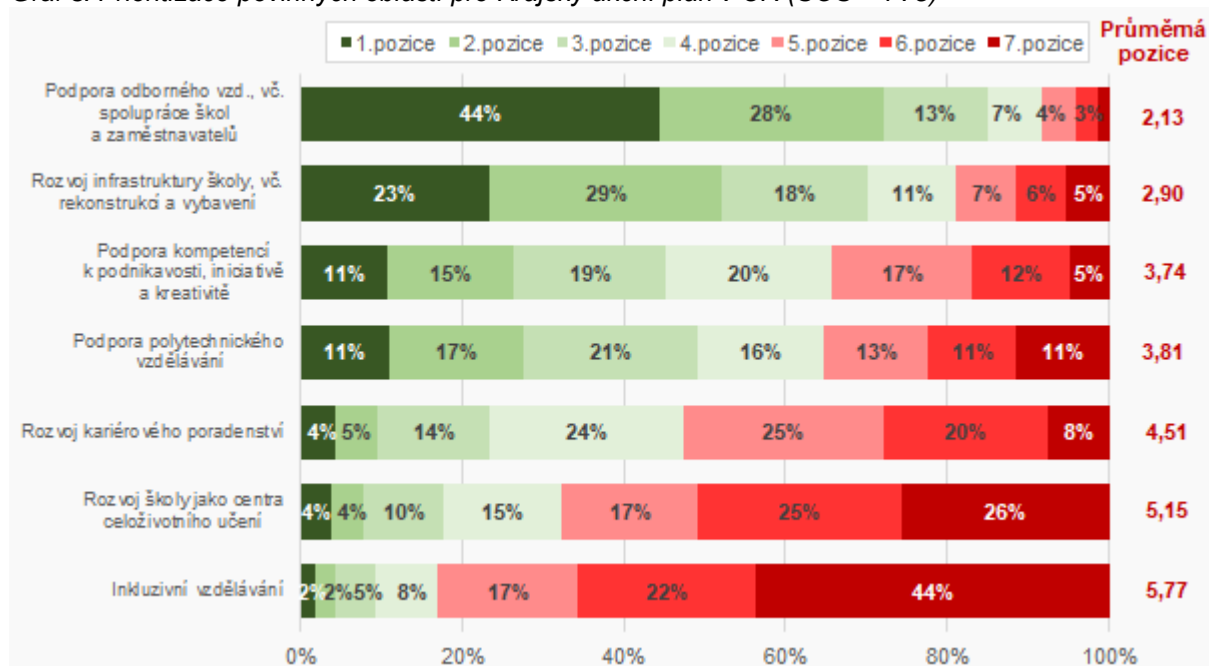
V **Olomouckém kraji** je podpora polytechnického vzdělávání stejně důležitá jako rozvoj infrastruktury školy, obě intervence tedy zaujímají pomyslnou druhou příčku. Oproti celorepublikovým výsledkům dochází také k prohození pozice u podpory kompetencí k podnikavosti a rozvoje kariérového poradenství. V **Plzeňském a Ústeckém kraji** jsou také nejdůležitějšími oblastmi podpora odborného vzdělávání a rozvoj infrastruktury školy. Zatímco v rámci celé ČR se na třetím místě ocitla podpora polytechnického vzdělávání a na čtvrtém podpora kompetencí k podnikavosti, v rámci těchto krajů je pořadí těchto oblastí prohozené. V Plzeňském kraji je navíc ještě důležitější rozvoj školy jako centra celoživotního učení než rozvoj kariérového poradenství.

2.1.2 Důležitost povinných oblastí intervencí podle SOŠ

Pro střední odborné školy je nejdůležitější podpora odborného vzdělávání, kterou 44 % SOŠ umístilo na první pozici. Na druhou pozici ji umístila více než čtvrtina škol (28 %). Za nejméně důležitou ji vnímala pouze nepatrná část škol (1 %). Oblast rozvoje infrastruktury je mezi SOŠ vnímána jako druhá nejdůležitější, na první pozici ji umístilo 23 % škol a na druhou 29 %. Na třetí pozici se umístila podpora kompetencí k podnikavosti, na čtvrté podpora polytechnického vzdělávání a na páté rozvoj kariérového poradenství.

Nejméně důležité oblasti jsou pro SOŠ rozvoj školy jako centra celoživotního učení a inkluzivní vzdělávání. Na první pozici důležitosti umístila tyto oblasti pouze nepatrná část SOŠ. Rozvoj školy jako centra celoživotního učení zařadilo na poslední pozici 26 % SOŠ a čtvrtina škol ji umístila na předposlední pozici. Inkluzivní vzdělávání umístila více než pětina SOŠ na předposlední pozici (22 %) a na poslední pozici se objevila u více než dvou pětín škol (44 %).

Graf 3: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v ČR (SOŠ = 775)

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

SOŠ v jednotlivých krajích

Mezi průměrným hodnocením povinných oblastí intervencí existuje mezi středními odbornými školami v krajích vysoká shoda (viz příloha 3). Téměř všechny střední odborné školy hodnotily jako dvě nejdůležitější oblasti podporu odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a rozvoj infrastruktury školy a za nejméně důležité považovaly inkluzivní vzdělávání a rozvoj školy jako centra celoživotního učení.

Pořadí důležitosti jednotlivých oblastí v Jihočeském, Plzeňském, Libereckém, Středočeském, Zlínském a Moravskoslezském kraji a v Hl. městě Praha přesně odpovídá trendům v ČR pro SOŠ. V Karlovarském kraji jsou podpora kompetencí k podnikavosti a podpora polytechnického vzdělávání považovány za stejně důležité. Pořadí ostatních oblastí odpovídá celorepublikovým trendům.

Oproti celorepublikovému srovnání je v Jihomoravském, Olomouckém, Pardubickém a Ústeckém kraji podpora polytechnického vzdělávání vnímána za důležitější než podpora kompetencí k podnikavosti. To platí také pro Královéhradecký kraj, ve kterém je navíc ještě rozvoj kariérového poradenství považován za stejně důležitý jako rozvoj školy jako centra celoživotního učení.

Kraj Vysočina je jediným krajem, ve kterém není rozvoj infrastruktury školy považován za druhou nejdůležitější oblast. Jako druhou nejdůležitější oblast vnímají školy v Kraji Vysočina podporu

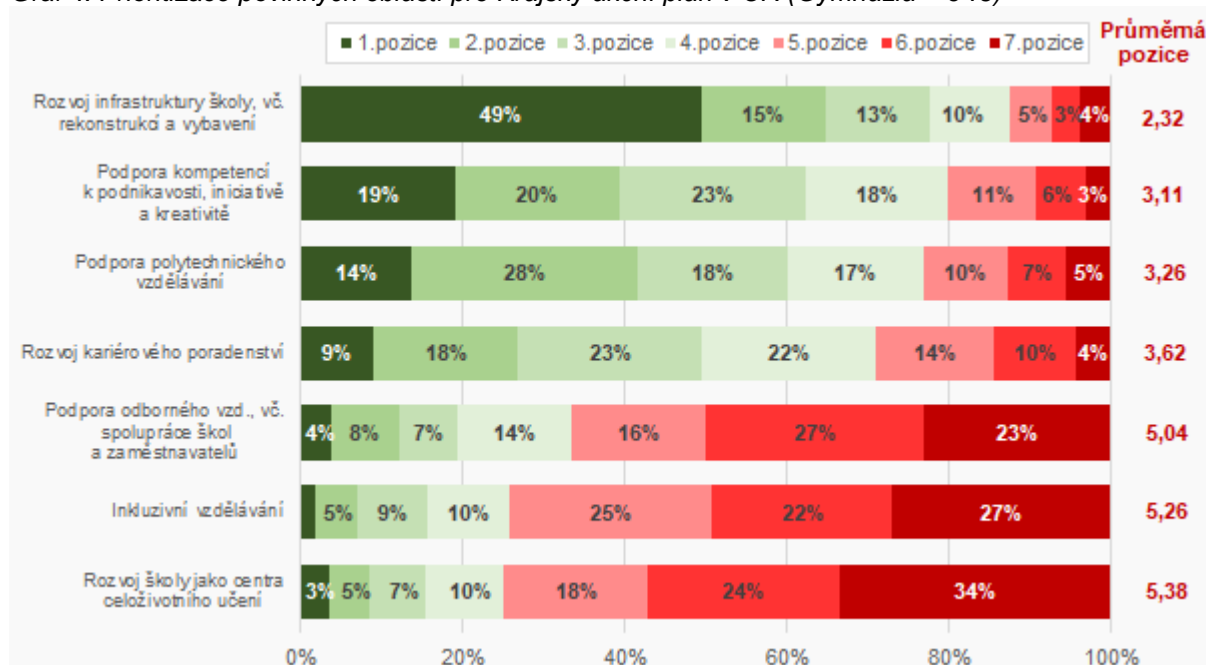
kompetencí k podnikavosti a rozvoj školy infrastruktury školy se umístil na třetím místě. Pořadí ostatních oblastí odpovídá celorepublikovému srovnání pro střední odborné školy.

2.1.3 Důležitost povinných oblastí intervencí podle gymnázií

Pro gymnázia je nejdůležitější rozvoj infrastruktury, včetně rekonstrukcí a vybavení. Téměř polovina gymnázií (49 %) ho umístila na první pozici. Na druhou pozici ho umístilo 15 % gymnázií. Za nejméně důležitou ho vnímala pouze nepatrná část škol (4 %). Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě je mezi gymnázii vnímána jako druhá nejdůležitější oblast. Na první pozici ji umístilo 19 % škol a na druhou 20 %. Na třetí pozici se umístila podpora polytechnického vzdělávání, na čtvrté rozvoj kariérového poradenství a na páté podpora odborného vzdělávání.

Za nejméně důležité oblasti považují gymnázia inkluzivní vzdělávání a rozvoj školy jako centra celoživotního učení. Na první pozici důležitosti umístila tyto oblasti pouze nepatrná část gymnázií. Rozvoj školy jako centra celoživotního učení umístila na poslední pozici třetina gymnázií (34 %) a čtvrtina škol (24 %) jej zařadila na předposlední pozici. Inkluzivní vzdělávání umístila více než pětina gymnázií na předposlední pozici (22 %) a na poslední pozici se objevila u 27 % gymnázií.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v ČR (Gymnázia = 346)

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Gymnázia v jednotlivých krajích

Gymnázia hodnotila důležitost jednotlivých oblastí intervencí (viz příloha 4) velmi různorodě a nelze u nich najít výraznější obecnou tendenci či shodu ve vnímání důležitosti oblastí intervencí, jako tomu bylo u středních odborných škol či učilišť.

Většina gymnázií vnímá jako nejdůležitější oblast rozvoj infrastruktury školy a na poslední dvě pozice řadí inkluzivní vzdělávání a rozvoj školy jako centra celoživotního učení. V **Jihomoravském, Plzeňském, Středočeském a Zlínském kraji** odpovídá pořadí povinných intervencí celorepublikovému srovnání pro gymnázia.

V **Moravskoslezském kraji** rozvoj infrastruktury školy a podpora kompetencí k podnikavosti zaujímají první a druhé místo a rozvoj školy jako centra celoživotního učení je považován za nejméně důležitý, ale pořadí ostatních oblastí se od celorepublikového srovnání liší. Třetí nejdůležitější oblastí je v Moravskoslezském kraji rozvoj kariérového poradenství, čtvrtou podpora polytechnického vzdělávání, pátou inkluzivní vzdělávání a šestou podpora odborného vzdělávání.

V **Královéhradeckém kraji** jsou dvě oblasti považovány za nejdůležitější, a to rozvoj infrastruktury školy a podpora polytechnického vzdělávání. Pořadí ostatních oblastí je shodné s celorepublikovým trendem.

V **Ústeckém kraji** je také nejdůležitější oblastí rozvoj infrastruktury školy. Druhé místo sdílí podpora kompetencí k podnikavosti a rozvoj kariérového poradenství, následované podporou polytechnického vzdělávání a rozvojem školy jako centra celoživotního učení. Rozvoj školy jako centra celoživotního učení se v celorepublikovém srovnání ocitlo na pomyslné poslední příčce. Již méně je důležitá podpora odborného vzdělávání a nejméně důležité je inkluzivní vzdělávání.

Olomoucký kraj oproti celorepublikovému srovnání považuje za důležitější podporu polytechnického vzdělávání, rozvoj kariérového poradenství a rozvoj školy jako centra celoživotního učení. Naopak podpora kompetencí k podnikavosti a inkluzivní vzdělávání jsou v Olomouckém kraji vnímány za méně důležité oblasti.

V **Pardubickém kraji** je pořadí jednotlivých intervencí následující: rozvoj infrastruktury školy, podpora polytechnického vzdělávání, podpora kompetencí k podnikavosti, podpora odborného vzdělávání, rozvoj kariérového poradenství, rozvoj školy jako centra celoživotního učení a inkluzivní vzdělávání.

Pro gymnázia v **Libereckém kraji** je na prvním místě rozvoj infrastruktury školy a na druhém podpora polytechnického vzdělávání a na třetím podpora kompetencí k podnikavosti. Oproti celorepublikovým trendům je pořadí druhé a třetí nejdůležitější oblasti prohozené. Navíc se liší i podpora odborného vzdělávání, která je považována za stejně důležitou jako rozvoj školy jako centra celoživotního učení. Za nejméně důležité je považováno inkluzivní vzdělávání.

V **Jihočeském kraji** je oproti celorepublikovým trendům vnímána podpora polytechnického vzdělávání za důležitější než podpora kompetencí k podnikavosti a rozvoj školy jako centra celoživotního učení za důležitější než inkluzivní vzdělávání.

Rozvoj infrastruktury školy se také v **HL. městě Praha** umístil na první příčce a podpora kompetencí k podnikavosti na druhém místě. Oproti celorepublikovému srovnání se však prohodilo pořadí rozvoje kariérového poradenství a podpory polytechnického vzdělávání. Navíc inkluzivní vzdělávání zaujalo páté místo a rozvoj školy jako centra celoživotního učení šesté. Za nejméně důležitou oblast je v HL. městě Praha považována podpora odborného vzdělávání.

Nejdůležitější oblastí v **Karlovarském kraji** je podpora kompetencí k podnikavosti. Rozvoj infrastruktury školy sdílí druhou příčku spolu s podporou polytechnického vzdělávání. Poté následuje rozvoj kariérového poradenství, inkluzivní vzdělávání, podpora odborného vzdělávání a rozvoj školy jako centra celoživotního učení.

V **Kraji Vysočina** považují gymnázia za nejdůležitější oblast podporu polytechnického vzdělávání. Na pomyslné druhé příčce se zde umístila podpora kompetencí k podnikavosti a na třetí rozvoj kariérového poradenství. Rozvoj infrastruktury školy se umístil až na čtvrté pozici. Pořadí posledních tří oblastí je shodné s celorepublikovým trendem.

3 KOMPRACE SOUČASNÉHO STAVU ŠKOL A PLÁNOVANÉHO POSUNU V RÁMCI SLEDOVANÝCH OBLASTÍ V TŘÍDĚNÍ DLE KRAJŮ A TYPŮ ŠKOL

V následujícím textu jsou představeny rozdíly v deklarovaném současném stavu škol a v jejich plánovaném posunu do budoucna, a to jak mezi jednotlivými kraji, tak také mezi typy škol. Rozdíly jsou definovány na základě porovnání průměrného naplnění jednotlivých oblastí napříč všemi úrovněmi, kterých školy mohou dosáhnout, a na základě průměrných posunů škol.

3.1 Rozdíly průměrů dosažených úrovní škol v rámci krajů České republiky

Nejvyšší rozdíly mezi kraji s **nejvyšší průměrnou naplněností** a **nejnižší průměrnou naplněností** se nachází u **podpory odborného vzdělávání** (rozdíl 13 p. b.). V oblastech podpory polytechnického vzdělávání, rozvoje školy jako centra celoživotního učení a inkluzivního vzdělávání dochází ke shodnému rozdílu mezi nejvíce naplněným a nejméně naplněným krajem (shodný rozdíl o 11 p. b.). V oblasti rozvoje kariérového poradenství rozdíl mezi nejvíce a nejméně naplněným krajem je nižší (rozdíl o 8 p. b.) a nejnižší je v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti (rozdíl 7 p. b.).

V oblasti rozvoje **kariérového poradenství** se průměrné hodnoty naplnění pohybují mezi 40 až 49 %. Nevyšších hodnot dosahují Olomoucký (průměrná úroveň naplněnosti 49 %) a Středočeský kraj (48 %). Nejméně je oblast kariérového poradenství rozvíjena v Královéhradeckém kraji (40 %).

Co se týče **podpory polytechnického vzdělávání** průměrná úroveň naplněnosti se v jednotlivých krajích pohybuje mezi 41 % až 52 %. Nejvyšších hodnot průměrné naplněnosti dosahují školy v Pardubickém (52 %), Libereckém kraji (51 %) a v Kraji Vysočina (51 %). Naopak nejnižších hodnot dosahují školy v Hl. městě Praha (41 %).

V případě oblasti **rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě** se průměrné hodnoty naplnění dané oblasti pohybují mezi 30-37 %, přičemž nejvyšších hodnot dosahuje Středočeský a Zlínský kraj (s průměrnou shodnou mírou naplnění na úrovni 37 %) a Karlovarský kraj (36 %). Naopak nejnižších hodnot dosahují školy v Královéhradeckém (s úrovní 30 %) a v Plzeňském a Jihočeském kraji (shodně 31 %).

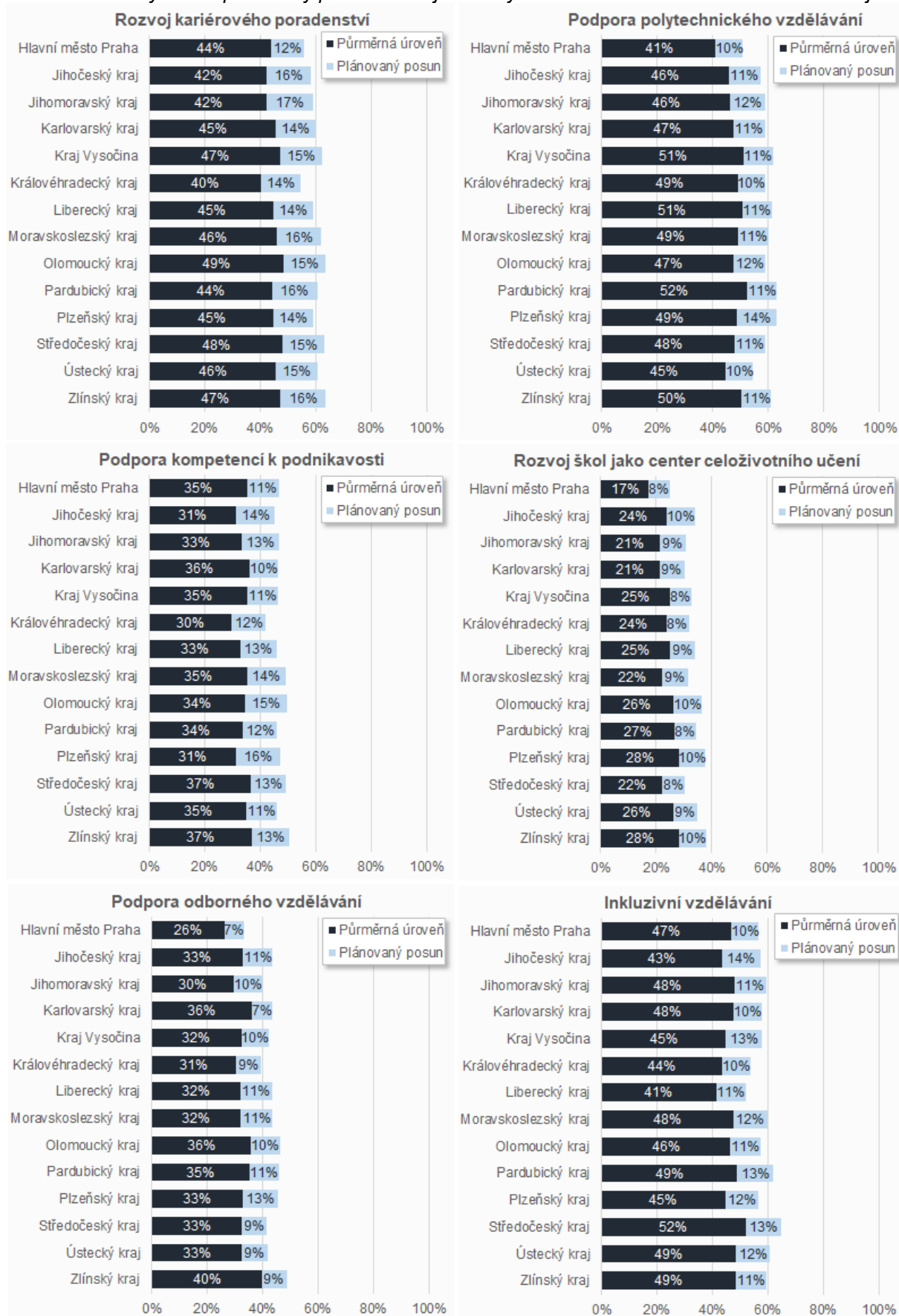
V oblasti **rozvoje školy jako centra celoživotního učení** se průměrné hodnoty naplněnosti pohybují mezi 17-28 %. Nejvyšších hodnot současného stavu dosahují školy ve Zlínském a Plzeňském kraji (shodně s průměrnou mírou naplnění oblasti na úrovni 28 %). Naopak nejnižších hodnot současného stavu dosahují školy v Hl. městě Praha (s průměrnou mírou naplnění oblasti na úrovni 17 %). Jedná se o jediný kraj, ve kterém je naplněnost nižší než 20 %.

V případě oblasti **odborného vzdělávání** se naplněnost současného stavu pohybuje mezi 26-40 %. Nejlépe vycházejí průměrné hodnoty v případě Zlínského kraje (s průměrnou mírou naplnění oblasti na úrovni 40 %), Olomouckého a Karlovarského kraje (shodně 36 % průměrné míry naplněnosti). Nejnižší se v rámci této oblasti nachází Hlavní město Praha (s průměrem na úrovni 26 %) a Jihomoravský kraj (s průměrem na úrovni 30 %).

V oblasti **inkluzivního vzdělávání** se průměrné hodnoty naplnění pohybují mezi 41-52 %, přičemž nejvyšších hodnot dosahuje Středočeský kraj (s průměrem na úrovni 52 %) a dále Pardubický, Ústecký a Zlínský kraj (shodně 49 %). Nejnižších hodnot pak dosahuje Liberecký (s průměrem na úrovni 41 %) a Jihočeský kraj (43 %).

Graf 5: Současný stav a plánovaný posun škol v jednotlivých oblastech intervence v třídění dle kraje

3.2 Rozdíly průměrů plánovaných posunů v rámci krajů České republiky

Mezi plánovanými posuny jednotlivých oblastí intervence nejsou mezi kraji příliš vysoké rozdíly.

V oblasti **rozvoje kariérového poradenství** plánují nejvyšší posun školy v Jihomoravském kraji (plánovaný posun průměrně o 17 %). Školy v Moravskoslezském, Zlínském, Pardubickém a Jihočeském kraji vykazují shodný plánovaný posun (o 16 %). Nejnižší posun plánují školy v Hl. m. Praha (o 12 %) a v Plzeňském, Karlovarském, Královéhradeckém a Libereckém kraji (shodně o 14 %).

Co se týče **podpory polytechnického vzdělávání**, nejvyšší plánovaný posun uvádějí školy v Plzeňském kraji (plánovaný posun o 14 %). Nejnižší posun v této oblasti lze očekávat na území Hlavního města Prahy a Karlovarského a Ústeckého kraje (shodný posun o 10 %).

V oblasti **rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě** plánují v průměru nejvyšší rozvoj činností školy v Plzeňském (plánovaný posun průměrně o 16 %) a Olomouckém kraji (o 15 %). Nejnižší posun školy předpokládají v Karlovarském kraji (o 10 %) a v Hl. městě Praha, v Kraji Vysočina a v Ústeckém kraji (shodný plánovaný posun průměrně o 11 %).

V případě oblasti **rozvoje školy jako centra celoživotního učení** lze nejvyšší posun očekávat ve Zlínském, Olomouckém, Plzeňském a Jihočeském kraji (shodný plánovaný posun o 10 %). Nejnižší posuny v této oblasti plánují školy v Hlavním městě Praha, Středočeském, Pardubickém a Královéhradeckém kraji a v Kraji Vysočina (shodně o 8 %).

Odborné vzdělávání a spolupráci se zaměstnavateli plánují dále rozvíjet školy zejména v Plzeňském kraji (plánovaný posun průměrně o 13 %). Nejnižší posun se předpokládá u škol v Hlavním městě Praha a v Karlovarském kraji (shodně o 7 %).

Inkluzivní vzdělávání pak plánují nejvíce posouvat školy v Jihočeském kraji (plánovaný posun o 14 %) a v Pardubickém a Středočeském kraji a v Kraji Vysočina (shodný plánovaný posun o 13 %). V nejnižší míře chtějí oblast rozvíjet školy z Hl. města Praha, Karlovarského a Královéhradeckého kraje (shodný plánovaný posun o 10 %).

3.3 Rozdíly průměrů dosažených úrovní v rámci typů škol

Nejvyšší rozdíly mezi průměrnou nejvyšší naplněností a průměrnou nejnižší naplněností jednotlivých oblastí intervence mezi různými typy škol se nachází v oblasti podpory polytechnického vzdělávání (rozdíl 46 p. b.) a v oblasti podpory odborného vzdělávání (rozdíl 33 p. b.).

V oblasti **rozvoje kariérového poradenství** všechny typy škol, s výjimkou konzervatoří (s průměrnou mírou naplnění oblasti na úrovni 27 %), dosahovaly hodnot v rozmezí 41 až 47 %. Nejvyšších hodnot dosahovaly střední odborné školy a učiliště (shodně 47 %). Hned za nimi se umístila gymnázia (46 %). Vyšší odborné školy dosáhly úrovně 44 % a praktické školy 41 %.

Podpora polytechnického vzdělávání je prioritou zejména pro gymnázia (průměrná míra naplnění oblasti na úrovni 58 %). Dle očekávání se konzervatoře této oblasti věnují v naprosto minimální míře (průměrné naplnění oblasti 12 %). Nižších hodnot vzhledem ke svému zaměření dosahovaly i praktické školy (32 %). U zbylých typů škol se hodnoty pohybovaly mezi 41-49 %.

V oblasti **rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě** opět vzhledem k jejich zaměření nejvíce zaostávají praktické školy (průměrná míra naplnění oblasti na úrovni 20 %) a konzervatoře (22 %). Naopak nejvyšších hodnot dosahují střední odborné školy (39 %) a vyšší odborné školy a střední odborná učiliště (shodně 37 %). Gymnázia vykazují naplněnost 33 %.

V rámci **rozvoje školy jako centra celoživotního učení** jsou vzhledem ke svému oborovému zaměření na prvním místě střední odborná učiliště (průměrná míra naplnění oblasti na úrovni 33 %), která jsou následována středními a vyššími odbornými školami (shodně 30 %). Znatelně hůře jsou na tom vzhledem ke svému zaměření praktické školy (15 %), gymnázia (14 %) a konzervatoře (17 %).

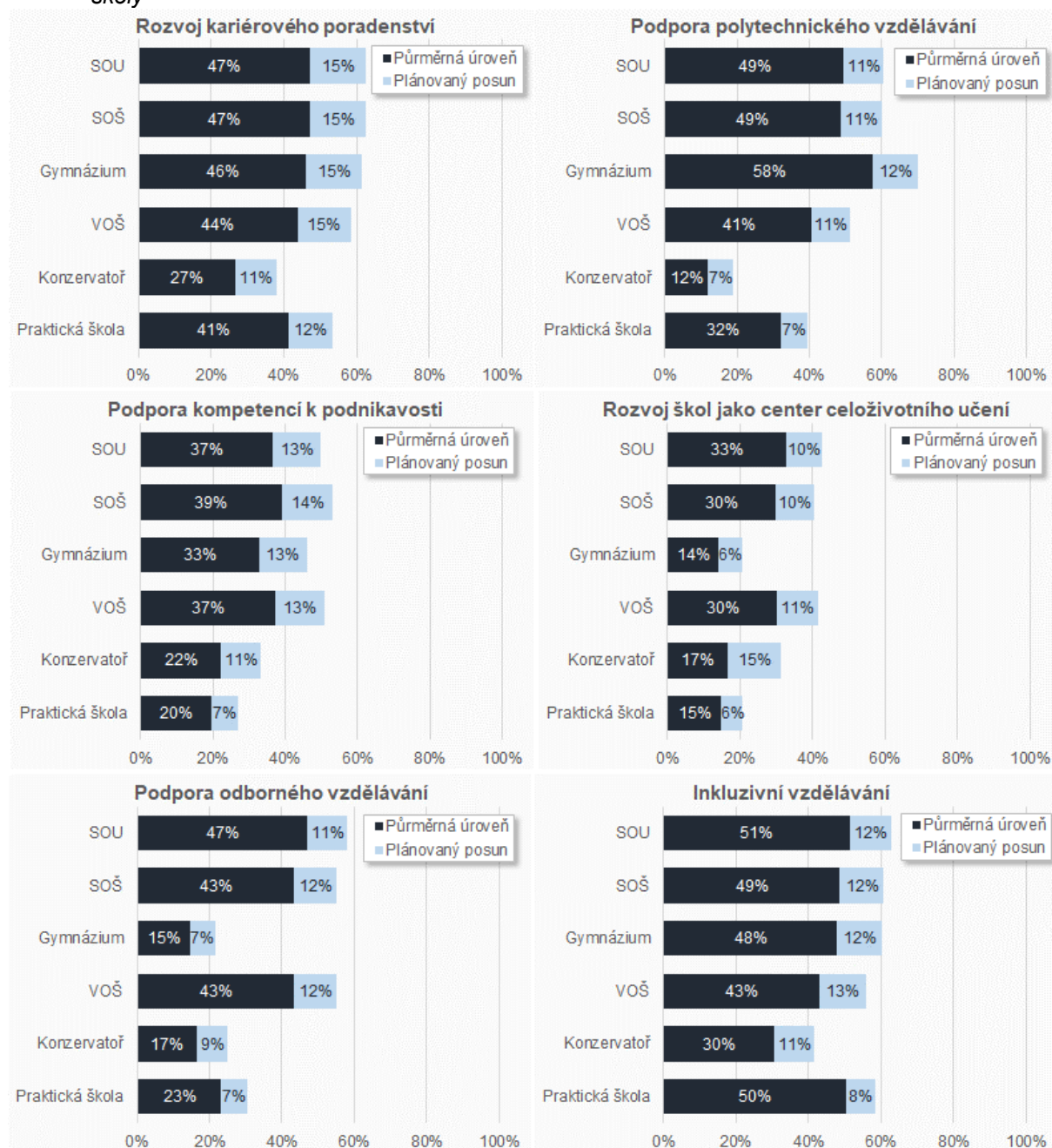
Podpora odborného vzdělávání vč. spolupráce se zaměstnavateli se těší zájmu zejména u středních odborných učilišť (průměrná míra naplnění oblasti na úrovni 47 %) a středních a vyšších

odborných škol (shodně 43 %). Není překvapením, že nejnižších hodnot zde dosahují gymnázia (15 %), která se většinou zaměřují spíše na spolupráci s vysokými školami. Konzervatoře (17 %) a praktické školy (23 %) rozvíjí činnosti z této oblasti také v nižší míře.

O **inkluzivní vzdělávání** se v největší míře snaží střední odborná učiliště (51 %) a praktické školy (50 %). Vysokou průměrnou míru naplněnosti vykazují také SOŠ (49 %) a gymnázia (48 %). Nejméně se pak oblasti věnují VOŠ (43 %) konzervatoře (30 %).

Graf 6: Současný stav a plánovaný posun škol v jednotlivých oblastech intervence v třídění dle typu školy

3.4 Rozdíly průměru plánovaných posunů v rámci typů škol

Střední odborné školy a učiliště, gymnázia a vyšší odborné školy plánují shodný posun v oblasti **rozvoje kariérového poradenství** (průměrný plánovaný posun o 15 %). Praktické školy předpokládají rozvoj činností o 12 % a konzervatoře o 11 %.

V rámci **podpory polytechnického vzdělávání** se plánují rozvíjet především gymnázia (plánovaný posun o 12 %), střední odborná učiliště, střední a vyšší odborné školy (shodný plánovaný posun o 11 %). Nejnížší posun předpokládají konzervatoře a praktické školy (shodně o 7 %).

Kompetence k podnikavosti, iniciativě a kreativitě chtějí nejvíce rozvíjet střední odborné školy (o 14 %) a střední odborná učiliště, vyšší odborné školy a gymnázia (shodně o 13 %). Nejnížší rozvoj činností předpokládají praktické školy (o 7 %) a konzervatoře (o 11 %).

Na **rozvoj školy jako centra celoživotního učení** se chtějí zaměřit především konzervatoře (plánovaný posun o 15 %). Již nižší posun plánují VOŠ (o 11 %) a SOU a SOŠ (shodně o 10 %). Nejnížší rozvoj předpokládají praktické školy a gymnázia (shodně o 6 %).

Podporu odborného vzdělávání a spolupráci se zaměstnavateli plánují rozvíjet především střední a vyšší odborné školy (shodný plánovaný posun o 12 %) a střední odborná učiliště (plánovaný posun o 11 %). Již v nižší míře se předpokládá rozvoj činností u konzervatoří (o 9 %), praktických škol a gymnázií (shodně o 7 %).

Plánovaný posun v oblasti **inkluzivního vzdělávání** deklarují častěji vyšší odborné školy (o 13 %) a střední odborné školy a učiliště a gymnázia (shodně o 12 %) než konzervatoře (o 11 %) a praktické školy (o 8 %).

4 KOMPARACE SEGMENTŮ SLEDOVANÝCH AKTIVIT, PŘEKÁŽEK a OPATŘENÍ V RÁMCI KRAJŮ a TYPŮ ŠKOL

Za účelem redukce vyšší dimenzionality dat byly na základě provedené analýzy hlavních komponent (Principal component analysis – dále jen PCA) odhaleny společné faktory jednotlivých aktivit, překážek a opatření. Podle těchto faktorů byly původní položky zařazeny do nových kategorií – segmentů. K následující komparaci je dále využito právě těchto segmentů, namísto původních položek. Pokud škola vybrala alespoň jednu položku z nového segmentu, je považována za školu, která vykonává alespoň jednu aktivitu/naráží alespoň na jednu překážku/pomohlo by ji alespoň jednoho opatření z daného segmentu.

U některých oblastí nebyl splněn jeden z předpokladů vhodnosti pro provedení analýzy, nicméně je na místě přihlédnout k faktu, že získaná data jsou k dispozici pro naprostou většinu středních a vyšších odborných škol v ČR a lze je tedy považovat za základní nikoliv výběrový soubor dat, a proto je použití analýzy přípustné. Důvodem jevu je mimo jiné přibližování počtů škol, které dané položky volily a zároveň snižování rozdílů v hodnocení významu jednotlivých položek.

Na začátku jednotlivých kapitol jsou vždy nejprve popsány jednotlivé oblasti intervencí a následně vytvořené nové segmenty i s jejich obsahem (původními položky). Dále je provedeno srovnání zastoupení jednotlivých segmentů v rámci aktivit, překážek a potřeb škol v jednotlivých krajích a v rámci celé ČR jsou pak doplněny také výsledky za jednotlivé typy škol. Z analýzy je tedy patrné, jaké oblasti jsou pro jednotlivé kraje jejich „silnými“ a „slabými“ stránkami, na jaké typy problémů školy nejčastěji narážejí a jaké typy opatření považují školy v jednotlivých krajích za nejvíce potřebné.

4.1 Rozvoj kariérového poradenství

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

U některých oblastí intervencí se stalo, že nebyl splněn jeden z předpokladů vhodnosti pro provedení analýzy, nicméně je na místě přihlédnout k faktu, že získaná data jsou k dispozici pro naprostou většinu středních a vyšších odborných škol v ČR a lze je tedy považovat za základní nikoliv výběrový soubor dat, a proto je použití analýzy přípustné.

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat snížení nezaměstnanosti absolventů, **snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání, a naopak vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání, a kteří se budou schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní profesní dráhy.**

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy. Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu.** Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy.** Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobnostní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Osobnostní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** – se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáze rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáze se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. vzdělávací oblast Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor, a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání:** Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání:** Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnostnímu rozvoji – schopnost identifikovat a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou kariérovou dráhu, schopnost komunikovat (návčik přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.
- **Poskytování informací:** Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.
- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

4.1.1 Aktivita v oblasti rozvoje kariérového poradenství

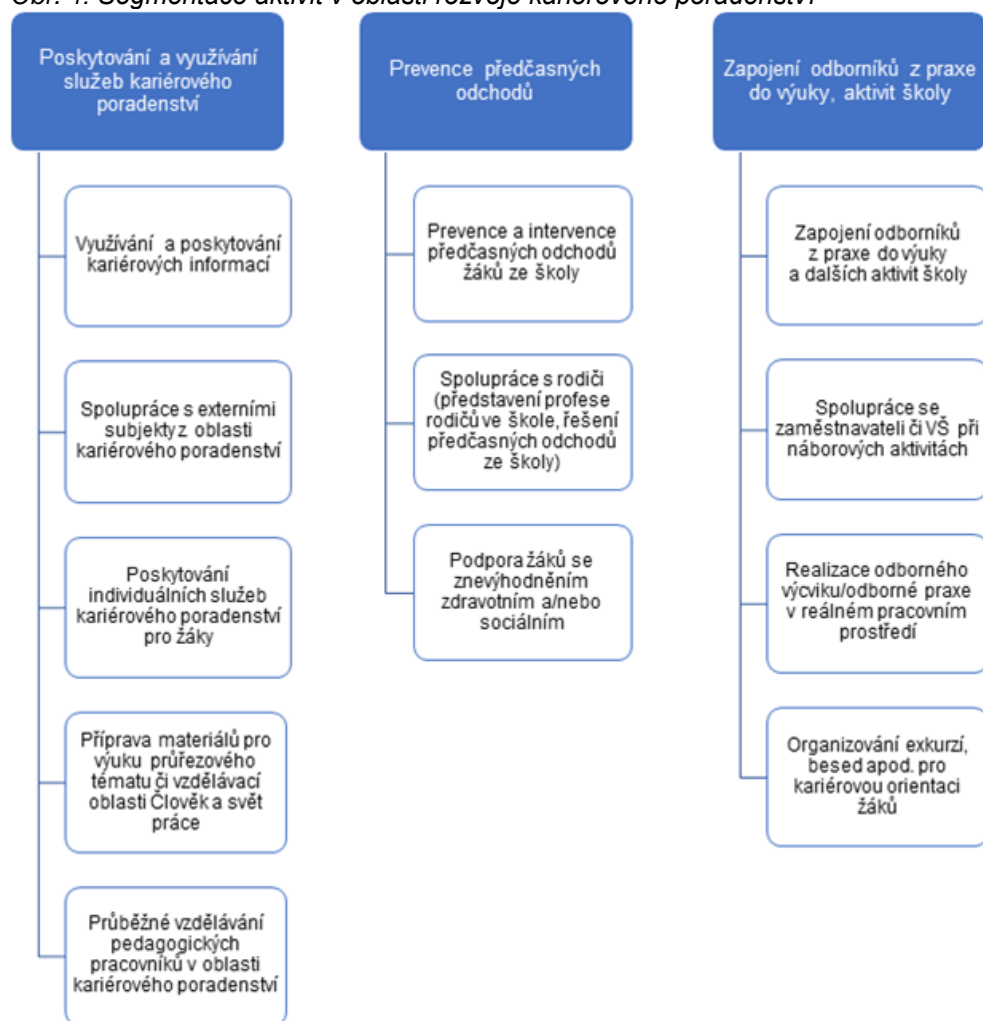
Z jednotlivých aktivit, které školy realizují v rámci oblasti rozvoje kariérového poradenství, byly na základě společných faktorů vytvořeny tři samostatné segmenty, které obsahují tři až pět položek z původní baterie.

Do **prvního segmentu** jsou zahrnuty činnosti, které se zabývají **poskytováním a využíváním služeb kariérového poradenství**: využívání a poskytování kariérových informací, spolupráce s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství, poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky, příprava materiálů pro výuku průřezového tématu či oblasti Člověk a svět práce a průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství.

Druhý segment se týká činností směřujících **k prevenci předčasných odchodů**. Do tohoto segmentu byla zahrnuta prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy, spolupráce s rodiči a podpora žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním.

Třetí segment zahrnuje činnosti týkající se **zapojení odborníků z praxe do výuky, aktivit školy**. Patří sem zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy, spolupráce školy se zaměstnavateli a VŠ při náborových aktivitách, realizace odborného výcviku nebo praxe v reálném pracovním prostředí a organizace exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků.

Obr. 1: Segmentace aktivit v oblasti rozvoje kariérového poradenství

Nejzastoupenějším segmentem opatření v oblasti rozvoje kariérového poradenství je **zapojování odborníků z praxe do výuky a aktivit školy** (98 %). Většina škol se zabývá nějakou aktivitou ze segmentu **poskytování a využívání služeb kariérového poradenství** (94 %) nebo **prevencí předčasných odchodů** (92 %).

Tab. 2: Aktivita v oblasti rozvoje kariérového poradenství

Kariérové poradenství - segmenty aktivit (N=1254)	Počet škol	Podíl
Zapojení odborníků z praxe do výuky, aktivit školy	1231	98%
Poskytování a využívání služeb kariérového poradenství	1173	94%
Prevence předčasných odchodů	1152	92%

Aktivita v oblasti rozvoje kariérového poradenství v třídění dle krajů

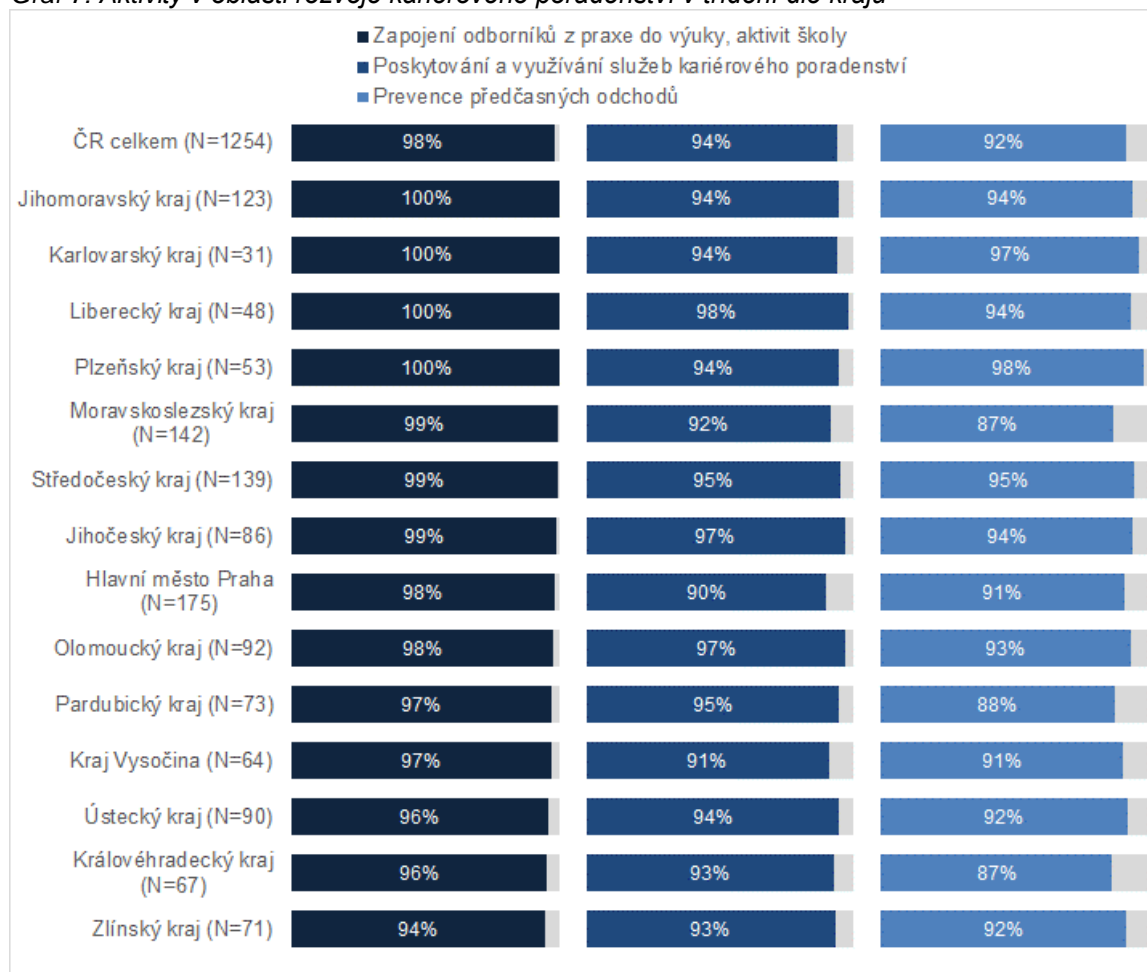
Ve všech krajích se více než 90 % škol aktivně podílí alespoň na jedné aktivitě ze segmentu **zapojení odborníků z praxe do výuky a aktivit školy**. V Jihomoravském, Karlovarském, Libereckém a Plzeňském kraji jsou to dokonce všechny školy (100 %).

Ve velké míře jsou ve všech krajích vykonávány také aktivity ze segmentu **poskytování a využívání služeb kariérového poradenství**. Relativně **nejvíce** tyto aktivity realizují v **Libereckém kraji** (98 %) a relativně **nejméně** v **Hlavním městě Praha** (90 %).

Více než čtyři pětiny škol se ve všech krajích snaží o **prevenci předčasných odchodů**. Relativně **nejvíce** se tímto tématem zabývají školy v **Plzeňském** (98 %) a **Karlovarském kraji** (97 %) a relativně **nejméně** v **Královéhradeckém** (87 %), **Moravskoslezském kraji** (87 %) a v Pardubickém kraji (88 %).

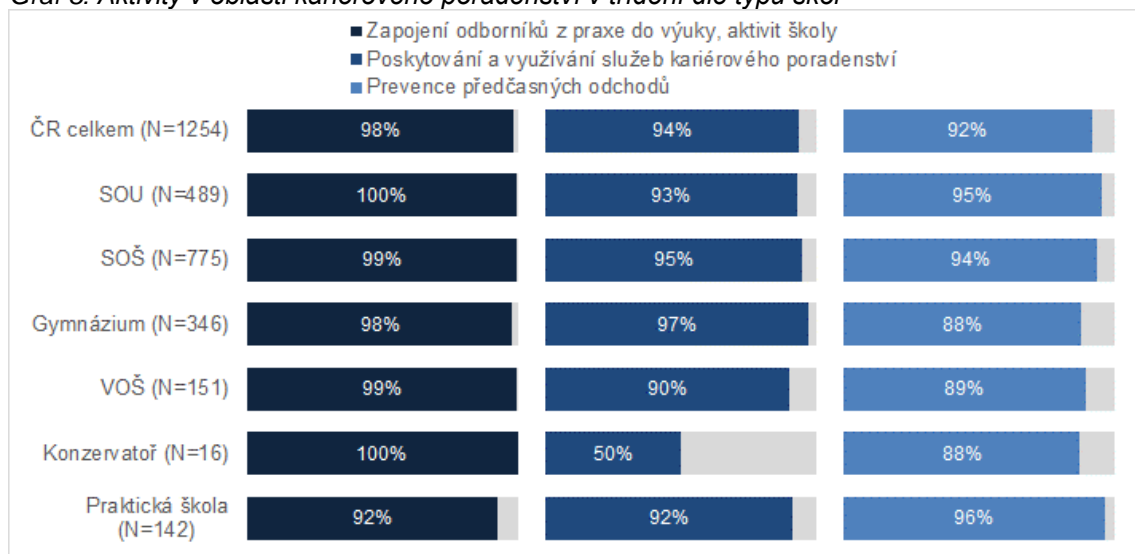
Graf 7: Aktivita v oblasti rozvoje kariérového poradenství v třídění dle krajů

Aktivita v oblasti kariérového poradenství v třídění dle typů škol

Všechna SOU a konzervatoře a naprostá většina SOŠ a VOŠ (shodně 99 %) se věnují aktivitám ze segmentu **zapojení odborníků z praxe do výuky a aktivit školy**. Těmto aktivitám se ve vysoké míře věnují také gymnázia (98 %) a praktické školy (92 %).

Graf 8: Aktivitty v oblasti kariérového poradenství v třídění dle typů škol

Alespoň jedné aktivitě ze segmentu **poskytování a využívání služeb kariérového poradenství** se relativně **nejvíce** věnují **gymnázia** (97 %) a relativně **nejméně konzervatoře** (50 %). U ostatních typů škol je podíl škol, který realizuje aktivity z tohoto segmentu, vyšší než 90 %.

Prevenčí předčasných odchodů se zabývají alespoň čtyři pětiny všech typů škol. Relativně **nejvíce** jsou na ně zaměřeny **praktické školy** (96 %), SOU (95 %) a střední odborné školy (94 %). Relativně **nejméně** se jimi zabývají gymnázia, konzervatoře (shodně 88 %) a vyšší odborné školy (89 %).

4.1.2 Překážky v oblasti rozvoje kariérového poradenství

Z jednotlivých překážek, na které školy narážejí v oblasti rozvoje kariérového poradenství, byly na základě společných faktorů vytvořeny čtyři samostatné segmenty.¹

První segment zahrnuje problémy týkající se **nedostatečné podpory pro kariérové poradenství ve škole**. Spadají do něj tedy položky týkající nedostatečné podpory ze strany zřizovatele, nedostatečné podpory oblasti kariérové orientace ve škole a nedostačujících možností pro zajištění externího kariérového poradenství.

¹ Bartlettův test shody rozptylů nedosahoval signifikantních hodnot.

Obr. 2: Segmentace překážek v oblasti rozvoje kariérového poradenství²

Druhý segment zastřešuje překážky týkající se **nízké časové a finanční dotace**. Konkrétně sem patří nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole, nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství.

Ve **třetím segmentu** jsou zahrnuty problémy s **nedostatečným vzděláním kariérových poradců** a s **nedostatečnými možnostmi pro jejich vzdělávání**.

Malý zájem o kariérové poradenství ze strany rodičů, žáků i zaměstnavatelů tvoří čtvrtý segment.

Překážky v podobě **nízké časové a finanční dotace** ztěžují rozvoj kariérového poradenství nejvyššímu podílu škol (60 %). Stejný podíl škol řeší také **problém malého zájmu ze strany rodičů, žáků a zaměstnavatelů** (60 %). Čtvrtina škol upozorňuje na **nedostatečné vzdělání a možnosti vzdělávání kariérových poradců** (25 %) a na **nedostatečnou podporu pro kariérové poradenství ve škole** (24 %). Celkem 12 % škol se s **žádnými překážkami** v oblasti kariérového poradenství **nesetkává**.

Tab. 3: Překážky v oblasti rozvoje kariérového poradenství

Kariérové poradenství - segmenty překážek (N=1254)	Počet škol	Podíl
Nízká časová a finanční dotace	754	60%
Malý zájem ze strany rodičů i zaměstnavatelů	749	60%
Nedostatečné vzdělání a možnosti vzdělávání kariérových poradců	311	25%
Nedostatečná podpora pro kariérové poradenství ve škole	299	24%
Škola na žádné překážky nenaráží	156	12%

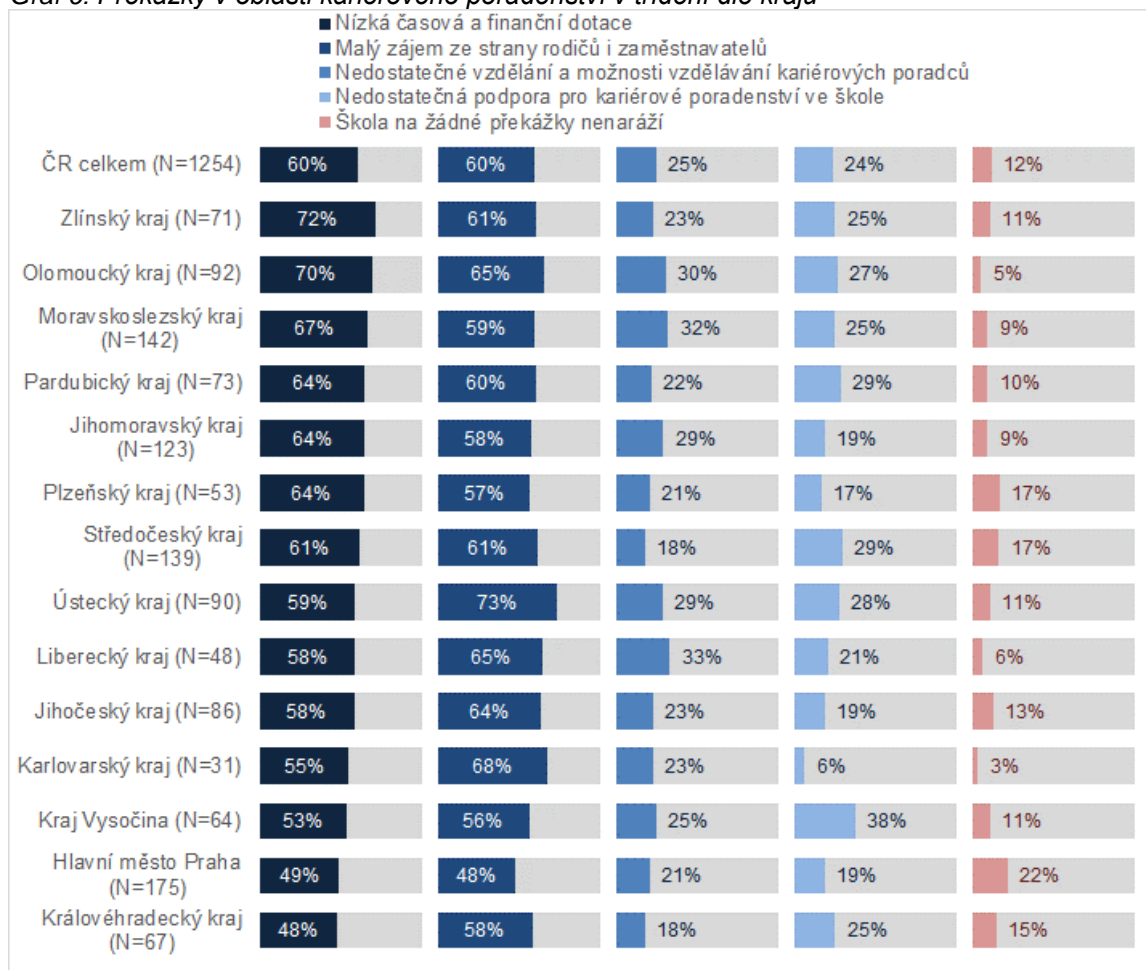
Překážky v oblasti rozvoje kariérového poradenství v třídění dle krajů

V sedmi krajích se alespoň tři pětiny škol potýkají s překážkami v podobě **nízké časové a finanční dotace**. Pouze ve dvou krajích se s překážkami z tohoto segmentu setkává méně než polovina škol. Relativně **nejčastěji** tyto překážky zmiňovaly školy ve **Zlínském** (72 %) a **Olomouckém** kraji (70 %). **Nejméně** překážky z tohoto segmentu trápí školy v **Královéhradeckém** kraji (48 %) a v **Hlavním městě Praha** (49 %).

² Překážka, *Absence pozice samostatného kariérového poradce*, byla z této analýzy vyloučena, protože ji nebylo možné přiřadit pouze k jednomu segmentu.

Graf 9: Překážky v oblasti kariérového poradenství v třídění dle krajů

Více než polovina škol se téměř ve všech krajích potýká s alespoň jednou překážkou ze segmentu **malého zájmu ze strany rodičů, žáků a zaměstnavatelů**. Na tento problém naráží relativně **nejčastěji** školy v **Ústeckém kraji** (73 %) a naopak **nejméně** školy v **Hl. městě Praha** (48 %).

Nedostatečné vzdělání a možnosti vzdělávání kariérových poradců se jako **největší** problém jeví v **Libereckém kraji** (33 %) a v **Moravskoslezském kraji** (32 %). **Nejméně** tento problém zmiňovaly školy ve **Středočeském** a **Královéhradeckém kraji** (shodně 18 %).

Nedostatečnou podporu kariérové poradenství ve škole pociťuje čtvrtina škol v ČR. **Nejvyšší** podíl těchto škol se nachází v **Kraji Vysočina** (38 %) a **nejnižší** podíl v **Karlovarském kraji** (6 %).

Na žádnou překážku v oblasti rozvoje kariérového poradenství nenaráží více než desetina škol v devíti krajích. V **Hl. městě Praha** je podíl škol, který nenaráží na žádnou překážku, **nejvyšší** (22 %). **Nejnižší** naopak je v **Karlovarském kraji** (3 %).

Překážky v oblasti rozvoje kariérového poradenství v třídění dle typů škol

Překážky spadající do segmentu **nízké časové a finanční dotace** vnímají převážně **SOŠ** (66 %), **SOU** (64 %) a **gymnázia** (60 %). **Konzervatoře** na překážky z tohoto segmentu narážejí relativně **nejméně** často (25 %).

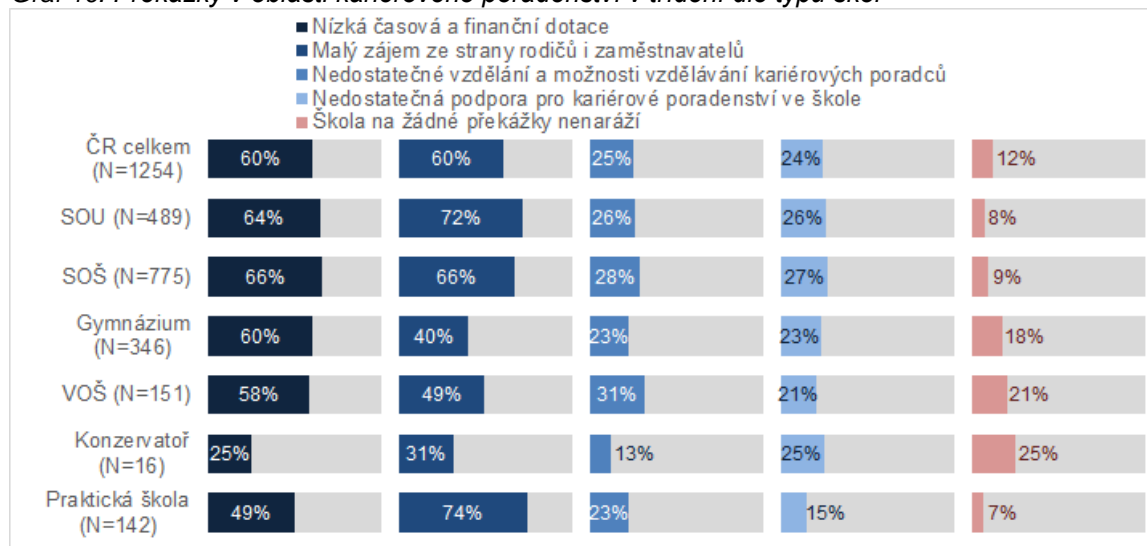
Praktické školy (74 %) a **SOU** (72 %) se relativně **nejčastěji** potýkají s **malým zájmem o kariérové poradenství ze strany rodičů, žáků i zaměstnavatelů**. Relativně **nejméně** se s malým zájmem musí vypořádat **konzervatoře** (31 %) a gymnázia (40 %).

Problémy spočívající v **nedostatečném vzdělání a v nedostatečných možnostech vzdělávání kariérových poradců** pociťují relativně **nejčastěji vyšší odborné školy** (31 %) a relativně **nejméně často konzervatoře** (13 %). U ostatních typů škol na tyto překážky naráží kolem čtvrtiny škol.

Alespoň na jednu překážku ze segmentu **nedostatečné podpory pro kariérové poradenství ve škole** naráží více než pětina všech typů škol kromě praktických škol. Relativně **nejčastěji** se s překážkami ze segmentu setkávají **SOŠ** (27 %) a **SOU** (26 %) a relativně **nejméně** často **praktické školy** (15 %).

Čtvrtina konzervatoří (25 %) a pětina VOŠ (21 %) a téměř pětina gymnázií (18 %) uvedly, že se v oblasti rozvoje kariérového poradenství **nesetkávají s žádnými překážkami**. U zbylých typů škol tuto možnost vybrala méně než desetina z nich.

Graf 10: Překážky v oblasti kariérového poradenství v třídění dle typů škol

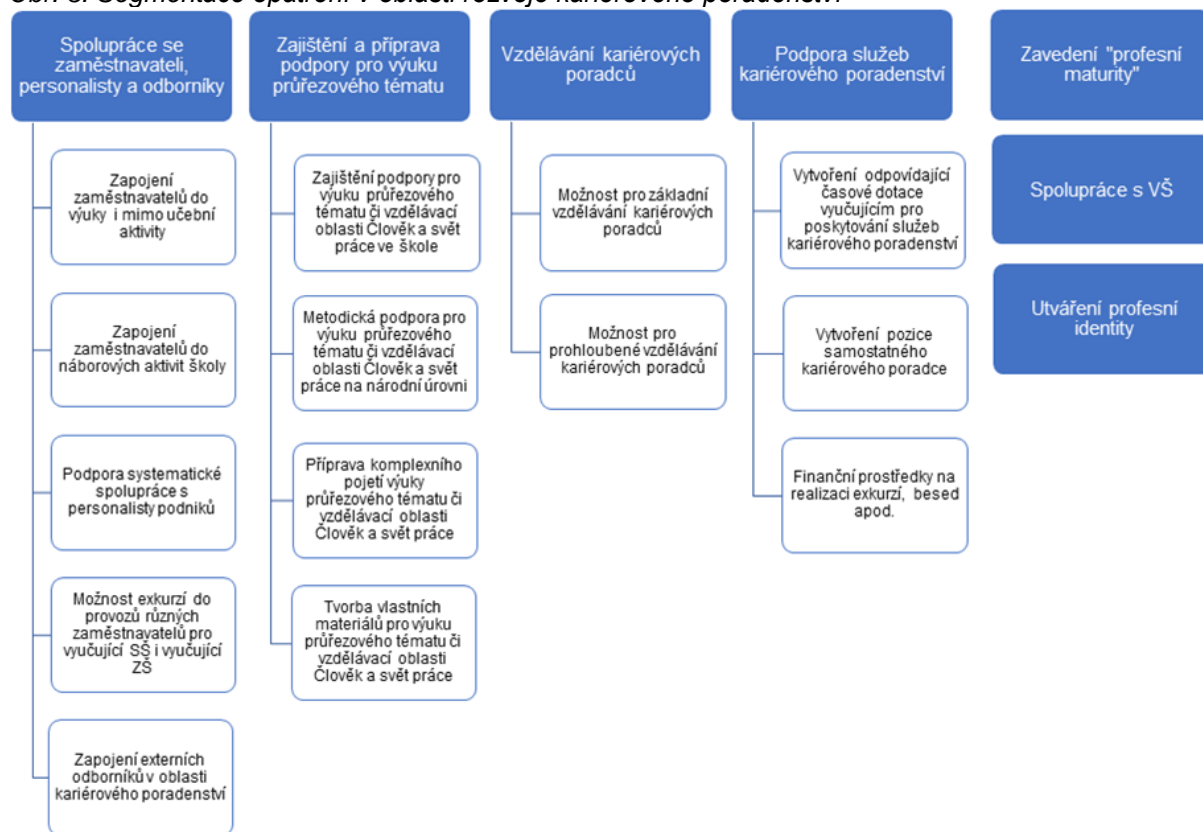

4.1.3 Opatření v oblasti rozvoje kariérového poradenství

Z jednotlivých opatření, která by školám pomohla v rámci oblasti rozvoje kariérového poradenství, bylo na základě společných faktorů vytvořeno sedm samostatných segmentů. Tři položky se týkají příliš specifických témat, které nebylo možné sloučit do jednotlivých segmentů, proto tvoří samostatné segmenty opatření.³

³ Bartlettův test shody rozptylů nedosahoval signifikantních hodnot.

Obr. 3: Segmentace opatření v oblasti rozvoje kariérového poradenství⁴

První segment zahrnuje opatření týkající se **spolupráce se zaměstnavateli, personalisty a odborníky**. Segment obsahuje pět položek: zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy, do výuky i mimo učební aktivity, podporu systematické spolupráce s personalisty podniků, zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ.

Do **druhého segmentu** jsou zahrnuta opatření, která se zabývají **zajištěním a přípravou podpory pro výuku průřezového tématu**. Spadají do něj položky týkající se zajištění podpory pro výuku, přípravy komplexního pojetí výuky, metodické podpory pro výuku a tvorby vlastních materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

Třetí segment zastřešuje opatření týkající se **vzdělávání kariérových poradců**: možnost pro základní vzdělávání kariérových poradců a možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců.

Čtvrtý segment se týká **podpory služeb kariérového poradenství**. Do tohoto segmentu patří vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, vytvoření pozice samostatného kariérového poradce a také finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod.

Zbýlé segmenty jsou kvůli své specifčnosti tvořené jedním opatřením: **utváření profesní identity, spolupráce s VŠ a zavedení „profesní maturity“**.

Nejvyššímu podílu škol by k rozvoji kariérového poradenství pomohla opatření ze segmentů **podpora služeb kariérového poradenství** (88 %) a **spolupráce se zaměstnavateli, personalisty a odborníky** (84 %). Více než polovina škol by ocenila opatření pro rozvoj **spolupráce s VŠ** a pro **vzdělávání kariérových poradců** (shodně 51 %). Dvě pětiny škol by potřebovaly **zajistit a připravit podporu pro**

⁴ Opatření, Podpora přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce, bylo z této analýzy vyloučeno, protože ho volil ho pouze zlomek škol.

výuku průřezového tématu (42 %). Již nižší podíl škol by ocenil **utváření profesní identity** (23 %) a **zavedení „profesní maturity“** (15 %).

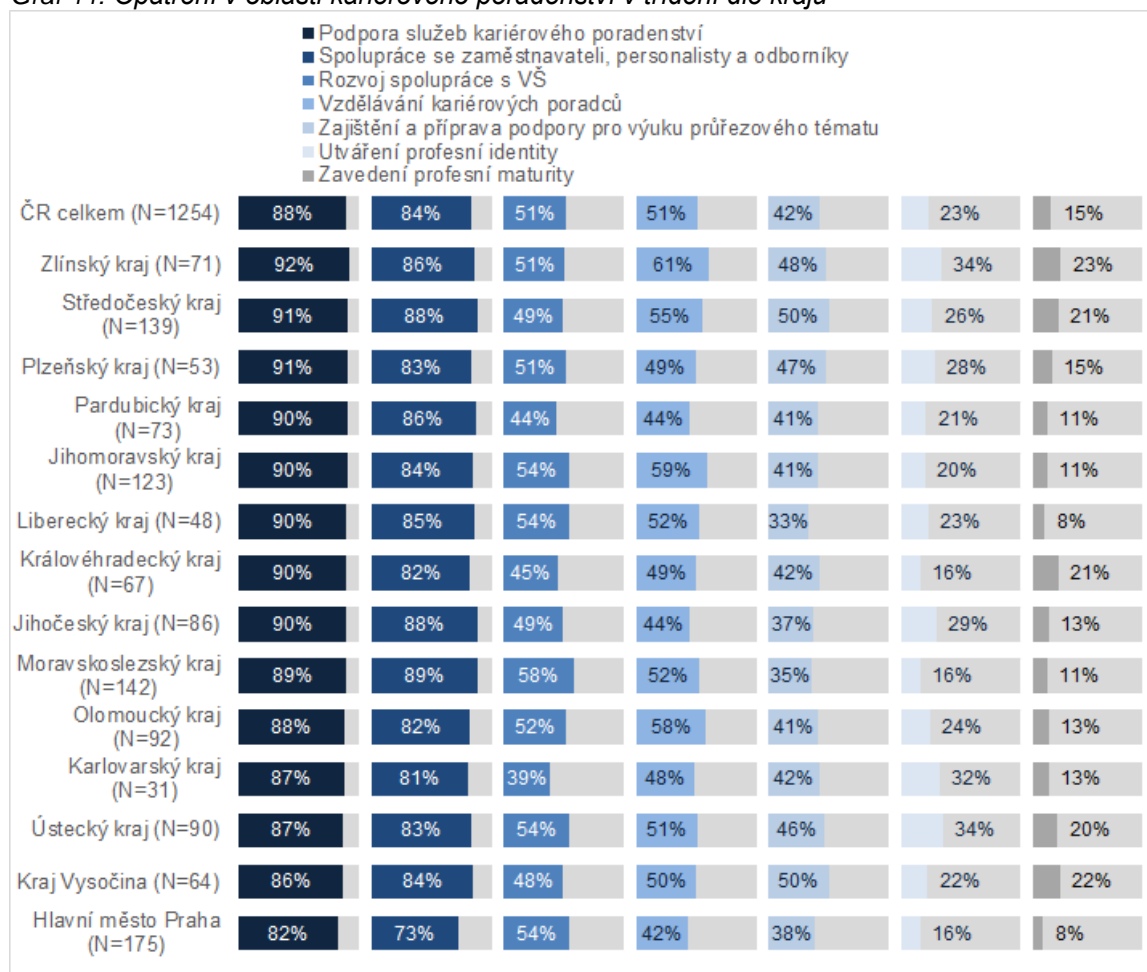
Tab. 4: Opatření v oblasti rozvoje kariérového poradenství

Kariérové poradenství - segmenty opatření (N=1254)	Počet škol	Podíl
Podpora služeb kariérového poradenství	1108	88%
Spolupráce se zaměstnavateli, personalisty a odborníky	1048	84%
Rozvoj spolupráce s VŠ	643	51%
Vzdělávání kariérových poradců	639	51%
Zajištění a příprava podpory pro výuku průřezového tématu	526	42%
Utváření profesní identity	290	23%
Zavedení „profesní maturity“	182	15%

Opatření v oblasti rozvoje kariérového poradenství v třídění dle krajů

Ve všech krajích ČR by alespoň čtyři pětiny škol ocenily **podporu služeb kariérového poradenství**. Relativně nejčastěji se pro opatření z tohoto segmentu vyslovovaly školy ze **Zlínského** (92 %), **Středočeského** a **Plzeňského kraje** (shodně 91 %). Relativně **nejméně** atraktivní je tento segment pro školy z **Hl. m. Praha** (82 %).

Graf 11: Opatření v oblasti kariérového poradenství v třídění dle krajů

Opatření pro **spolupráci se zaměstnavateli, personalisty a odborníky** by ve téměř ve všech krajích potřebovaly více než čtvrtinu škol. **Nejžádanější** je tento segment mezi školami v **Moravskoslezském** (89 %), **Středočeském** a **Jihočeském kraji** (shodně 88 %). **Nejméně** žádaný je v **HL. městě Praha** (73 %).

Rozvoj spolupráce s VŠ by ve všech krajích ČR uvítaly alespoň dvě pětiny škol, **nejvíce** pak školy v **Moravskoslezském kraji** (58 %). Za **nejméně** prospěšné považují toto opatření školy v **Karlovarském kraji** (39 %).

Vzdělávání kariérových poradců ve všech krajích zmínily více než dvě pětiny škol. Relativně **nejčastěji** opatření z tohoto segmentu potřebují školy ze **Zlínského** (61 %) a **Jihomoravského kraje** (59 %). Relativně **nejméně často** se pro tento segment vyslovovaly školy z **Hlavního města Praha** (42 %) a z **Pardubického** a **Jihočeského kraje** (shodně 44 %).

Opatření v podobě **zajištění a přípravy podpory pro výuku průřezového tématu** potřebuje ve všech krajích alespoň třetina škol. Relativně **nejvíce** často by opatření z tohoto segmentu ocenily školy ze **Středočeského kraje** a z **Kraje Vysočina** (shodně 50 %) a relativně **nejméně** školy z **Libereckého** (33 %) a **Moravskoslezského kraje** (35 %).

Třetina škol ve **Zlínském** a **Ústeckém kraji** (shodně 34 %) a v **Karlovarském kraji** (32 %) by ocenila **utváření profesní identity**. Relativně **nejméně** často utváření profesní identity chtějí školy v **Královéhradeckém, Moravskoslezském kraji** a v **Hlavním městě Praha** (shodně 16 %).

Zavedení „profesní maturity“ by v pěti krajích ocenila alespoň pětina škol. **Nejčastěji** se pro toto opatření vyslovovaly školy ze **Zlínského kraje** (23 %) a z **Kraje Vysočiny** (22 %) a **nejméně** často školy v **Libereckém kraji** a v **Hlavním městě Praha** (shodně 8 %).

Opatření v oblasti rozvoje kariérového poradenství v třídění dle typů škol

Opatření pro **podporu služeb kariérového poradenství** (včetně finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed) by ocenily **nejvíce VOŠ** (95 %) a **SOŠ** (91 %). Ve vysoké míře by opatření z tohoto segmentu byla přínosná také pro **SOU** a **gymnázia** (shodně 88 %), **praktické školy** (84 %) a **konzervatoře** (81 %).

Spolupráci se zaměstnavateli, personalisty a odborníky by relativně **nejvíce** ocenila **SOU** (93 %) a **SOŠ** (91 %). Relativně **nejméně často** se pro tato opatření vyslovovaly **konzervatoře** (44 %). U ostatních typů škol by tento segment pomohl alespoň třem čtvrtinám škol.

Graf 12: Opatření v oblasti kariérového poradenství v třídění dle typů škol

Rozvoj spolupráce s VŠ by z povahy věci ocenila **hlavně gymnázia** (81 %) a **nejméně** často **praktické školy** (14 %). Pro toto opatření se vyslovila také více než polovina **VOŠ** (54 %), polovina

konzervatoří (50 %) a téměř polovina středních odborných škol (48 %) a třetina středních odborných učilišť (34 %).

Pro **vzdělávání kariérových poradců** se na všech typech škol kromě konzervatoří vyslovily více než dvě pětiny škol. Opatření z tohoto segmentu by potřebovalo pouze 6 % konzervatoří. Segment **zajištění a přípravy podpory pro výuku průřezového tématu** je nejzajímavější pro **praktické školy** (55 %) a **nejméně** zajímavý pro **konzervatoře** (13 %) a VOŠ (33 %). U ostatních typů škol by tento segment ocenily zhruba dvě pětiny škol.

Utváření profesní identity by potřebovaly hlavně **SOU** (37 %), **VOŠ** (36 %) a **SOŠ** (31 %). Toto opatření není vůbec přínosné pro **konzervatoře**. Zavedení „**profesní maturity**“ by pomohlo čtvrtině **SOU** (25 %) a **SOŠ** (23 %). Vůbec nebo téměř vůbec by nepomohlo **konzervatořím** (0 %), **gymnáziím** (4 %) a praktickým školám (9 %).

4.2 Podpora polytechnického vzdělávání

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako vzdělávání integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání a jako komplex vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volné vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

4.2.1 Aktivita v oblasti podpory polytechnického vzdělávání

Z jednotlivých aktivit, které školy realizují v rámci oblasti podpory polytechnického vzdělávání, byly na základě společných faktorů vytvořeny čtyři samostatné segmenty, které obsahují dvě až čtyři jednotlivé položky z původní baterie.⁵

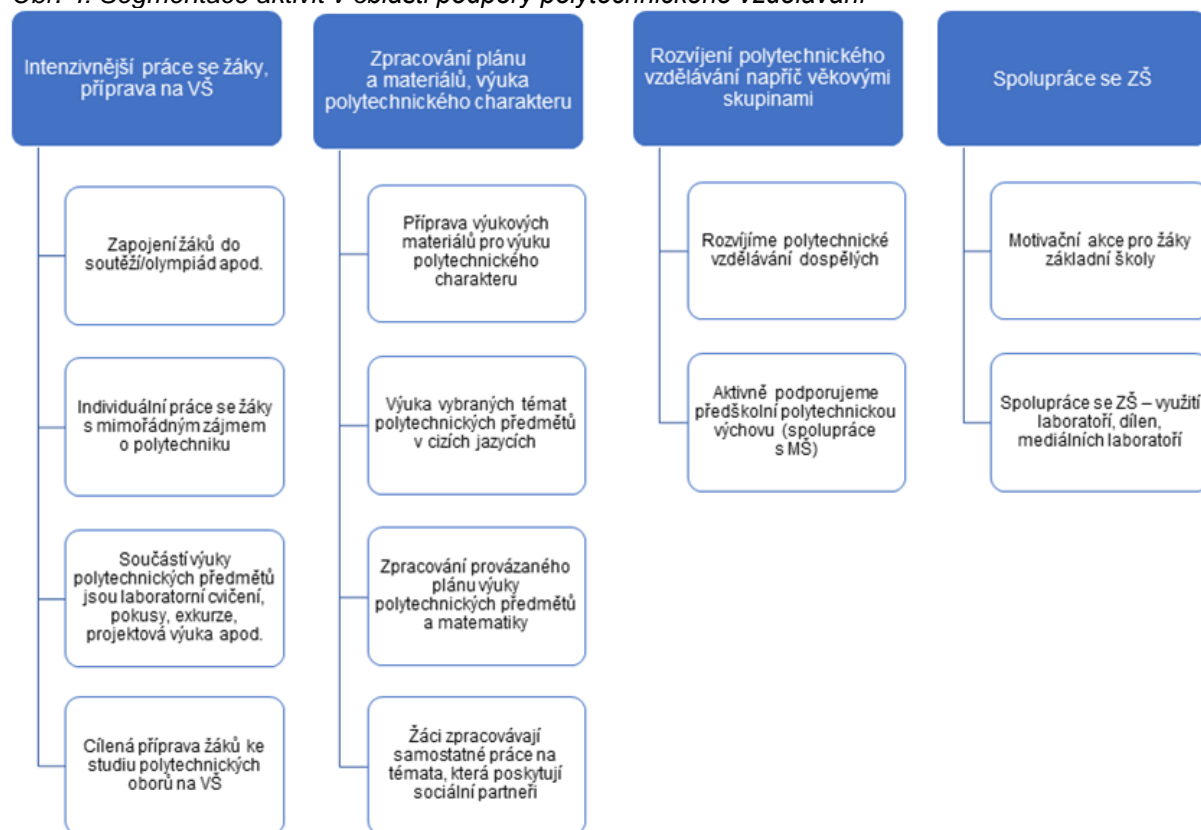
První segment zahrnuje aktivity týkající se **intenzivnější práce se žáky, přípravu na VŠ**. Spadají do něj aktivity typu zapojení žáků do soutěží a olympiád, individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, laboratorní cvičení, pokusy a exkurze jako součást výuky polytechnických předmětů a cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na vysoké škole.

Druhý segment obsahuje činnosti z oblasti **zpracování plánu a materiálů, výuky polytechnického charakteru**. Jedná se o přípravu výukových materiálů pro výuku, výuky vybraných polytechnických předmětů v cizích jazycích, zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky a žáků, kteří zpracovávají samostatné práce na témata, která jim poskytli sociální partneři.

Do **třetího segmentu** byly zařazeny položky týkající se **rozvíjení polytechnického vzdělávání napříč věkovými skupinami**. Konkrétně je tento segment zaměřen na vzdělávání dospělých a na aktivní podporu předškolní polytechnické výchovy.

Čtvrtý segment se týká **spolupráce se ZŠ**: motivační akce pro žáky ZŠ a spolupráce se ZŠ ve využívání laboratoří, dílen a mediálních laboratoří.

Obr. 4: Segmentace aktivit v oblasti podpory polytechnického vzdělávání⁶

Nejvyšší podíl škol k rozvoji podpory polytechnického vzdělávání vykonává alespoň jednu aktivitu ze segmentu **intenzivnější práce se žáky, příprava na VŠ** (89 %). Necelé dvě třetiny škol realizují nějaké aktivity ze segmentů **zpracování plánu a materiálů, výuky polytechnického charakteru** (65 %)

⁵ Bartlettův test shody rozptýlů nedosahoval signifikantních hodnot.

⁶ Aktivity, *Zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření, Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření a Zpracování koncepce rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně potřebných analýz*, byly z této analýzy vyloučeny, protože je nebylo možné přiřadit pouze k jednomu segmentu, případně na ně odpovídal příliš nízký počet škol.

a spolupráce se ZŠ (63 %). Pouze čtvrtina škol se **snaží o rozvíjení polytechnického vzdělávání napříč věkovými skupinami** (26 %).

Tab. 5: Aktivita v oblasti podpory polytechnického vzdělávání

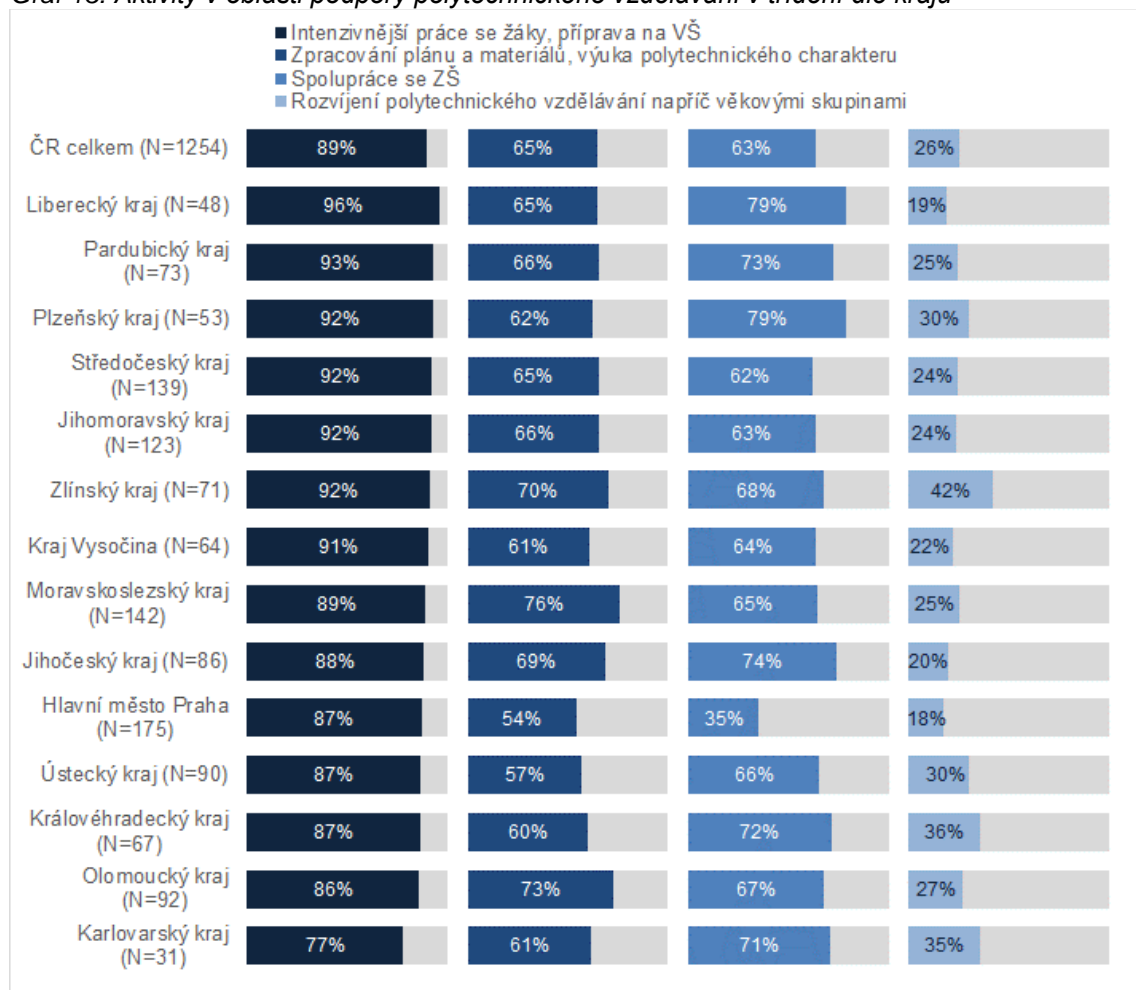
Polytechnické vzdělávání - segmenty aktivit (N=1254)	Počet škol	Podíl
Intenzivnější práce se žáky, příprava na VŠ	1120	89%
Zpracování plánu a materiálů, výuka polytechnického charakteru	812	65%
Spolupráce se ZŠ	795	63%
Rozvíjení polytechnického vzdělávání napříč věkovými skupinami	321	26%

Aktivita v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v třídění dle krajů

Alespoň 90 % škol v sedmi krajích ČR vykonává nějakou aktivitu ze segmentu **intenzivnější práce se žáky, příprava na VŠ**. V ostatních krajích to jsou více než tři čtvrtiny škol. Relativně **nejvíce** se na tento segment zaměřují školy v **Libereckém kraji** (96 %) a relativně **nejméně** školy v **Karlovarském kraji** (77 %).

Více než polovina škol ve všech krajích realizuje aktivity patřící do segmentu **zpracování plánu a materiálů, výuka polytechnického charakteru**. Relativně nejvíce se tímto segmentem zabývají v **Moravskoslezském** (76 %) a **Olomouckém kraji** (73 %) a **nejméně** v **Ústeckém kraji** (57 %) a v **Hlavním městě Praha** (54 %).

Graf 13: Aktivita v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v třídění dle krajů

Mezi podíly škol v jednotlivých krajích, které vykonávají aktivity spadající do segmentu **spolupráce se ZŠ**, jsou celkem **vysoké rozdíly**. Relativně **nejméně** se tímto segmentem zabývají školy v **HL. městě Praha** (35 %), v ostatních krajích se tímto segmentem zabývají alespoň tři pětiny škol. Relativně **nejvíce** jsou aktivity z tohoto segmentu vykonávány v **Libereckém a Plzeňském kraji** (shodně 79 %).

Alespoň čtvrtina škol v osmi krajích ČR realizuje nějakou aktivitu ze segmentu **rozvíjení polytechnického vzdělávání napříč věkovými skupinami**. V ostatních krajích je to méně než čtvrtina škol. Relativně **nejvíce** škol aktivních v tomto segmentu najdeme ve **Zlínském kraji** (42 %). V **HL. městě Praha** (18 %) a v Libereckém kraji (19 %) je podíl těchto škol **nejnižší**.

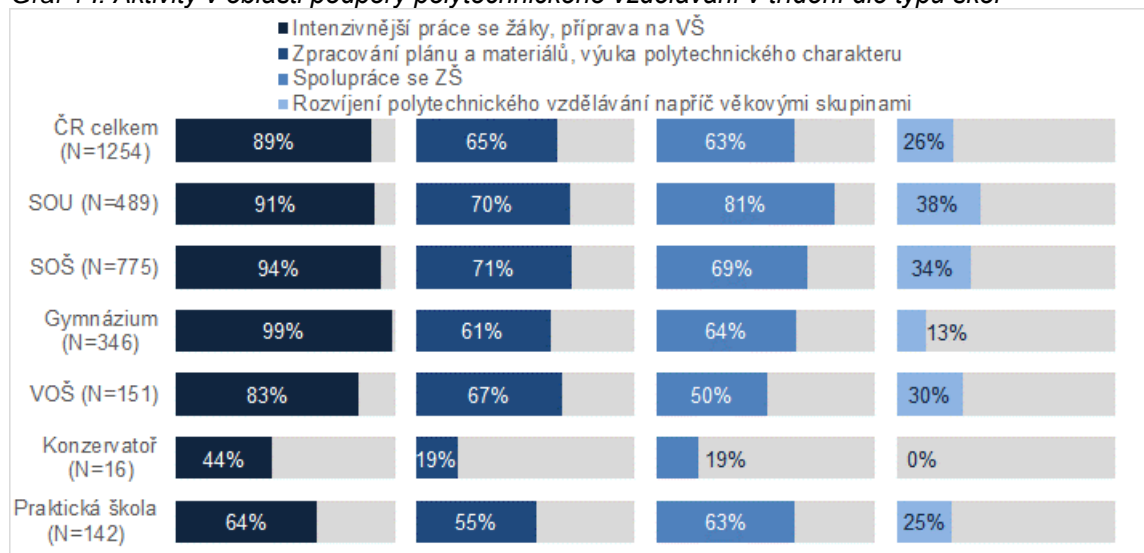
Aktivity v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v třídění dle typů škol

Téměř **všechna gymnázia** (99 %) vykonávají aktivity patřící do segmentu **intenzivnější práce se žáky a příprava na VŠ**. Tyto aktivity realizuje také většina SOŠ (94 %), SOU (91 %) a VOŠ (83 %) a více než tři pětiny praktických škol (64 %). **Nejméně** jsou v tomto segmentu aktivní **konzervatoře** (44 %).

Více než tři pětiny SOŠ (71 %), SOU (70 %), VOŠ (67 %) a gymnázií (61 %) **zpracovávají plán a materiály, realizují výuku polytechnického charakteru**. Tímto segmentem se také zabývá více než polovina praktických škol (55 %) a necelá pětina konzervatoří (19 %).

Se **ZŠ** relativně nejvíce **spolupracují SOU** (81 %) a **nejméně konzervatoře** (19 %). Na **rozvíjení polytechnického vzdělávání napříč věkovými skupinami** se relativně **nejvíce** podílejí **SOU** (38 %), **SOŠ** (34 %) a **nejméně konzervatoře** (0 %) a gymnázia (13 %).

Graf 14: Aktivity v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v třídění dle typů škol

4.2.2 Překážky v oblasti podpory polytechnického vzdělávání

Z jednotlivých překážek, na které školy narážejí v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, bylo na základě analýzy hlavních komponent vytvořeno pět samostatných segmentů. Dva z těchto segmentů se týkaly příliš specifických témat, proto tvoří samostatné jednotky.⁷

První segment zahrnuje problémy týkající se **nedostatků materiálního, technického a finančního zajištění pro výuku polytechnického charakteru**. Spadají do něj tedy nedostatečné či neodpovídající prostory, nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen, zastaralé vybavení IT pro výuku, nedostatek materiálu pro výuku polytechnických předmětů a nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů.

Druhý segment obsahuje problémy související s **nedostatečnou motivací a znalostí žáků v oblasti polytechnických předmětů**. Spadá sem nedostatečná motivace žáků ze ZŠ o polytechnické

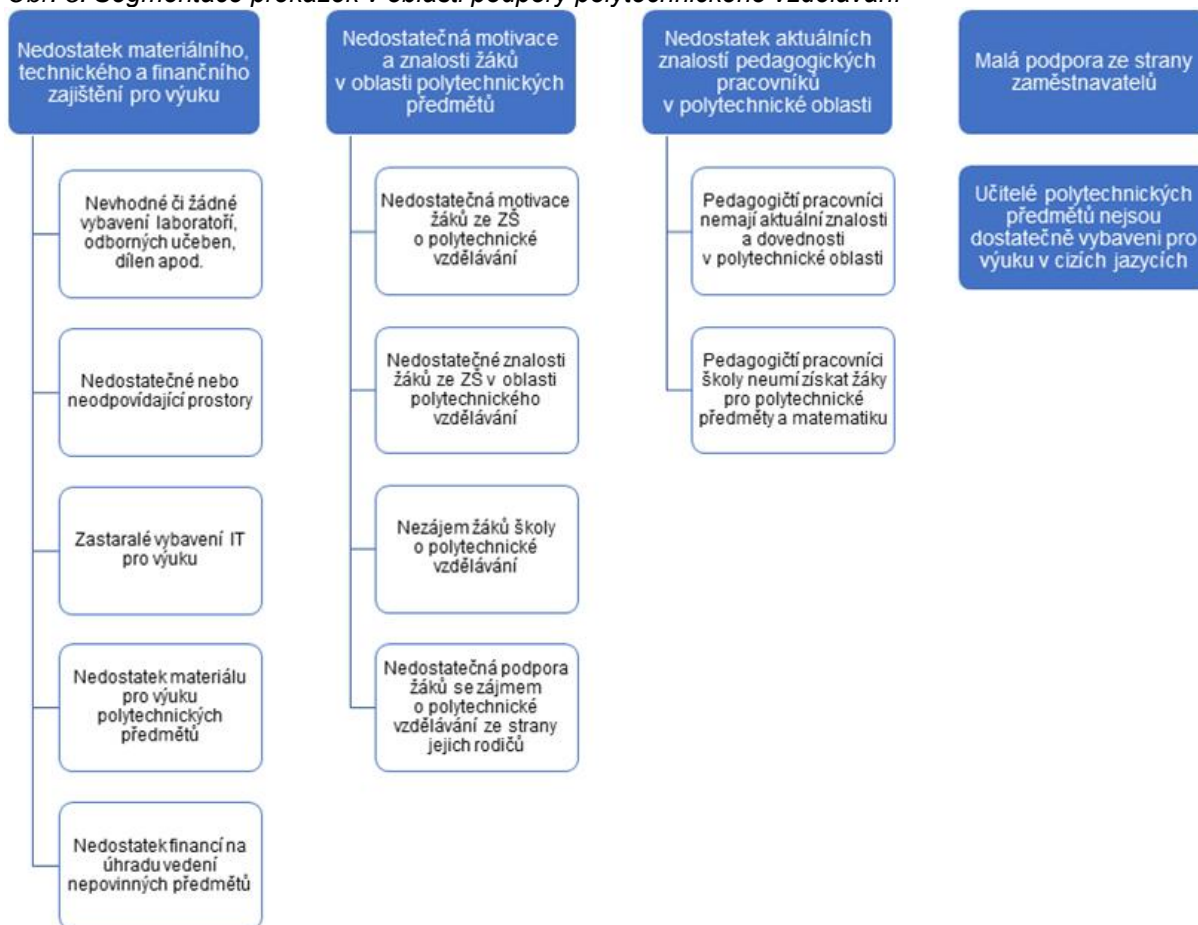
⁷ Bartlettův test shody rozptylů nedosahoval signifikantních hodnot.

vzdělávání, nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ, nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání a nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany rodičů.

Třetí segment se týká **nedostatku aktuálních znalostí pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti**. Konkrétně sem patří pedagogičtí pracovníci, kteří nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti a pedagogové, kteří neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku.

Poslední dva segmenty jsou tvořeny samostatnými překážkami: **malá podpora ze strany zaměstnavatelů** a **nedostatečná vybavenost vyučujících polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích**.

Obr. 5: Segmentace překážek v oblasti podpory polytechnického vzdělávání⁸

Z jednotlivých segmentů překážek, na které školy narážejí, jsou nejčastěji zmiňované segmenty týkající se **nedostatečné motivace a znalosti žáků v oblasti polytechnických předmětů** (79 %) a **nedostatku materiálního, technického a finančního zajištění pro výuku** (75 %). Více než dvě pětiny škol vnímají **učitele polytechnických předmětů za nedostatečně vybavené pro výuku v cizích jazycích** (44 %). Více než pětina škol naráží na **malou podporu ze strany zaměstnavatelů** (23 %) a pětina škol na **nedostatek aktuálních znalostí pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti**. Pouze 5 % škol se v oblasti podpory polytechnického vzdělávání **nesetkává se žádnými překážkami**.

⁸ Překážka, *Nedostatečná podpora víceoborových tříd příbuzných oborů*, byla z této analýzy vyloučena, protože na ni odpovídal příliš nízký počet škol.

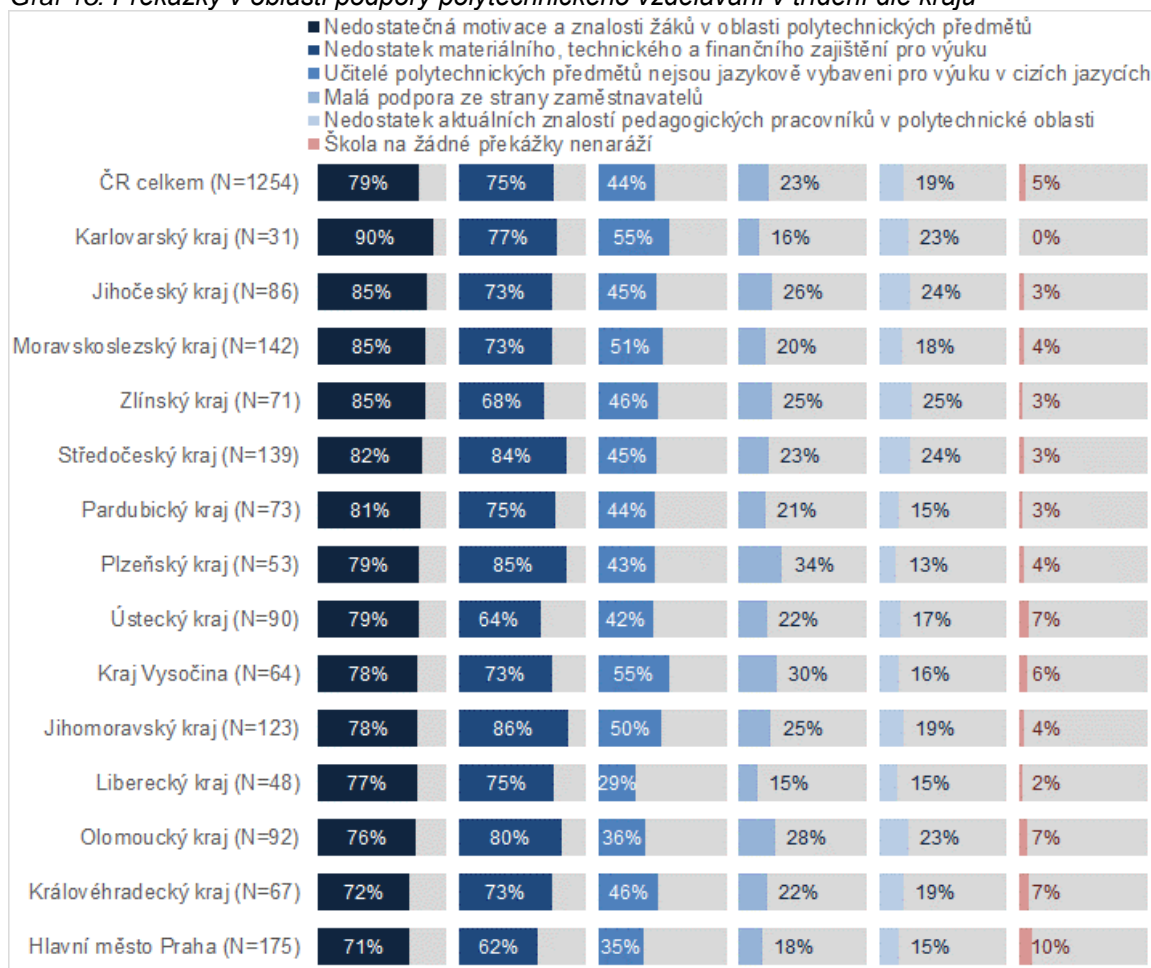
Tab. 6: Překážky v oblasti podpory polytechnického vzdělávání

Polytechnické vzdělávání - segmenty překážek (N=1254)	Počet škol	Podíl
Nedostatečná motivace a znalosti žáků v oblasti polytechnických předmětů	992	79%
Nedostatek materiálního, technického a finančního zajištění pro výuku	935	75%
Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích	553	44%
Malá podpora ze strany zaměstnavatelů	289	23%
Nedostatek aktuálních znalostí pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti	239	19%
Škola na žádné překážky nenaráží	62	5%

Překážky v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v třídění dle krajů

Nedostatečná motivace a znalosti žáků v oblasti polytechnických předmětů jsou problematické relativně nejvíce v **Karlovarském kraji** (90 %). Nejméně škol tento segment zmiňovalo v **Hlavním městě Praha** (71 %) a v **Královéhradeckém kraji** (72 %).

Graf 15: Překážky v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v třídění dle krajů

Alespoň tři pětiny škol ve všech krajích ČR považují za problematickou nějakou překážku ze segmentu **nedostateku materiálního, technického a finančního zajištění pro výuku**. Nejvyšší podíl škol, které tento segment považují za problematický, najdeme v **Jihomoravském** (86 %), **Plzeňském** (85 %) a **Středočeském kraji** (84 %) a **nejnižší v Hl. městě Praha** (62 %) a v **Ústeckém kraji** (64 %).

Ve třinácti krajích ČR považuje alespoň třetina škol **učitele polytechnických předmětů za nedostatečně vybavené pro výuku v cizích jazycích**. Relativně **nejvíce** těchto škol se nachází v **Karlovarském kraji** (55 %) a v **Kraji Vysočina** (55 %). Relativně **nejméně** jich najdeme v **Libereckém kraji** (29 %).

Na **malou podporu ze strany zaměstnavatelů** naráží v jedenácti krajích alespoň pětina škol. Relativně **nejvíce** se s touto překážkou potýkají školy v **Plzeňském kraji** (34 %) a v Kraji Vysočina (30 %). Naopak **nejmenší problém** s ní mají školy v **Libereckém** (15 %) a Karlovarském kraji (16 %).

Čtvrtina škol ve **Zlínském kraji** (25 %) a ve **Středočeském a Jihočeském kraji** (shodně 24 %) nachází překážky v segmentu **nedostatečných aktuálních znalostí pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti**. Nejnižší podíl škol se nachází v **Plzeňském kraji** (13 %).

Školy v **hl. městě Praha** relativně **nejčastěji** uváděly, že v oblasti polytechnického vzdělávání **nenaráží na žádné překážky** (10 %). Oproti tomu v **Karlovarském kraji** to neuvedla **žádná škola**.

Překážky v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v třídění dle typů škol

Na překážky v podobě **nedostatečné motivace žáků** relativně **nejčastěji** naráží **SOU** (91 %) a **SOŠ** (88 %). **Nejméně** často se s nimi setkávají **konzervatoře** (25 %).

Podíl škol, který se potýká s **nedostatkem materiálního, technického a finančního zajištění pro výuku**, se u jednotlivých typů škol příliš neliší. **Nejvyšší** podíly nalezneme u **gymnází** (79 %), **SOU** a **SOŠ** (shodně 76 %) a praktických škol (70 %). **Nižší** podíly se pak objevují u **VOŠ** (69 %) a **konzervatoří** (56 %).

Na **nedostatečné jazykové vybavení učitelů polytechnických předmětů** poukazují relativně **nejvíce gymnázia** (51 %) a **SOU** a **SOŠ** (shodně 50 %) a **VOŠ** (40 %). Méně se s tímto problémem potýkají praktické školy (20 %) a **konzervatoře** (6 %).

Malou podporu ze strany zaměstnavatelů vnímají relativně **nejčastěji SOU** (31 %) a **SOŠ** (28 %). Na tento problém **vůbec** nepoukazují **konzervatoře** (0 %). Více než pětina **SOU**, **SOŠ**, **gymnází** a **VOŠ** poukazuje na **nedostatek aktuálních znalostí pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti**. Praktické školy na tento problém poukazují méně (13 %) a **nejméně konzervatoře** (23 %).

Vzhledem k povaze polytechnického vzdělávání vykazovaly konzervatoře ve všech segmentech překážek nejnižší podíl škol, který na tyto překážky naráží. Téměř třetina konzervatoří (31 %) uvedla, že v této oblasti **nenaráží na žádné překážky**. Ostatní typy škol se nesetkávají s žádnou překážkou pouze v řádu jednotek procent.

Graf 16: Překážky v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v třídění dle typů škol

4.2.3 Opatření v oblasti podpory polytechnického vzdělávání

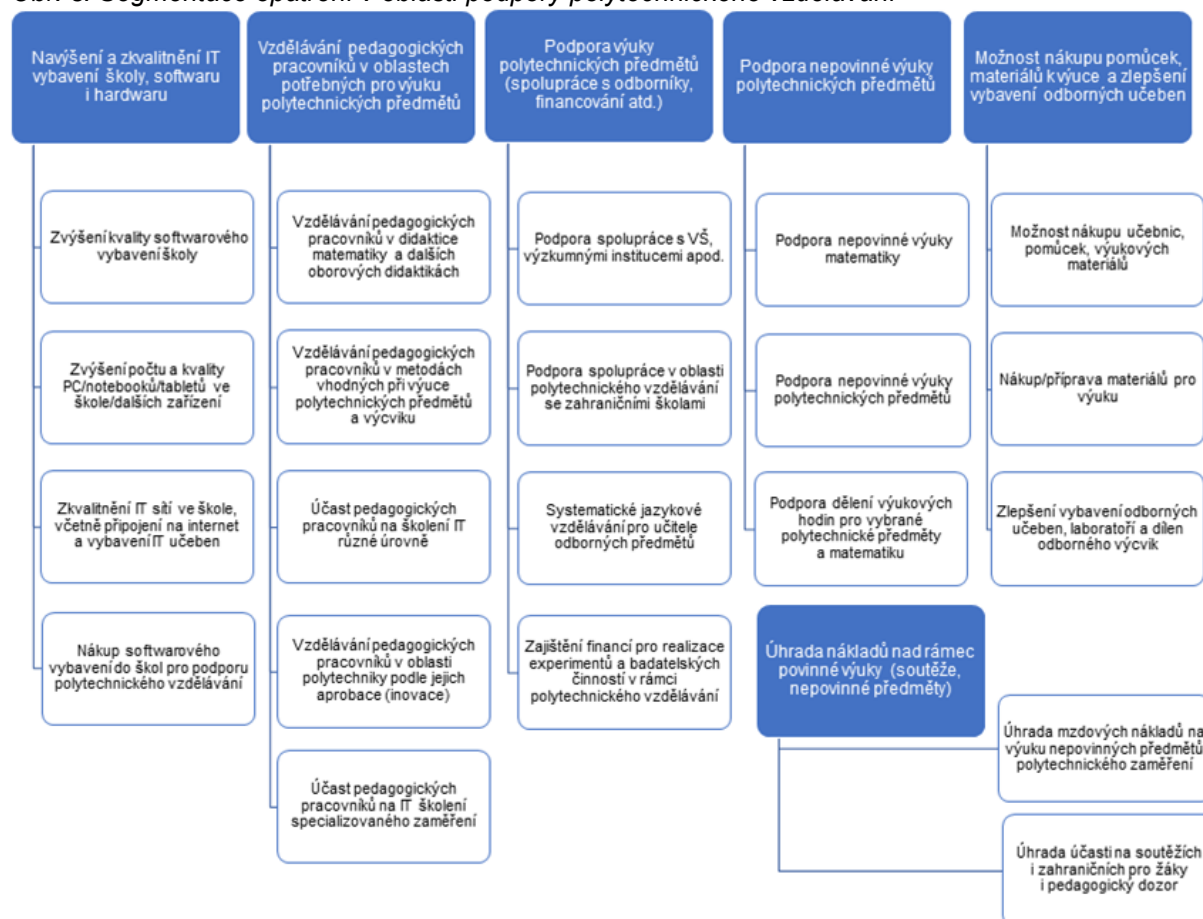
Z jednotlivých opatření, která by školám pomohla v rámci oblasti podpory polytechnického vzdělávání, bylo na základě analýzy hlavních komponent vytvořeno šest samostatných segmentů.

První segment zahrnuje opatření týkající se **navýšení nebo zkvalitnění IT vybavení školy**, tedy např. nákupu softwarového i hardwarového vybavení, zkvalitnění IT sítě ve škole, zvýšení počtu a kvality PC, notebooků a tabletů a softwarového vybavení.

Druhý segment se skládá z opatření vztažených ke **vzdělávání pedagogických pracovníků**. Patří sem jejich vzdělávání v didaktice matematiky a v dalších oborových didaktikách, metodách vhodných pro polytechnickou výuku, vzdělávání v rámci jejich aprobace, jejich účast na IT školení specializovaného zaměření nebo různé úrovně.

Ve **třetím segmentu** jsou zahrnuta opatření týkající se **podpory výuky polytechnických předmětů, jako je spolupráce s odborníky nebo jejich financování**. Spadá sem podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi, podpora spolupráce se zahraničními školami, zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání a také systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů.

Obr. 6: Segmentace opatření v oblasti podpory polytechnického vzdělávání⁹

Opatření patřící do **čtvrtého segmentu** se týkají **podpory nepovinné výuky polytechnických předmětů**: podpora nepovinné výuky matematiky a polytechnických předmětů a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku.

⁹ Opatření, Podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání a Podpora práce předmětových komisí předmětů polytechnického zaměření, byla z této analýzy vyloučena, protože je nebylo možné přiřadit pouze k jednomu segmentu.

Pátý segment v sobě zahrnuje opatření týkající se **možnosti nákupu pomůcek a materiálů k výuce a zlepšení vybavení odborných učeben**. Je tvořen těmito jednotlivými opatřeními: možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů, nákup a příprava materiálů pro výuku a zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku.

Šestý segment se týká **úhrady nad rámec povinné výuky**, jako je úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření a úhrada účasti na soutěžích pro žáky i pedagogy.

Rozdělení naplněnosti segmentů opatření pro podporu polytechnického vzdělávání je celkem vyrovnané. Alespoň jedno patření z prvních tří segmentů (**navýšení a zkvalitnění IT vybavení školy, softwaru i hardwaru, vzdělávání pedagogických pracovníků v oblastech potřebných pro výuku polytechnických předmětů a možnost nákupu pomůcek, materiálů k výuce a zlepšení vybavení odborných učeben**) požaduje shodně 83 % škol. Více než tři pětiny škol by ocenily **podporu výuky polytechnických předmětů**, ve formě spolupráce s odborníky a financování (66 %), **úhradu nákladů nad rámec povinné výuky** (63 %) a **podporu nepovinné výuky polytechnických předmětů** (62 %).

Tab. 7: Opatření v oblasti podpory polytechnického vzdělávání

Polytechnické vzdělávání - segmenty opatření (N=1254)	Počet škol	Podíl
Navýšení a zkvalitnění IT vybavení školy, softwaru i hardwaru	1042	83%
Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblastech potřebných pro výuku polytechnických předmětů	1038	83%
Možnost nákupu pomůcek, materiálů k výuce a zlepšení vybavení odborných učeben	1035	83%
Podpora výuky polytechnických předmětů (spolupráce s odborníky, financování atd.)	833	66%
Úhrada nákladů nad rámec povinné výuky (soutěže, nepovinné předměty)	787	63%
Podpora nepovinné výuky polytechnických předmětů	773	62%

Opatření v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v třídění dle krajů

V jednotlivých krajích se podíly škol, které by zvolily určité segmenty opatření, příliš neliší.

Segment opatření týkající se **navýšení a zkvalitnění IT vybavení** by zvolily alespoň tři čtvrtiny škol v každém kraji ČR. Relativně **nejvíce** se pro tato opatření vyslovovaly školy z **Plzeňského kraje** (91 %) a relativně **nejméně** školy z Jihočeského kraje (78 %) a **Hlavního města Praha** (75 %).

Také opatření ze segmentů **vzdělávání pedagogických pracovníků** by v každém kraji potřebovaly alespoň tři čtvrtiny škol. **Nejžádanější** je tento segment mezi školami v **Plzeňském** (91 %) a **Zlínském kraji** (90 %). **Nejméně žádoucí** je pro školy v **Hlavním městě Praha** (75 %), v Kraji Vysočina (77 %) a v Libereckém kraji (77 %).

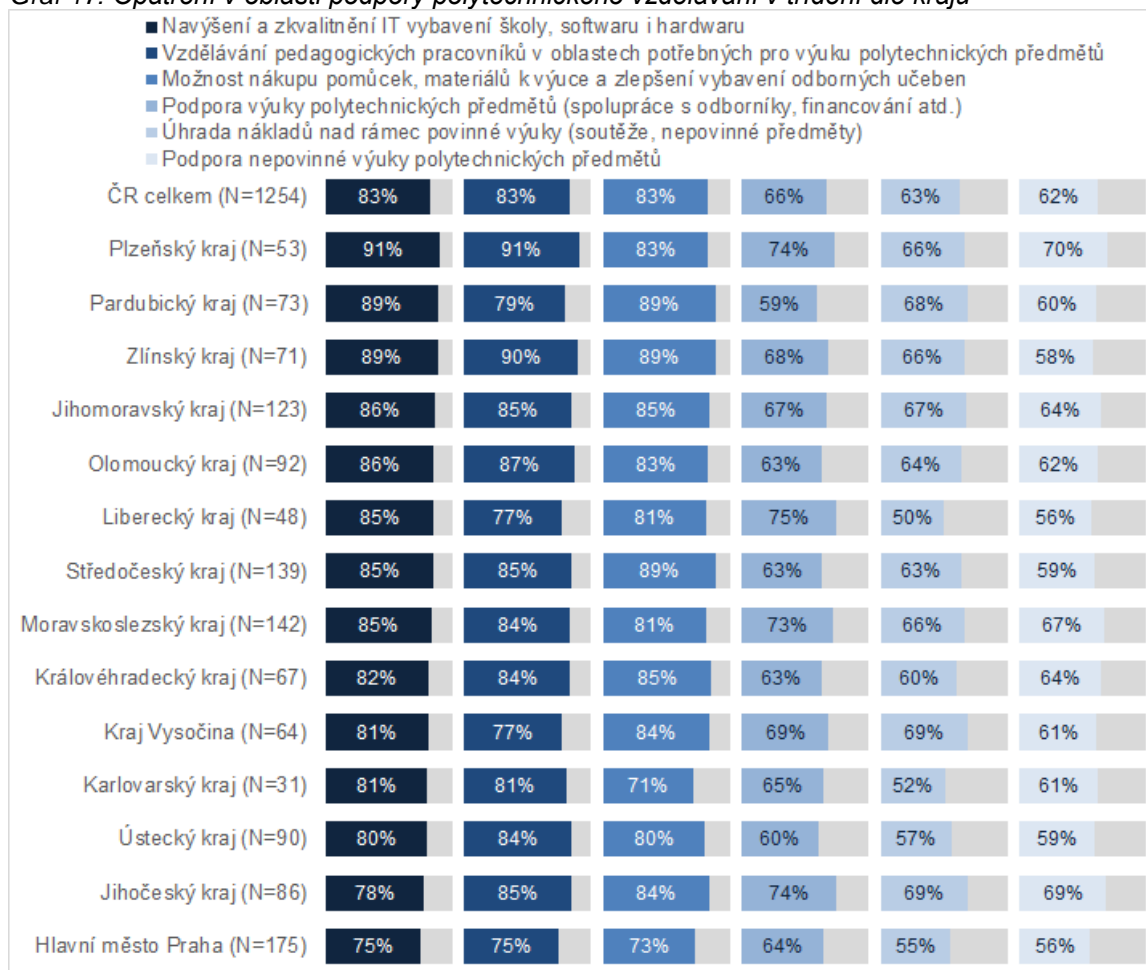
Možnost nákupu pomůcek, materiálů k výuce a zlepšení vybavení odborných učeben by uvítaly relativně **nejvíce** školy v **Pardubickém, Středočeském a Zlínském kraji** (shodně 89 %). V Hl. městě Praha (73 %) a v **Karlovarském kraji** (71 %) je podíl těchto škol **nejnižší**.

Podpora výuky polytechnických předmětů by pomohla alespoň třem pětinám škol v každém kraji. **Nejvíce** pak v **Libereckém kraji** (75 %) a v Jihočeském, Plzeňském kraji (shodně 74 %) a v Moravskoslezském kraji (73 %). Relativně **nejméně** škol se pro ni vyjádřilo v **Pardubickém** (59 %) a Ústeckém kraji (60 %).

Alespoň polovina škol ve všech krajích by ocenila **úhradu nad rámec povinné výuky**. Relativně **nejvíce** by opatření z tohoto segmentu pomohla školám v **Kraji Vysočina** (69 %) a v **Jihočeském kraji** (69 %) a **nejméně** v **Libereckém kraji** (50 %).

Podporu nepovinné výuky polytechnických předmětů by v každém kraji ČR využila více než polovina škol. **Nejvíce** těchto škol najdeme v **Plzeňském** (70 %) a Jihočeském kraji (69 %) a **nejméně** v **Hlavním městě Praha** (56 %) a v **Libereckém kraji** (56 %).

Graf 17: Opatření v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v třídění dle krajů

Opatření v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v třídění dle typů škol

S výjimkou praktických škol a konzervatoří se zastoupení segmentů požadovaných opatření mezi typy škol příliš neliší.

Navýšení a zkvalitnění IT vybavení školy požaduje většina gymnázií (89 %), konzervatoří (88 %) SOU (85 %) a SOŠ (85 %) a VOŠ (81 %) a dvě třetiny praktických škol (65 %).

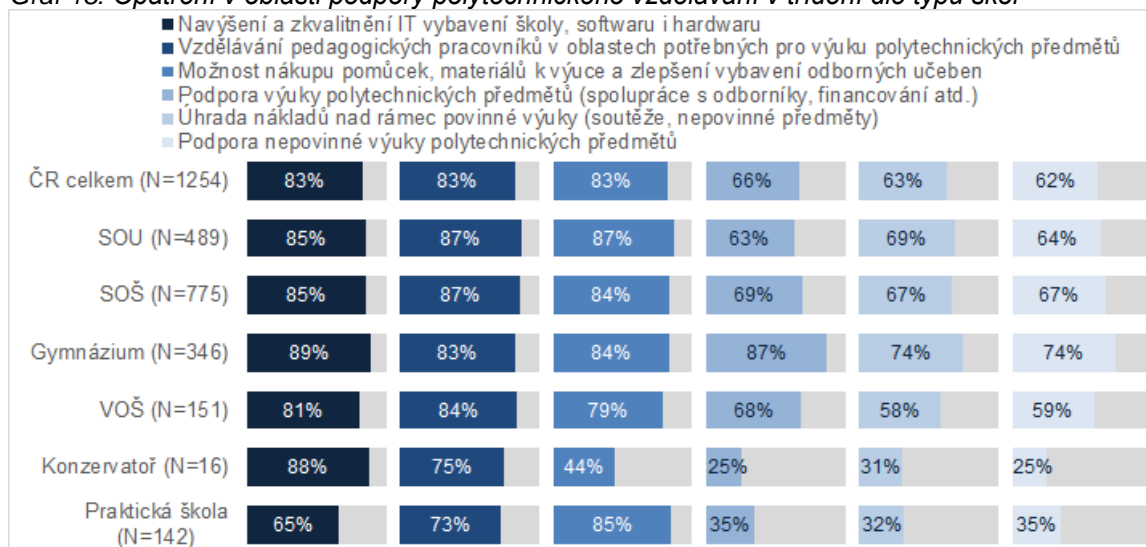
Podobné rozložení mezi školami panuje také u segmentu **vzdělávání pedagogických pracovníků**. Alespoň jedno opatření z něj by ocenilo 87 % SOU a SOŠ, 84 % VOŠ a 83 % gymnázií. Tři čtvrtiny konzervatoří (75 %) a praktických škol (73 %).

Možnost nákupu pomůcek, materiálů k výuce a zlepšení vybavení odborných učeben by relativně **nejvíce** pomohlo alespoň čtyřem pětinám všech typů škol kromě konzervatoří. Z konzervatoří se pro tento segment vyjádřilo pouze 44 % škol.

Podporu výuky polytechnických předmětů by ocenila **převážně gymnázia** (87 %). Pomohla by také více než dvěma třetinám SOU, SOŠ a VOŠ. Již **méně** je tento segment zajímavý pro praktické školy (35 %) a **konzervatoře** (25 %).

Úhrada nákladů nad rámec povinné výuky je relativně **nejvíce** přínosná pro **gymnázia** (74 %) a SOU (69 %). Relativně **nejméně** by ji ocenily **konzervatoře** (31 %) a praktické školy (32 %). **Podpora nepovinné výuky polytechnických předmětů** by pomohla **nejvíce gymnáziím** (74 %) a **nejméně konzervatořím** (25 %).

Graf 18: Opatření v oblasti podpory polytechnického vzdělávání v třídění dle typů škol

4.3 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

V projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu **proaktivního přístupu** jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby **seberealizace** (při využití silných stránek jedince) a je také důležitým předpokladem pro tvorbu **inovací**.

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem **výchova k podnikavosti** (dále VkP), používaný i odbornou veřejností, která zahrnuje všechny **výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností** (i mimo sféru podnikání). S VkP je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít).

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře (v podnikání i v zaměstnání), ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP **ekonomické vzdělávání se zaměřením na nauku o podnikání (vč. problematiky etiky v podnikání)** a oblasti společenské odpovědnosti z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví). VkP také úzce navazuje na kariérové vzdělávání a poradenství.

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční povědomí – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Na Evropské úrovni najdeme **tzv. Evropský rámec kompetence k podnikavosti (EntreComp)**, který popisuje celkem 15 dílčích kompetencí a u každé stanovuje 8 úrovní od základní až po expertní. Tento rámec může sloužit jako dobrý podklad k revizím RVP.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí získat každý žák během počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP**. Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR

by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol**. Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „proroste“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické a interaktivní výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VkP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

V rámci volnočasových aktivit nebo **dalších aktivit školy** souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. Rozvoj podnikavosti by měl být součástí krajských i národních inovačních a dalších strategií.

4.3.1 Aktivity v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

Z jednotlivých aktivit, které školy realizují v rámci oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, byly na základě společných faktorů vytvořeny čtyři samostatné segmenty, které obsahují dvě až čtyři položky z původní baterie.

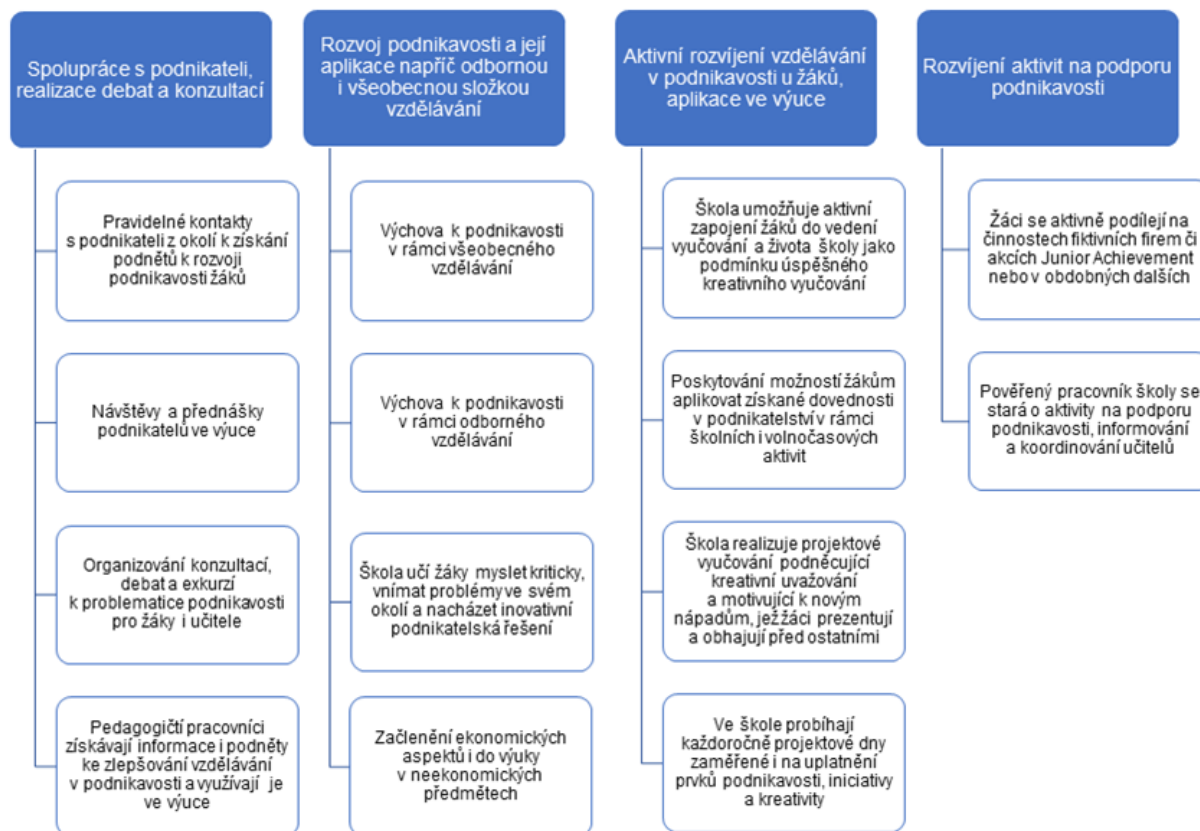
První segment zahrnuje činnosti týkající se **spolupráce s podnikateli, realizaci debat a konzultací**. Patří sem činnosti týkající se pravidelných kontaktů s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků, návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce, organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele a pedagogických pracovníků, kteří získávají informace ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce.

Do druhého segmentu, rozvoj podnikavosti a její aplikace napříč odbornou i všeobecnou složkou vzdělávání, spadají činnosti, které se týkají výchovy k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání a odborného vzdělávání, začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech a snaha učit žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení.

Třetí segment, aktivní rozvíjení vzdělávání v podnikavosti u žáků, aplikace ve výuce, v sobě zahrnuje následující činnosti: škola umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy, poskytování možností žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit, škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a ve škole probíhají projektové dny zaměřené na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity.

Rozvíjení aktivit na podporu podnikavosti je čtvrtým segmentem. Do tohoto segmentu je zahrnut pověřený pracovník školy, který se stará o aktivity na podporu podnikavosti, informování a koordinování učitelů a žáků školy, kteří se aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem.

Obr. 7: Segmentace aktivit v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě¹⁰

Nejzastoupenějším segmentem opatření pro podporu rozvoje kompetencí k podnikavosti je **rozvoj podnikavosti a její aplikace napříč odbornou i všeobecnou složkou vzdělávání** (89 %). Více než tři čtvrtiny škol také realizují alespoň jednu aktivitu ze segmentu **spolupráce s podnikateli, realizace debat a konzultací** (77 %). Velmi zastoupeným segmentem je také **aktivní rozvíjení vzdělávání v podnikavosti žáků, aplikace ve výuce** (73 %). Nejméně zastoupeným segmentem aktivit je **rozvíjení aktivit na podporu podnikavosti** (34 %).

Tab. 8: Aktivity v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

Kompetence k podnikavosti - segmenty aktivit (N=1254)	Počet škol	Podíl
Rozvoj podnikavosti a její aplikace napříč odbornou i všeobecnou složkou vzdělávání	1118	89%
Spolupráce s podnikateli, realizace debat a konzultací	968	77%
Aktivní rozvíjení vzdělávání v podnikavosti u žáků, aplikace ve výuce	911	73%
Rozvíjení aktivit na podporu podnikavosti	428	34%

Aktivity v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v třídění dle krajů

Více než tři čtvrtiny škol ve všech krajích vykonávají alespoň jednu aktivitu ze segmentu **rozvoj podnikavosti a její aplikace napříč odbornou i všeobecnou složkou vzdělávání**. Relativně nejčastěji to jsou školy v **Plzeňském kraji** (96 %) a relativně nejméně často školy v **Karlovarském kraji** (77 %).

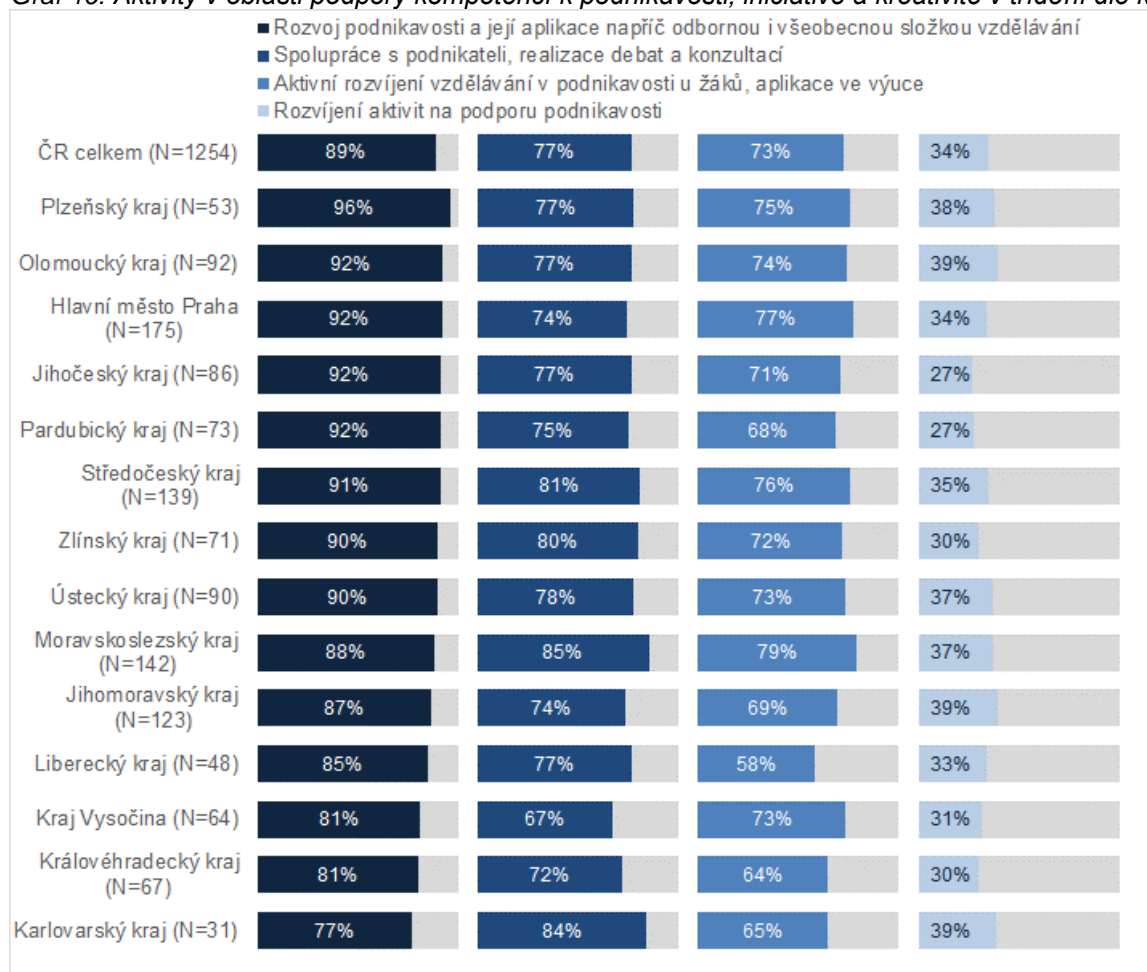
¹⁰ Aktivita, *Práce žáků v reálné školní firmě*, byla z této analýzy vyloučena, protože ji nebylo možné přiřadit pouze k jednomu segmentu.

Aktivity ze segmentu **spolupráce s podnikateli, realizace debat a konzultací** realizují ve všech krajích více než dvě třetiny škol. V **Moravskoslezském** (85 %) a **Karlovarském kraji** (84 %) je těchto škol **nejvyšší** podíl. **Nejnižší podíl** vykazuje **Kraj Vysočina** (67 %).

V každém kraji realizuje nějakou aktivitu ze segmentu **aktivní rozvíjení v podnikavosti u žáků, aplikace ve výuce** více než polovina škol. Relativně **nejvíce** těchto škol je v **Moravskoslezském kraji** (79 %) a relativně **nejméně** v **Libereckém kraji** (58 %).

Alespoň jednu aktivitu ze segmentu **rozvíjení aktivit na podporu podnikavosti** realizuje více než čtvrtina škol v každém kraji. Relativně **nejvíce** jsou aktivní v tomto segmentu školy v **Olomouckém, Jihomoravském a Karlovarském kraji** (shodně 39 %). Naopak **nejméně** tuto oblast rozvíjejí školy v **Pardubickém a Jihočeském kraji** (shodně 27 %).

Graf 19: Aktivita v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v třídění dle krajů

Aktivita v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v třídění dle typů škol

Naprostá většina všech typů škol realizuje alespoň jednu aktivitu ze segmentu **rozvoj podnikavosti a její aplikace napříč odbornou i všeobecnou složkou vzdělávání**. Pouze u praktických škol je podíl aktivních škol v tomto segmentu nižší (63 %).

Spolupráci s podnikateli a realizaci debat a konzultací relativně **nejčastěji** vyhledávají **SOŠ** a **SOU** (shodně 86 %), **VOŠ** (83 %) a konzervatoře (81 %). V tomto segmentu jsou také aktivní dvě třetiny gymnázií (67 %) a téměř tři pětiny praktických škol (58 %).

O **aktivní rozvíjení vzdělávání podnikavosti u žáků a aplikaci ve výuce** se relativně **nejvíce** snaží **vyšší odborné školy** (82 %) a **gymnázia** (81 %). Ve vyšší míře tento segment rozvíjejí také **SOŠ** (74 %) a **SOU** (66 %). **Nejnižší** rozvoj vykazují konzervatoře (56 %) a **praktické školy** (51 %).

V **rozvíjení aktivit na podporu podnikavosti** jsou **nejaktivnější střední odborné školy** (43 %), vyšší odborné školy (42 %) a střední odborná učiliště (38 %) a **nejméně** aktivní jsou gymnázia (26 %), konzervatoře (25 %) a **praktické školy** (24 %)

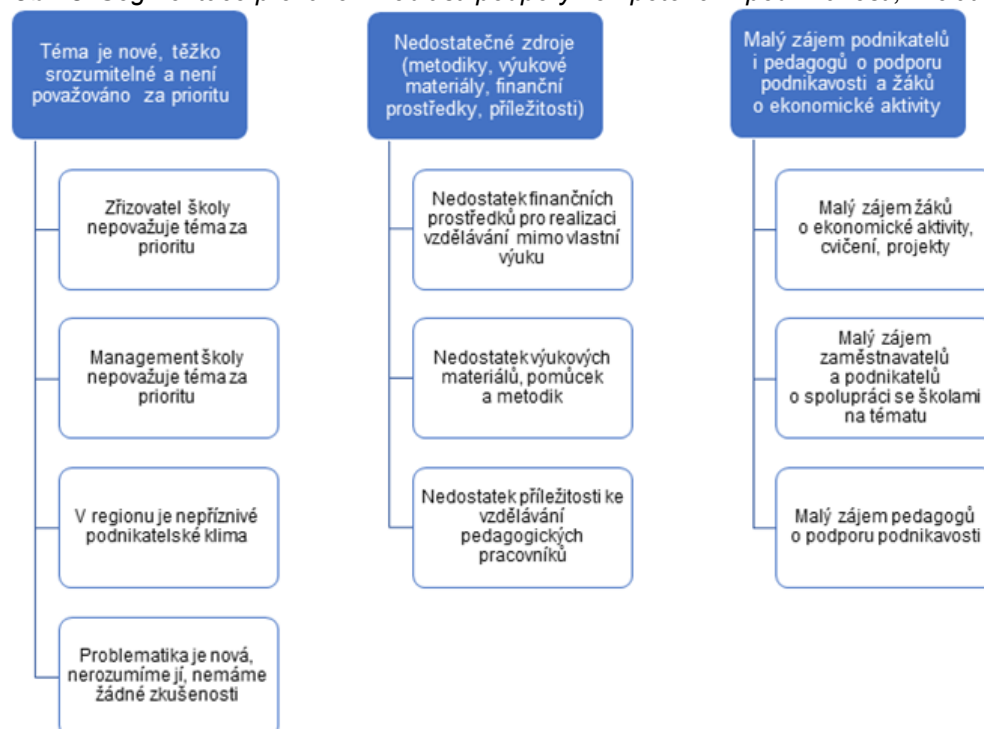
Graf 20: Aktivita v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v třídění dle typů škol

4.3.2 Překážky v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

Z jednotlivých překážek, na které školy narážejí v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, byly na základě společných faktorů vytvořeny tři samostatné segmenty.¹¹

Obr. 8: Segmentace překážek v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

První segment zahrnuje problémy týkající se **novosti tématiky podnikavosti, její nesrozumitelnosti a její nízké priority**. Spadá do něj tedy to, že zřizovatel školy a management školy nepovažuje téma

¹¹ Bartlettův test shody rozptylů nedosahoval signifikantních hodnot.

za prioritu, že v regionu školy nastává nepříznivé podnikatelské klima a problematika je nová, škola jí nerozumí a nemá s ní zkušenosti.

Druhý segment obsahuje překážky v podobě **malého zájmu podnikatelů a pedagogů o podporu podnikavosti a žáků o ekonomické aktivity**. Překážky mají následující podobu: malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty, malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu a malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti.

Do **třetího segmentu, nedostatečné zdroje**, patří: nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku, nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik a nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků.

Nejvyšší podíl škol naráží na překážky ze segmentu **malého zájmu podnikatelů, pedagogů o podporu podnikavosti a žáků o ekonomické aktivity** (72 %). Dvě třetiny škol se potýkají s **nedostatečnými zdroji** (66 %). Téměř čtvrtina škol vnímá za problém to, že **téma je nové, těžko srozumitelné nebo mu není přisouzena priorita** (23 %). Desetina škol se v této oblasti s **žádnými překážkami** nepotýká (10 %).

Tab. 9: Překážky v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě

Kompetence k podnikavosti - segmenty překážek (N=1254)	Počet škol	Podíl
Malý zájem podnikatelů i pedagogů o podporu podnikavosti a žáků o ekonomické aktivity	897	72%
Nedostatečné zdroje (metodiky, výukové materiály, finanční prostředky, příležitosti)	829	66%
Téma je nové, těžko srozumitelné a není považováno za prioritu	285	23%
Škola na žádné překážky nenaráží	124	10%

Překážky v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě v třídění dle krajů

Alespoň tři pětiny škol ve všech krajích naráží na **malý zájem podnikatelů, pedagogů o podporu podnikavosti a žáků o ekonomické aktivity**. Relativně **nejvíce** se tyto překážky týkají škol v **Libereckém a Zlínském kraji** (shodně 79 %). **Nejnižší** podíl škol zmiňoval překážky z tohoto segmentu v **Hlavním městě Praha** (62 %).

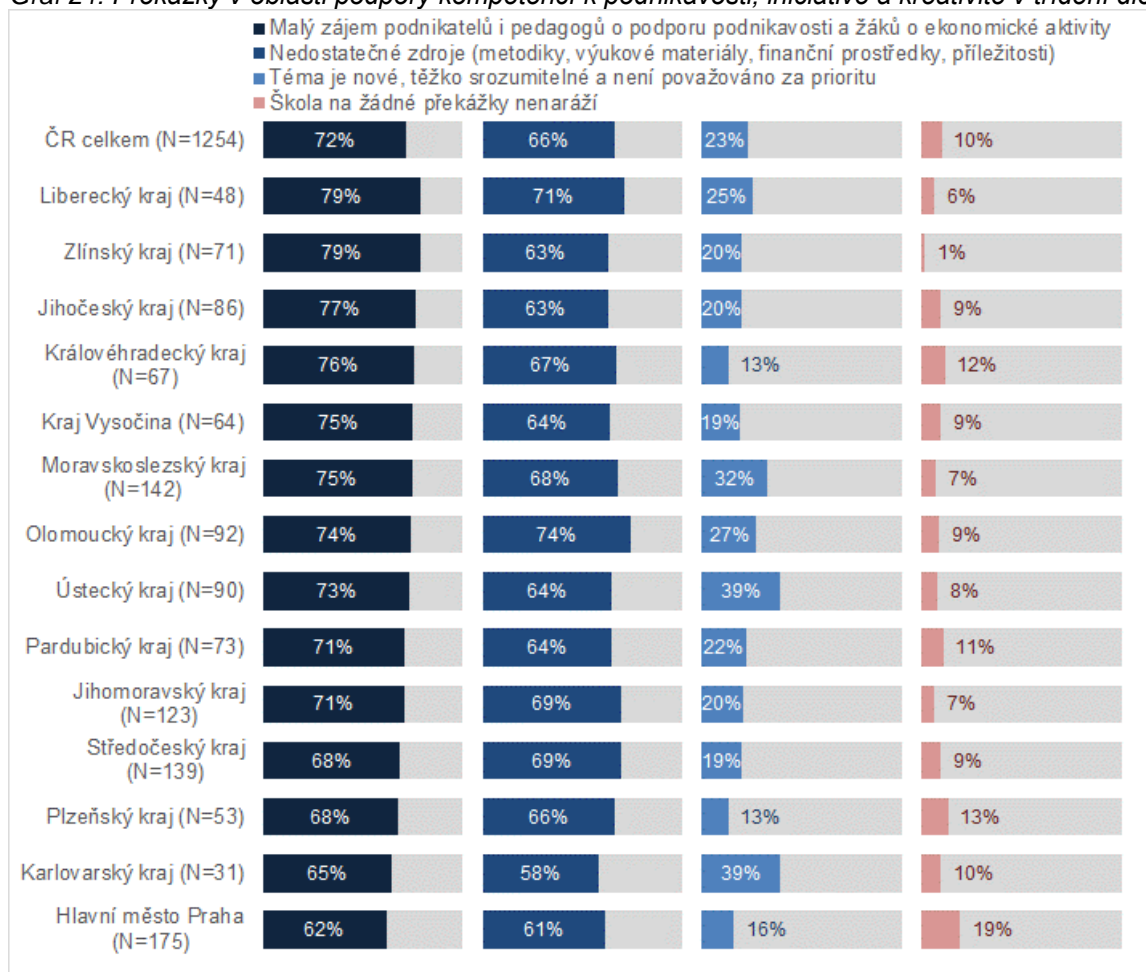
S nedostatkem zdrojů, jako jsou metodiky, výukové materiály, finanční prostředky nebo příležitosti, se potýká více než polovina škol ve všech krajích ČR. Relativně **nejčastěji** to jsou školy v **Olomouckém kraji** (74 %) a v **Libereckém kraji** (71 %). **Nejméně často** na ně naráží v **Karlovarském kraji** (58 %).

Podíly škol v jednotlivých krajích, které zmiňovaly za problematické to, že **téma je nové, těžce srozumitelné, a že ho důležité authority nepovažují za prioritní**, jsou celkem rozdílné. V devíti krajích se podíl těchto škol pohybuje od 20 % do 39 %, ve zbylých pěti krajích je nižší než 20 %. **Nejvyšší podíly** škol najdeme v **Ústeckém a v Karlovarském kraji** (shodně 39 %), **nejnižší** pak v **Plzeňském a Královéhradeckém kraji** (shodně 13 %).

Rozmanitý podíl škol v jednotlivých krajích také uvádí, že **na žádnou překážku nenaráží**. Relativně **nejčastěji** to jsou školy v **Hl. městě Praha** (19 %) a **nejméně často** školy ve **Zlínském kraji** (1 %).

Graf 21: Překážky v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v třídění dle krajů

Překážky v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v třídění dle typů škol

Malý zájem podnikatelů nebo pedagogů o podporu podnikavosti a žáků o ekonomické aktivity zmiňují především **SOU** (80 %) a **SOŠ** (77 %). Za nejmenší problém to považují konzervatoře (31 %). U ostatních typů škol na ně naráží alespoň tři pětiny škol.

Graf 22: Překážky v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v třídění dle typů škol

Zhruba tři čtvrtiny SOU (70 %), SOŠ (73 %) a dvě třetiny gymnázií (66 %) a VOŠ (64 %) a polovina konzervatoří (50 %) a praktických škol (45 %) naráží na alespoň jednu překážku ze segmentu **nedostatečných zdrojů**, chybí jim tedy metodiky, výukové materiály, finanční příležitosti nebo příležitosti pro vzdělávání pedagogických pracovníků.

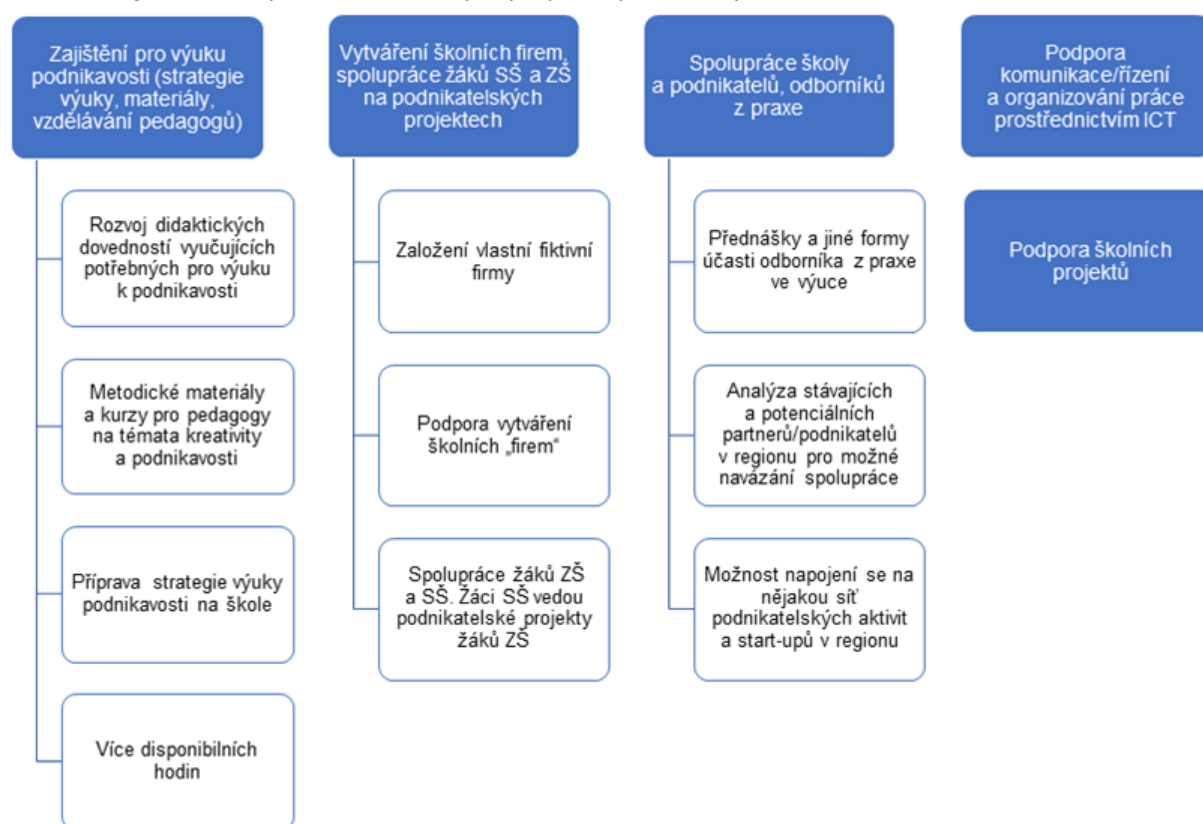
Více než pětina všech typů škol zmiňuje, že **téma je pro ně nové nebo těžce srozumitelné, a že není považováno za prioritní**.

Na žádnou překážku z oblasti podpory kompetencí podnikavosti nenaráží téměř třetina konzervatoří (31 %). U ostatních typů škol na žádné překážky nenaráží méně než pětina škol.

4.3.3 Opatření v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě

Z jednotlivých opatření, která by školám pomohla v rámci oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě, bylo na základě analýzy hlavních komponent vytvořeno pět samostatných segmentů. Dva z těchto segmentů se pro svou specifickou skládají ze samostatné položky.¹²

Obr. 9: Segmentace opatření v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě¹³

První segment, zajištění pro výuku podnikavosti, v sobě zahrnuje rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti, metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti, přípravu strategie na škole a potřebu více disponibilních hodin.

Do **druhého segmentu**, týkajícího se **vytváření školních firem, spolupráce žáků SŠ a ZŠ na podnikatelských projektech**, patří založení vlastní fiktivní firmy, podpora vytváření školních firem a spolupráce žáků ZŠ a SŠ při podnikatelských projektech.

Opatření týkající se **spolupráce školy a podnikatelů, odborníků z praxe** spadají do **třetího segmentu**. Patří sem přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, analýza stávajících

¹² Bartlettův test shody rozptylů nedosahoval signifikantních hodnot.

¹³ Opatření, *Kvalitativní či kvantitativní zlepšení vybavení ICT škol*, bylo z této analýzy vyloučeno, protože ho nebylo možné přiřadit pouze k jednomu segmentu.

a potencionálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce a možnost napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit v regionu.

Poslední dva samostatné segmenty jsou: **podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT a podpora školních projektů**.

Zhruba tři čtvrtiny škol by ocenily alespoň jedno opatření ze segmentů **spolupráce školy a podnikatelů, odborníků z praxe** (76 %) a **zajištění pro výuku podnikavosti** (74 %). Dvě třetiny škol by stály o podporu **školních projektů** (66 %) a 46 % škol o podporu **vytváření školních firem a spolupráci žáků SŠ a ZŠ na podnikatelských projektech**. Téměř dvě pětiny škol by ocenily **podporu komunikace a řízení a organizování práce prostřednictvím ICT** (39 %).

Tab. 10: Opatření v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

Kompetence k podnikavosti - segmenty opatření (N=1254)	Počet škol	Podíl
Spolupráce školy a podnikatelů, odborníků z praxe	948	76%
Zajištění pro výuku podnikavosti (strategie výuky, materiály, vzdělávání pedagogů)	928	74%
Podpora školních projektů	825	66%
Vytváření školních firem, spolupráce žáků SŠ a ZŠ na podnikatelských projektech	572	46%
Podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT	484	39%

Opatření v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v třídění dle krajů

Spolupráci školy a podnikatelů, odborníků z praxe by ocenily více než dvě třetiny škol ve všech krajích ČR. Relativně **nejvíce** by o ně stály v **Moravskoslezském** (82 %) a Jihočeském kraji (80 %) a relativně **nejméně** v **Jihomoravském kraji** (67 %).

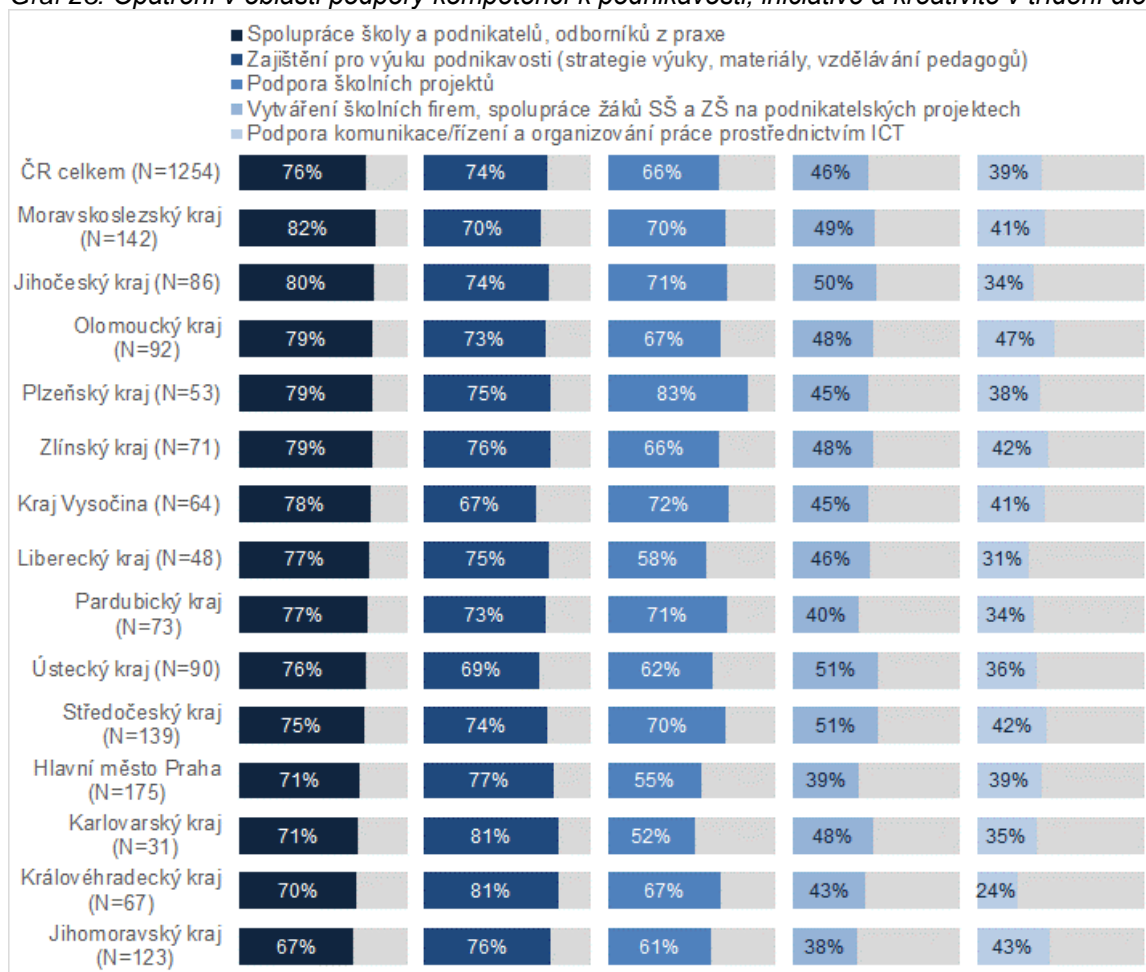
Více než dvě třetiny škol ve všech krajích by potřebovaly také opatření pro **zajištění výuky podnikavosti**. Relativně **nejvíce** se pro tento segment vyslovovaly školy z **Karlovarského a Královéhradeckého kraje** (shodně 81 %) a relativně **nejméně často** školy v **Kraji Vysočina** (67 %) a v Ústeckém kraji (69 %).

Podporu školních projektů by ocenila více než polovina škol ve všech krajích. Relativně **nejčastěji** to jsou školy v **Plzeňském kraji** (83 %) a **nejméně často** školy v **Karlovarském kraji** (52 %).

Alespoň třetině škol by ve všech krajích pomohlo **vytváření školních firem a spolupráce žáků SŠ a ZŠ na školních projektech**. Relativně **nejvíce škol**, které by tento segment ocenily, najdeme v **Ústeckém a Středočeském kraji** (shodně 51 %) a v Jihočeském kraji (50 %) a naopak **nejméně** v **Hl. městě Praha** (39 %) a v **Jihomoravském kraji** (38 %).

Mezi jednotlivými kraji jsou vysoké rozdíly v podílech škol, které by ocenily **podporu komunikace a organizování práce prostřednictvím ICT**. Relativně **nejvíce škol**, kterým by toto opatření pomohlo, se nachází v **Olomouckém kraji** (47 %) a **nejméně** v **Královéhradeckém kraji** (24 %).

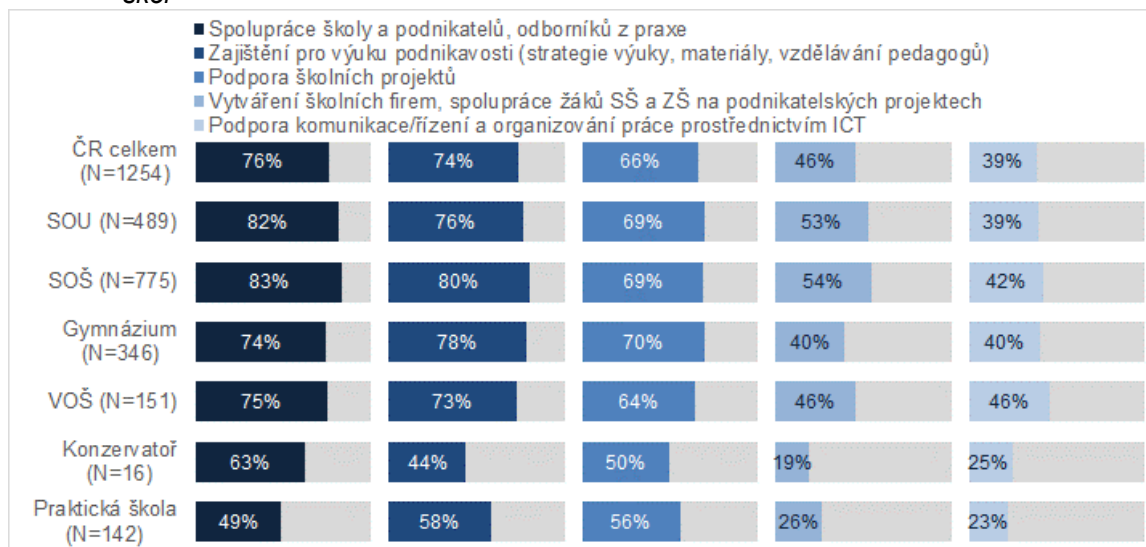
Graf 23: Opatření v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v třídění dle krajů

Opatření v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v třídění dle typů škol

Spolupráci školy a podnikatelů, odborníků z praxe by ocenily převážně SOŠ (83 %) a SOU (82 %) a **nejméně** často **praktické školy** (49 %). U ostatních typů škol by o tato opatření stály alespoň tři pětiny.

Graf 24: Opatření v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v třídění dle typů škol

O **zajištění pro výuku podnikavosti** stojí **nejčastěji SOŠ** (80 %), gymnázia (78 %) a SOU (76 %). **Nejméně** často by tento segment opatření pomohl **konzervatořím** (44 %).

Podporu školních projektů by ocenila více než polovina všech typů škol, **nejvíce gymnázia** (70 %) a SOU a SOŠ (shodně 69 %) a **nejméně konzervatoře** (50 %).

Vytváření školních firem a spolupráce žáků SŠ a ZŠ na podnikatelských projektech by v rozvoji oblasti podpory kompetencí k podnikavosti pomohlo nadpolovičnímu počtu SOŠ (54 %) a SOU (53 %). **Nejméně** by tento typ podpory ocenily **konzervatoře** (19 %) a praktické školy (26 %).

O **podporu komunikace a organizování práce prostřednictvím ICT** nejvíce stojí **VOŠ** (46 %), střední odborné školy (42 %), gymnázia (40 %) a SOU (39 %). **Nejméně** lákavé je toto opatření pro konzervatoře (25 %) a **praktické školy** (23 %).

4.4 Rozvoj školy jako centra celoživotního učení

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí umožňující jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Těmito aktivitami rovněž dochází k rozvoji sítí středních škol jako Center celoživotního učení.

Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání i v systému dalšího vzdělávání:

- V rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace),
- v rovině life-wide je poskytováno vzdělávání různého charakteru:
  - formální a neformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky neformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je vzájemně propojováno.
- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru:
  - formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace;
  - neformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí.
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE (realizovaným NÚV v roce 2009 – 2013) a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých. V období realizace projektu P-KAP (realizovaném NÚV, nyní NPI ČR, 2016 – 2021) je kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům dalšího vzdělávání dospělých, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech vzdělávání dospělých poskytovaných středními školami v krajích ad.) Do sítě se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojují nově i gymnázia, lycea a konzervatoře. Sítě svou působnost rozšiřují např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) včetně vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce, poradce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- vzdělávání zájmové,
- vzdělávání občanské,
- vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání.

Školy poskytující tento druh DVD vzdělávají podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí být autorizovány. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu a zadání zkoušky podle standardů profesních kvalifikací NSK. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by měli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci Lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá, státem podporovaná, oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin ad). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je **vzdělávání občanské a zájmové**. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti **občanského vzdělávání**. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech – ve vybraných gramotnostech společných občanům EU:

- digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo zájmové, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují),
- politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl

včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami),

- znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad.

Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektori, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy:

- občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie;
- technické školy – digitální vzdělávání aj.), žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je prokázat i jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé, procvičují si tím i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací, zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění;
- vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence projektu P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

4.4.1 Aktivita v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení

Z jednotlivých aktivit, které školy realizují v rámci oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení, byly na základě společných faktorů vytvořeny čtyři samostatné segmenty, které obsahují jednotlivé položky z původní baterie.¹⁴

První segment zahrnuje aktivity pro **přípravu na vykonání zkoušek a rekvalifikace**, tedy realizaci rekvalifikací, přípravu na vykonání zkoušky podle NSK a zkoušky podle zákona 179/2006 Sb.

Druhý segment obsahuje **činnosti týkající se vzdělávání pro širokou veřejnost**. Spadají do něj aktivity jako zájmové vzdělávání pro veřejnost, vzdělávání seniorů, občanské vzdělávání a výuka češtiny pro cizince.

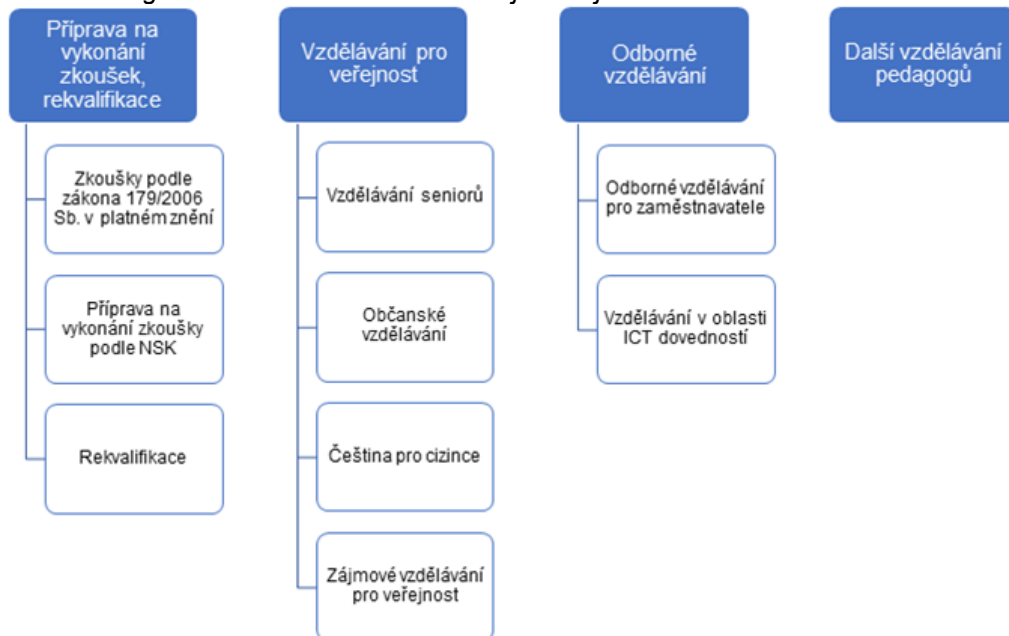
Ve třetím segmentu jsou zahrnuty aktivity týkající se **odborného vzdělávání**, jako je odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a vzdělávání v oblasti ICT dovedností. **Čtvrtý segment** pak zahrnuje **další vzdělávání pedagogických pracovníků**.

---

¹⁴ Bartlettův test shody rozptylů nedosahoval signifikantních hodnot.

Obr. 10: Segmentace aktivit v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení

Alespoň dvě pětiny škol realizují aktivity ze segmentů **další vzdělávání pedagogů** (46 %), **vzdělávání pro veřejnost** (42 %) a **odborné vzdělávání** (40 %). Nějakou aktivitu ze segmentu **příprava na vykonávání zkoušek, rekvalifikace** vykonává necelá třetina škol (31 %).

Tab. 11: Aktivity v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení

Celoživotní učení - segmenty aktivit (N=1254)	Počet škol	Podíl
Další vzdělávání pedagogů	577	46%
Vzdělávání pro veřejnost	528	42%
Odborné vzdělávání	505	40%
Příprava na vykonání zkoušek, rekvalifikace	392	31%

Aktivity v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení v třídění dle krajů

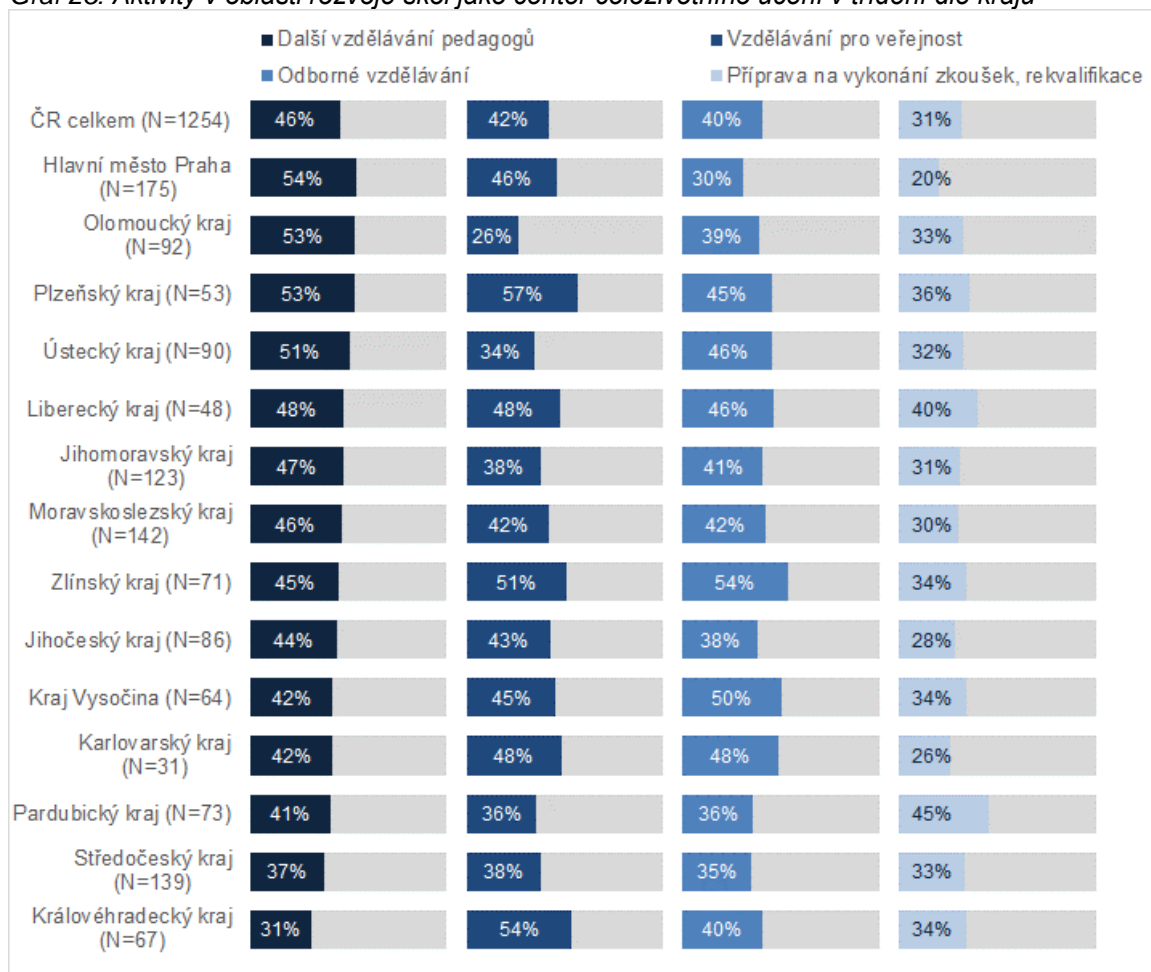
Další vzdělávání pedagogů praktikuje alespoň třetina škol ve všech krajích ČR. **Nejvyšší podíl** těchto škol se nachází v **Hlavním m. Praha** (54 %) a v **Olomouckém** a **Plzeňském** kraji (shodně 53 %), **nejnižší** v **Královéhradeckém kraji** (31 %).

V devíti krajích více než dvě pětiny škol realizují alespoň jednu aktivitu ze segmentu **vzdělávání pro veřejnost**. V ostatních krajích tyto aktivity vykonává čtvrtina až dvě pětiny škol. **Nejčinnější** jsou školy v **Plzeňském kraji**, ve kterém tyto aktivity realizuje na 57 % škol. **Nejnižší podíl** nalezneme v **Olomouckém kraji** (26 %).

Více než čtvrtina škol ve všech krajích vykonává nějakou aktivitu ze segmentu **odborného vzdělávání**. **Relativně nejvíce** těchto škol se nachází ve **Zlínském kraji** (54 %) a v **Kraji Vysočina** (50 %) a **nejméně** v **HL. městě Praha** (30 %).

V osmi krajích realizuje aktivity ze segmentu **příprava na vykonání zkoušek a rekvalifikace** alespoň třetina škol. **Nejvyšší podíl** škol je v **Pardubickém kraji** (45 %) a **nejnižší** v **HL. městě Praha** (20 %).

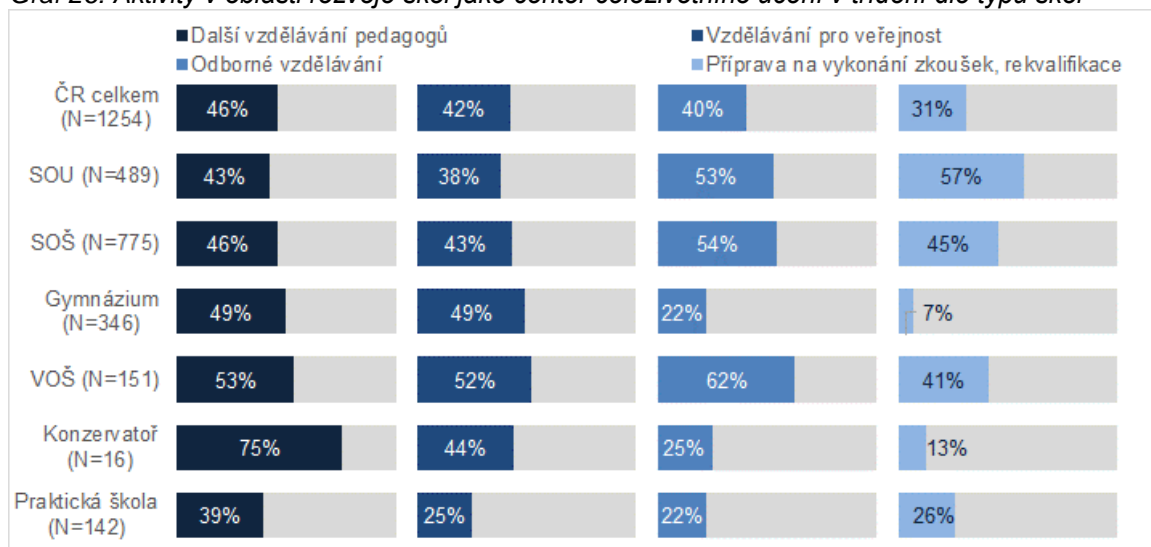
Graf 25: Aktivita v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení v třídění dle krajů

Aktivita v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení v třídění dle typů škol

Konzervatoře vykazují **nejvyšší podíl** škol, který **poskytuje pedagogům další vzdělávání** (75 %). Relativně **nejméně** těchto škol najdeme mezi **praktickými školami** (39 %). U ostatních typů škol to jsou alespoň dvě pětiny.

Graf 26: Aktivita v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení v třídění dle typů škol

Vzdělávání pro veřejnost relativně **nejčastěji** poskytují **VOŠ** (52 %) a gymnázia (49 %). **Nejméně** často ho realizují **praktické školy** (25 %). Ostatní typy škol vzdělávání pro veřejnost realizují zhruba ve dvou pětinach případů.

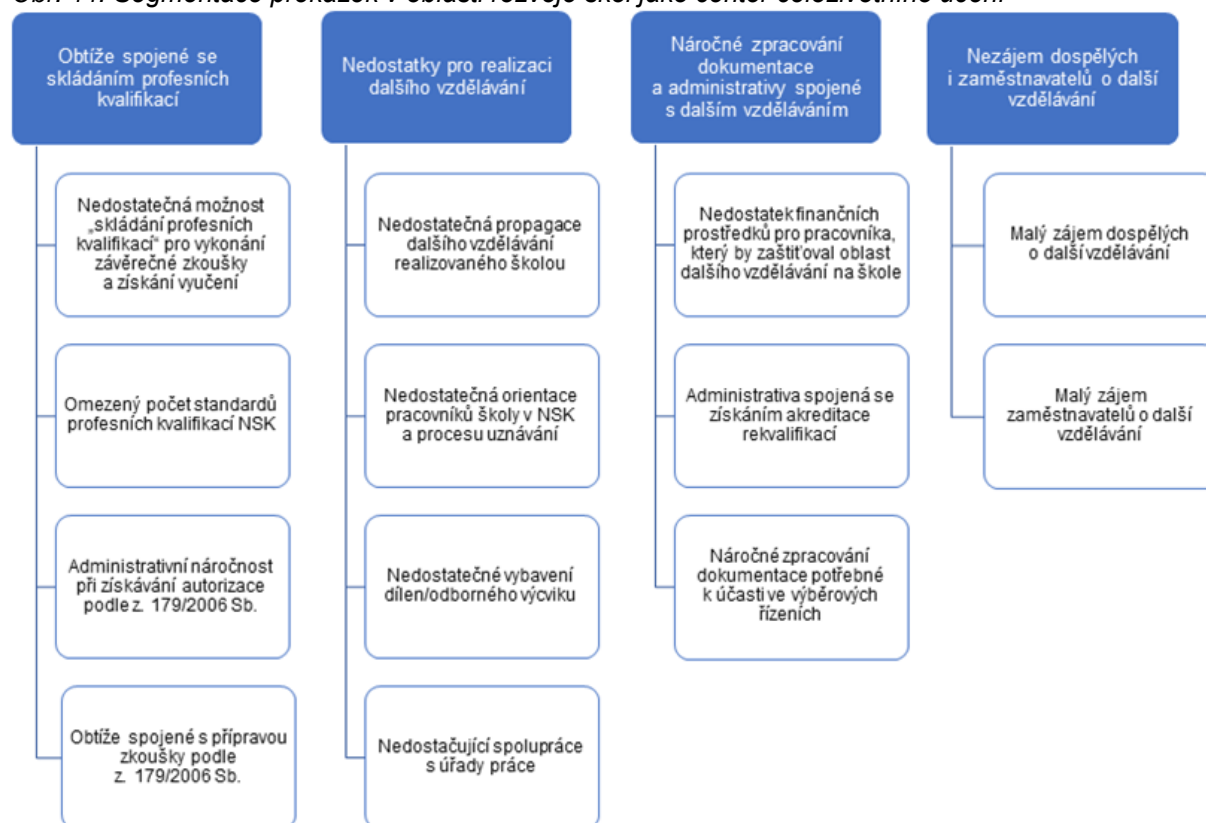
Odborné vzdělávání poskytují relativně **nejčastěji vyšší odborné školy** (62 %) a více než polovina SOŠ (54 %) a SOU (53 %). **Gymnázia** (22 %), **praktické školy** (22 %) a konzervatoře (25 %) ho poskytují **méně často**.

Mezi jednotlivými typy škol, které realizují aktivity ze segmentu **příprava pro vykonání zkoušek a pro rekvalifikace**, je vysoký nesoulad. Zatímco podíl **SOU**, která tyto aktivity vykonávají **nejčastěji**, činí 57 %, tak **nejnižší** podíl mezi **gymnázií** činí pouze 7 %. Nižší podíly nalezneme také u konzervatoří (13 %) a praktických škol (26 %). Mezi SOŠ a VOŠ vykonávají tyto aktivity alespoň dvě pětiny škol.

4.4.2 Překážky v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení

Z jednotlivých překážek, na které školy narážejí v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení, byly na základě společných faktorů vytvořeny čtyři samostatné segmenty.¹⁵

Obr. 11: Segmentace překážek v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení¹⁶

První segment zahrnuje problémy týkající se **obtíží spojených se skládáním profesních kvalifikací**. Spadá sem nedostatečná možnost „skládání profesních kvalifikací“ pro vykonání závěrečné zkoušky a získání vyučení, omezený počet standardů profesních kvalifikací NSK, administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. a obtíže spojené s přípravou zkoušky podle tohoto zákona.

Do **druhého segmentu** byly zahrnuty překážky, které se týkají **nedostatků pro realizaci dalšího vzdělávání**. Je sem zahrnuta nedostatečná propagace dalšího vzdělávání, nedostatečná orientace pracovníků školy v NSK a procesu uznávání, nedostačující spolupráce s úřady práce a také špatné vybavení dílen/odborného výcviku.

¹⁵ Bartlettův test shody rozptylů nedosahoval signifikantních hodnot.

¹⁶ Překážky, *Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání a Obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání*, byly z této analýzy vyloučeny, protože je nebylo možné přiřadit pouze k jednomu segmentu.

Třetí segment v sobě zahrnuje překážky, které jsou spojené s **náročným zpracováním dokumentace a administrativy spojené s dalším vzděláváním**: administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací, náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních a nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole.

Překážky v podobě **nezájmu dospělých a zaměstnavatelů o další vzdělávání** spadají do **čtvrtého segmentu**.

Nejzastoupenějším segmentem překážek je **náročné zpracování dokumentace a administrativy spojené s dalším vzděláváním**, na tento segment překážek naráží téměř tři pětiny škol (59 %). Více než polovina škol **zmiňuje žádný nebo malý zájem o další vzdělávání ze strany dospělých a zaměstnavatelů** (51 %). Méně než třetina škol se setkává s **nedostatky pro realizaci dalšího vzdělávání** (32 %) a s **obtížemi spojenými se skládáním profesních kvalifikací** (29 %). S **žádnou překážkou** se nesetkává více než desetina škol (12 %).

Tab. 12: Překážky v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení

Celoživotní učení - segmenty překážek (N=1254)	Počet škol	Podíl
Náročné zpracování dokumentace a administrativy spojené s dalším vzděláváním	736	59%
Nezájem dospělých i zaměstnavatelů o další vzdělávání	644	51%
Nedostatky pro realizaci dalšího vzdělávání	398	32%
Obtíže spojené se skládáním profesních kvalifikací	364	29%
Škola na žádné překážky nenaráží	147	12%

Překážky v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení v třídění dle krajů

Více než dvě pětiny škol se ve všech krajích setkávají s nějakou překážkou ze segmentu **náročného zpracování dokumentace a administrativy spojené s dalším vzděláváním**. Relativně **nejčastěji** to jsou školy v **Kraji Vysočina** (67 %) a **nejméně často** školy v **Královéhradeckém kraji** (46 %).

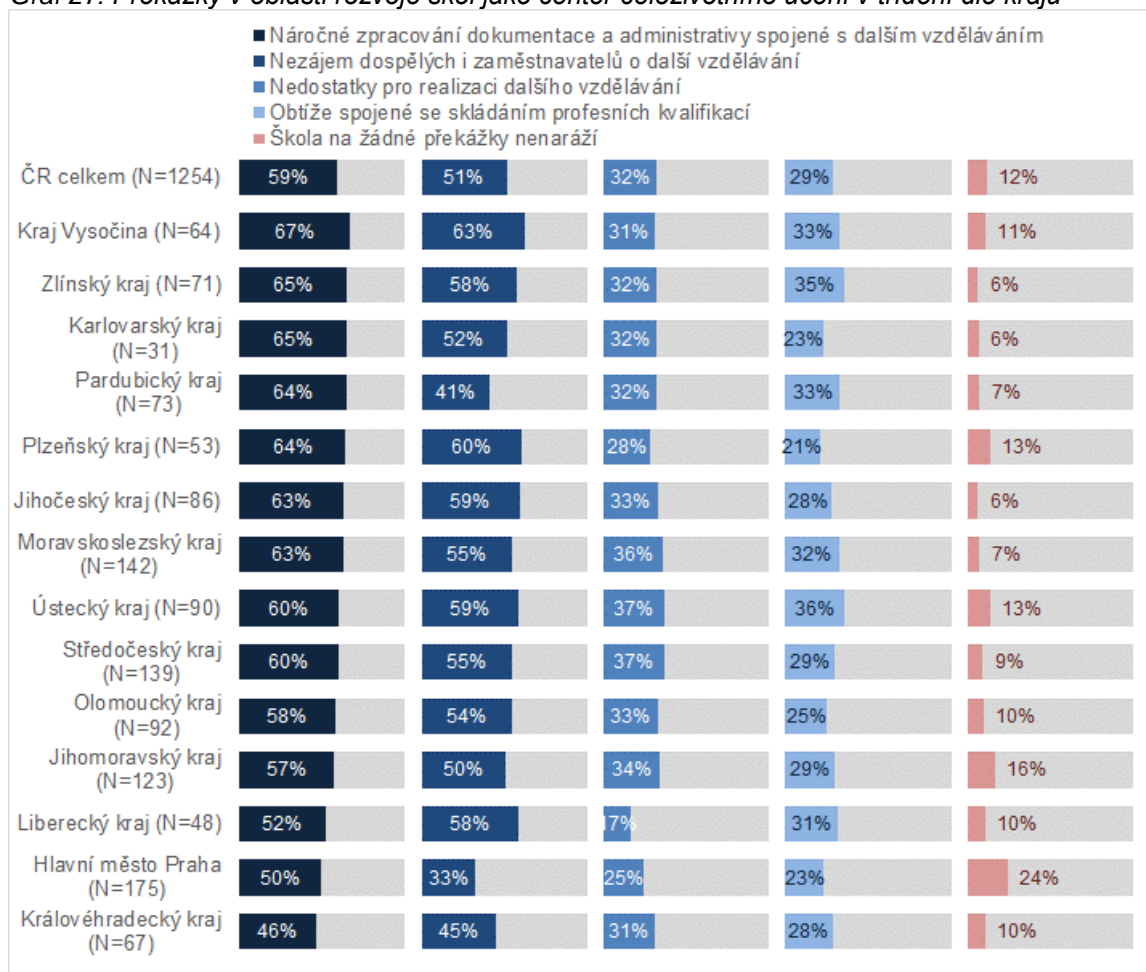
Podíly škol v jednotlivých krajích, které naráží na překážky v podobě **nezájmu dospělých a zaměstnavatelů o další vzdělávání**, jsou odlišné. V jedenácti krajích na tyto překážky naráží alespoň polovina škol, ve zbylých krajích se jedná o nižší podíly. Relativně **nejvíce** škol, které se s tímto problémem setkávají, nalezneme v **Kraji Vysočina** (63 %) a v **Plzeňském kraji** (60 %) a relativně **nejméně** v **Hl. městě Praha** (33 %).

Nedostatky pro realizaci dalšího vzdělávání uvádějí relativně **nejčastěji** školy ve **Středočeském** a **Ústeckém kraji** (shodně 37 %) a v **Moravskoslezském kraji** (36 %). V **Libereckém kraji** je podíl těchto škol **nejnižší** (17 %).

Obtíže spojené se skládáním profesních kvalifikací trápí především školy v **Ústeckém** (36 %) a **Zlínském kraji** (35 %). Naopak školy v **Plzeňském kraji** tento problém zmiňují relativně **nejméně často** (21 %).

V osmi krajích více než desetina škol uvedla, že v dané oblasti **nenaráží na žádné překážky**. **Nejčastěji** to byly školy z **Hl. města Praha** (24 %). Ve **Zlínském, Jihočeském** a **Karlovarském kraji** na žádné překážky nenaráží pouze po 6 % škol.

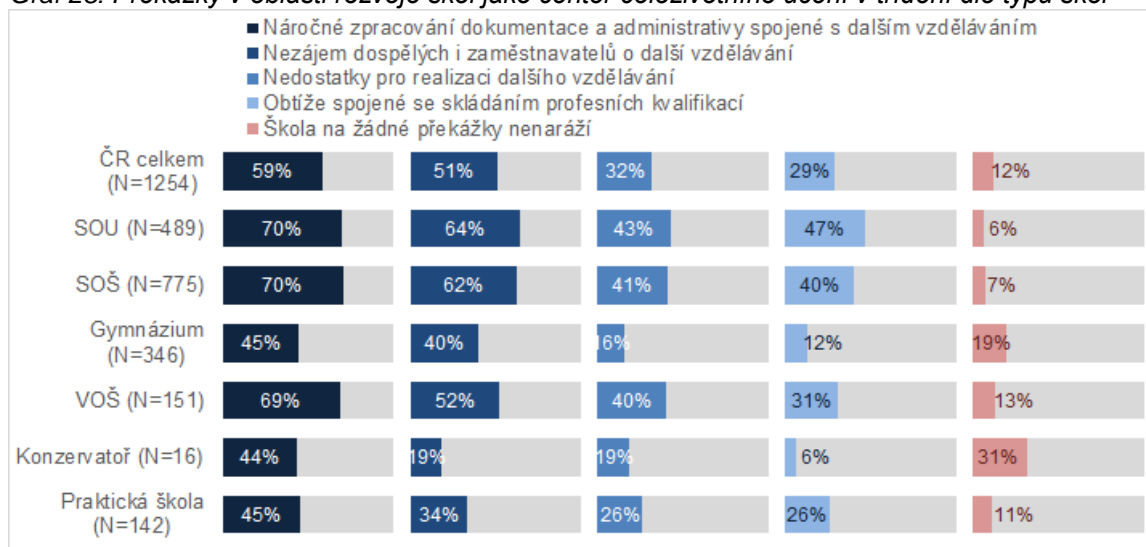
Graf 27: Překážky v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení v třídění dle krajů

Překážky v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení v třídění dle typů škol

Mezi **SOU** (70 %), **SOŠ** (70 %) a **VOŠ** (69 %) je **nejvyšší** podíl škol, který se setkává s překážkami ze segmentu **náročného zpracování dokumentace a administrativy**. Relativně **nejméně** tento problém zmiňují praktické školy, gymnázia (shodně 45 %) a **konzervatoře** (44 %).

Graf 28: Překážky v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení v třídění dle typů škol

SOU (64 %) a **SOŠ** (62 %) jsou také mezi školami, které relativně **nejčastěji** narážejí na překážky v podobě **nezájmu dospělých a zaměstnavatelů o další vzdělávání**. **Nejméně** se s tímto problémem potýkají **konzervatoře** (19 %).

S **nedostatky pro realizaci dalšího vzdělávání** se také nejčastěji setkávají **SOU** (43 %), **SOŠ** (41 %) a **VOŠ** (40 %). **Konzervatoře** (19 %) a **gymnázia** (16 %) se s tímto segmentem překážek potýkají **nejméně často**.

Podobně tomu je také u překážek **spojených se skládáním profesních kvalifikací**. Relativně **nejčastěji** na ně naráží **SOU** (47 %) a **SOŠ** (40 %) a relativně **nejméně často konzervatoře** (6 %) a **gymnázia** (12 %).

Konzervatoře (31 %) relativně **nejčastěji** uváděly, že **nenaráží** v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení **na žádné překážky**. To tvrdilo pouze 6 % **SOU** a 7 % **SOŠ**.

4.4.3 Opatření v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení

Z jednotlivých opatření, které by školy využily v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení, bylo na základě společných faktorů vytvořeno pět samostatných segmentů. Jedno opatření pro svou specifičnost tvoří samostatný segment.¹⁷

První segment zahrnuje opatření týkající se **podpory pro splnění zákonných náležitostí dalšího vzdělávání**. Spadá sem získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb., informace o NSK a proces uznávání, podpora při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku a také pravidelná práce s autorizovanými osobami.

Obr. 12: Segmentace opatření v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení¹⁸

Druhý segment zastřešuje opatření, která se týkají **zlepšení vybavení, materiálů a učeben, dílen**. Patří sem zlepšení vybavení učeben teoretické výuky a vybavení dílen pro odborný výcvik, finance na kvalitní materiál a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce.

¹⁷ Bartlettův test shody rozptylů nedosahoval signifikantních hodnot.

¹⁸ Opatření, *Další vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích, obsluze vybraných strojů apod.* a *Využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací*, byla z této analýzy vyloučena, protože na ně odpovídal příliš nízký počet škol, aby je bylo možné přiřadit do segmentů.

Třetí segment se týká **přípravy pro pedagogické pracovníky a zapojování odborníků do výuky**. Do tohoto segmentu jsou zahrnuta opatření týkající se přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů pro další vzdělávání, zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, potřeba aktualizovaných materiálů pro výuku a pro vyučující/lektory a možnost stáží pracovníků školy ve firmách.

Ve **čtvrtém segmentu** jsou zahrnuta opatření pro **optimalizaci procesu realizace rekvalifikací**: kvalitní průběh výběrového řízení a rekvalifikace, možnost rekvalifikace pro úřad práce bez výběrového řízení a proškolení pracovníka v problematice výběrových řízení.

Pátý segment je tvořen samostatnou položkou, potřebou **více učeben**.

Více než dvě třetiny škol by ocenily opatření ze segmentu **přípravy pro pedagogické pracovníky a zapojování odborníků do výuky** (68 %) a téměř dvě třetiny škol **zlepšení vybavení a učeben** (64 %). Dvě čtvrtiny škol by také ocenily **optimalizaci procesu realizace rekvalifikací** (39 %) a třetina škol **podporu pro splnění zákonných náležitostí dalšího vzdělávání** (32 %). Čtvrtina škol projevila zájem o **více učeben** (25 %).

Tab. 13: Opatření v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení

Celoživotní učení - segmenty opatření (N=1254)	Počet škol	Podíl
Příprava pro pedagogické pracovníky a zapojování odborníků do výuky	858	68%
Zlepšení vybavení, materiálů a učeben, dílen	807	64%
Optimalizace procesu realizace rekvalifikací	488	39%
Podpora pro splnění zákonných náležitostí dalšího vzdělávání	403	32%
Více učeben	308	25%

Opatření v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení v třídění dle krajů

Alespoň třem pětina škol by ve všech krajích ČR pro rozvoj škol jako center celoživotního učení pomohla **příprava pro pedagogické pracovníky a zapojování odborníků do výuky**. Pro tento segment opatření se relativně **nejčastěji** vyslovily školy v **Kraji Vysočina** (80 %) a **nejméně často** pak školy v **Jihomoravském kraji** (60 %) a v **Hlavním městě Praha** (61 %).

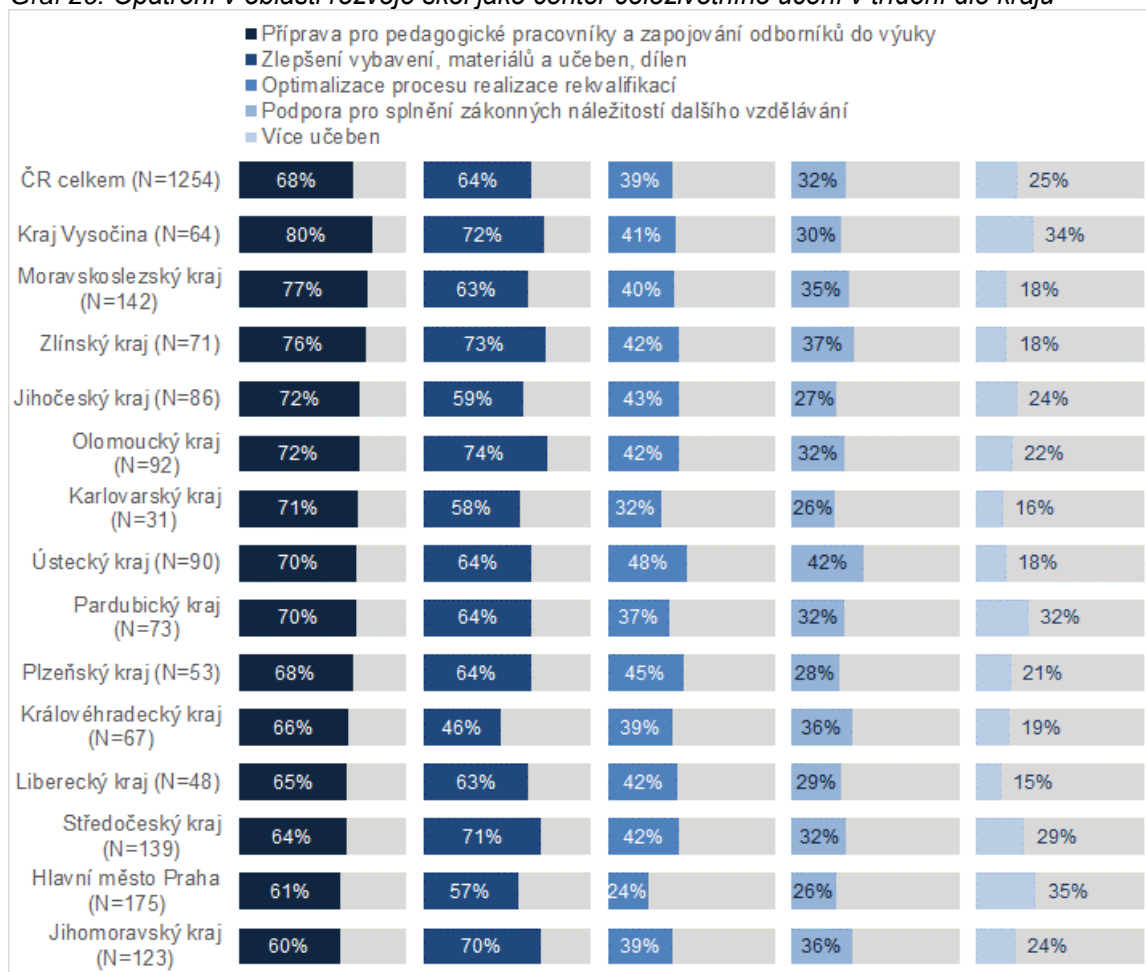
Ve všech krajích by více než dvě pětiny škol ocenily **zlepšení vybavení, materiálů a učeben, dílen**. Relativně **nejvíce** škol se pro tato opatření vyjádřila v **Olomouckém** (74 %) a **Zlínském kraji** (73 %). **Nejnižší podíl** těchto škol se nachází v **Královéhradeckém kraji** (46 %).

Ve většině krajů ČR by alespoň třetina škol ocenila nějaké opatření ze segmentu **optimalizace procesu realizace kvalifikací**. **Nejvyšší podíl** škol, který by tento segment ocenil, nalezneme v **Ústeckém kraji** (48 %). V **Hl. městě Praha** je podíl škol **nejnižší**, a to 24 %.

V **Ústeckém kraji** nalezneme **nejvyšší podíl** škol (42 %), pro který by byla potřebná opatření spadající do segmentu **podpory pro splnění zákonných náležitostí dalšího vzdělávání**. **Nejnižší** podíly těchto škol se nachází v **Hl. městě Praha** a v **Karlovarském kraji** (shodně 26 %).

Více učeben by pomohlo **především** školám v **Hlavním městě Praha** (35 %), v **Kraji Vysočina** (34 %) a v **Pardubickém kraji** (32 %). **Nejméně** o ně projevily zájem školy v **Libereckém** (15 %) a **Karlovarském kraji** (16 %).

Graf 29: Opatření v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení v třídění dle krajů

Opatření v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení v třídění dle typů škol

Pro rozvoj škol jako center celoživotního učení by více než polovina všech typů škol ocenila opatření v podobě **příprav pro pedagogické pracovníky a zapojování odborníků do výuky**. Relativně **nejvíce** o ně stojí **středních odborných učilišť** (79 %) a **vyšších odborných škol** (79 %) a **nejméně praktické školy** (55 %) a konzervatoře (56 %).

Graf 30: Opatření v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení v třídění dle typů škol

Také o **zlepšení vybavení, materiálů a učeben, dílen** projevila zájem více než polovina všech typů škol. Relativně **nejčastěji** to byla **SOU** (75 %) a **nejméně** často **gymnázia** (53 %).

Celkem velké rozdíly mezi jednotlivými typy škol najdeme u potřeby opatření **optimalizace procesu realizace rekvalifikací**. Opatření z tohoto segmentu by ocenila více než polovina **SOU** (55 %), **SOŠ** (54 %), 43 % **VOŠ**, ale pouze 23 % praktických škol, 18 % gymnázií a 13 % konzervatoří.

Podpora pro splnění zákonných náležitostí dalšího vzdělávání by pomohla hlavně **SOU** (49 %), **SOŠ** (43 %) a **VOŠ** (40 %). U ostatních typů škol toto opatření uváděla méně než čtvrtina škol, **nejméně** ho uváděly **konzervatoře** (6 %).

Více učeben požaduje alespoň pětina škol všech typů.

4.5 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů

Počáteční odborné vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a jsou uplatnitelné na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Podpora oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli je v projektu P-KAP zaměřena na počáteční vzdělávání na všech středních školách a na vyšších odborných školách. Také gymnázia mohou spolupracovat se zaměstnavateli a přes svůj všeobecně-vzdělávací charakter dílčím způsobem rozvíjet i odborné kompetence využitelné v dalším studiu i při následném uplatnění absolventů na trhu práce.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je **spolupráce škol a zaměstnavatelů**.¹⁹ Objevuje se ve strategických dokumentech jako jeden ze základních předpokladů zajištění kvality odborného vzdělávání, a to zejména s ohledem na uplatnitelnost absolventů na trhu práce. Žákům a studentům umožňuje osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky, a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je nezastupitelná také při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku. Významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, pomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a orientovat se v reálném pracovním prostředí.

Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí byla v 90. letech 20. století přerušena a důsledkem bylo odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů. Po roce 2000 se ze stran zaměstnavatelů začaly ozývat hlasy volající po nápravě, kterou někteří zaměstnavatelé spatřovali v zavedení duálního systému vzdělávání. O možnosti zavedení duálního systému se v České republice v posledních letech stále živě diskutuje. Pro jeho legislativní zavedení se všemi konsekvencemi ovšem chybí některé základní předpoklady. Překážkou zavedení duálního systému je např. nutnost zavedení dvojího statusu žáka (ve škole žák, ve firmě zaměstnanec) i velký podíl všeobecně vzdělávací složky v kurikulu odborného vzdělávání. Tím spíš je žádoucí rozvíjet spolupráci škol a zaměstnavatelů ve stávajícím systému a posilovat v něm tzv. prvky duálního vzdělávání. To v praxi znamená aktivní zapojení zaměstnavatelů do vzdělávacího procesu žáka na základě dobrovolnosti, které se děje na základě smlouvy zaměstnavatele se školou.

Platná legislativa ukládá škole povinnost uzavírat smlouvu se všemi zaměstnavateli, u nichž její žáci vykonávají praktické vyučování. Školský zákon umožňuje použití části finančních prostředků, které škola získává formou normativu ze státního rozpočtu, na úhradu nákladů, které v souvislosti se vzděláváním vznikají spolupracujícím zaměstnavatelům. S účinností od září 2017 je ve školském zákoně explicitně stanovena povinnost škol „vyvinout úsilí spolupracovat se zaměstnavateli při vytváření

¹⁹ Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, OSVČ, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce.

předpokladů pro výkon povolání nebo pracovní činnosti, je-li to s ohledem na obor vzdělání vhodné a možné“ a zákon i demonstrativně zmiňuje obvyklé formy spolupráce.

Určitým náznakem koordinace sociálních partnerů je uzavření dohody mezi MŠMT, Hospodářskou komorou ČR, Svazem průmyslu a dopravy ČR, Agrární komorou ČR a Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR o rozdělení odpovědnosti za jednotlivé skupiny oborů vzdělání a s cílem koordinace praktické výuky žáků na pracovištích zaměstnavatelů v říjnu 2016. Na celostátní úrovni se před koncem roku 2017 zastoupení signatářů dohody promítlo v tzv. oborových skupinách externích odborníků, kteří se s podporou MŠMT zapojují do vývoje RVP středoškolského odborného vzdělávání. S posílením činností této dohody počítá také návrh Strategie 2030+.

Účinná koordinace s přímým dopadem na konkrétní školy, žáky a firmy ovšem stále probíhá spíš lokálně, tj. přímo mezi jednotlivými školami a zaměstnavateli, někdy s podporou regionálních aktérů (kraj, cechy).

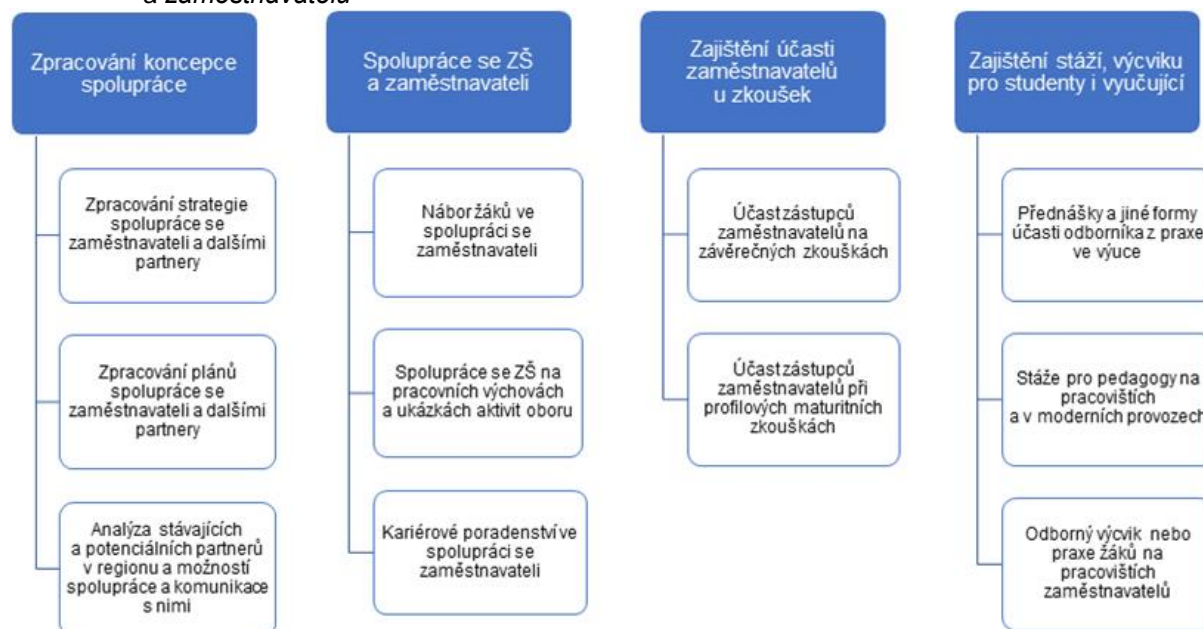
Očekávání obou stran se občas liší, avšak to, co **školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s aktuálními i budoucími potřebami trhu práce.**

4.5.1 Aktivita v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů

Z jednotlivých aktivit, které školy realizují v rámci oblasti podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli, byly na základě společných faktorů vytvořeny čtyři samostatné segmenty.

První segment zahrnuje činnosti týkající se tvorby koncepce spolupráce se zaměstnavateli. Spadají do něj tedy položky týkající se analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi a zpracování strategie a plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery.

Obr. 13: Segmentace aktivit v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů²⁰

Druhý segment obsahuje činnosti související s realizací spolupráce se zaměstnavateli a se základními školami. Do tohoto segmentu spadají činnosti týkající se náboru žáků a kariérového

²⁰ Aktivita, Spolupráce s reprezentací zaměstnavatelů (cechy, profesní sdružení apod.) v oborech, které škola vyučuje, na základě regionálních sektorových dohod, byla z této analýzy vyloučena, protože ji nebylo možné přiřadit k jednotlivým sektorům.

poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli a spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru.

Třetí segment se týká **aktivit spojených s účastí zaměstnavatelů u závěrečných zkoušek**, také při profilových maturitních zkouškách.

Čtvrtý segment zahrnuje aktivity týkající se **zajištění stáží, odborného výcviku a odborného vyučování pro studenty i pedagogy**. Do tohoto segmentu spadá pořádání přednášek a dalších forem účasti odborníka z praxe ve výuce, realizace stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů.

Nejzastoupenějším segmentem v oblasti podpory odborného vzdělávání je **zajištění stáží a výcviku pro studenty i vyučující**, alespoň jednu aktivitu z tohoto segmentu vykonává 91 % škol. Téměř dvě třetiny škol realizují nějakou aktivitu v segmentu **spolupráce se ZŠ a zaměstnavateli** (64 %). Téměř polovina škol se zabývá aktivitami spadajícími do segmentů **zpracování koncepce spolupráce** (45 %) a **zajištění účasti zaměstnavatelů u zkoušek** (46 %).

Tab. 14: *Aktivity v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů*

Odborné vzdělávání - segmenty aktivit (N=1254)	Počet škol	Podíl
Zajištění stáží, výcviku pro studenty i vyučující	1144	91%
Spolupráce se ZŠ a zaměstnavateli	808	64%
Zajištění účasti zaměstnavatelů u zkoušek	572	46%
Zpracování koncepce spolupráce	567	45%

Aktivity v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů v třídění dle krajů

Ve většině krajů se alespoň jedné aktivitě ze segmentu **zajištění stáží, výcviku pro studenty i vyučující** věnuje více než 90 % škol. V **Libereckém kraji** to jsou dokonce **všechny školy** (100 %). **Nejméně** zajímavý je tento segment pro školy v **Jihomoravském kraji** (85 %) a v **Hlavním městě Praha** (89 %).

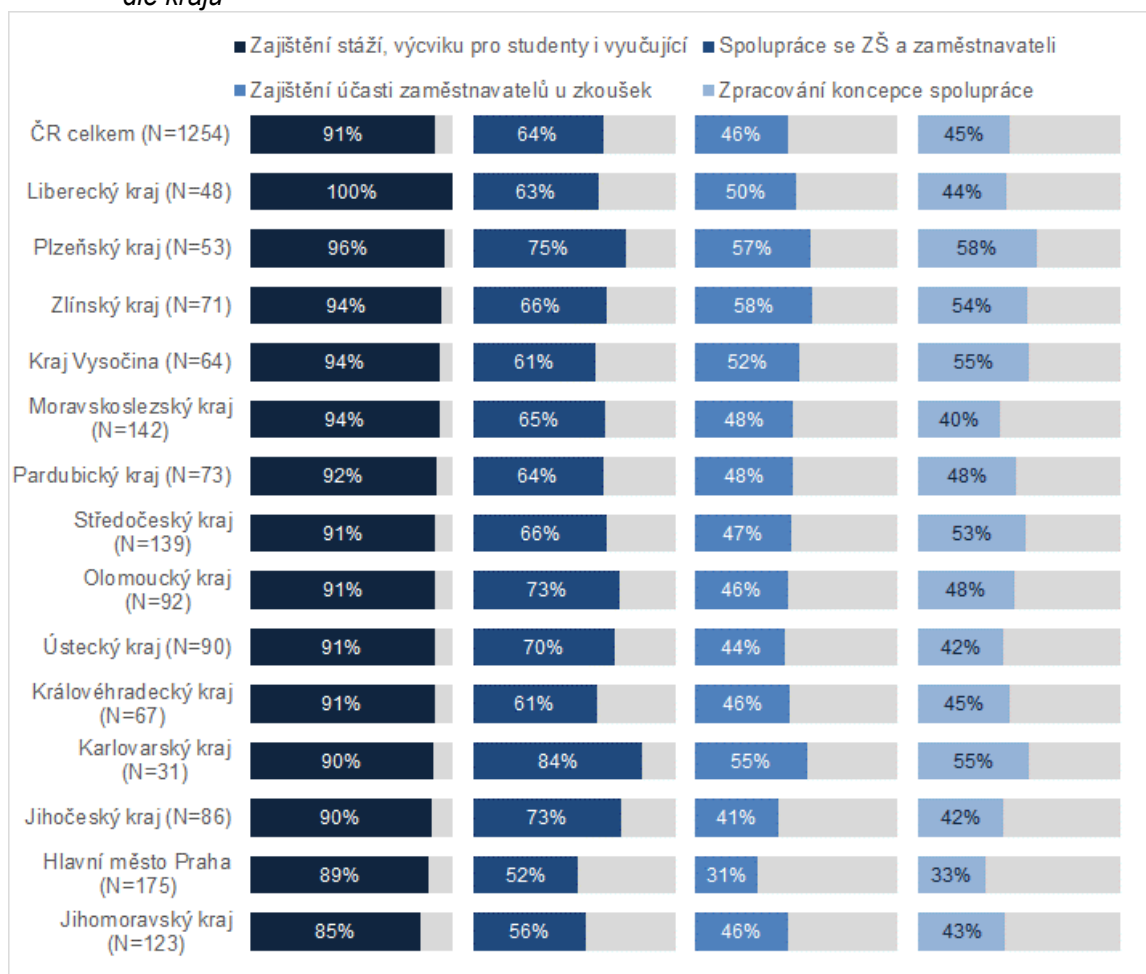
Aktivitami, které spadají do segmentu **spolupráce se ZŠ a zaměstnavateli**, se v sedmi krajích zabývají alespoň dvě třetiny škol. **Relativně nejčastěji** se tomuto segmentu věnují školy v **Karlovarském kraji** (84 %) a relativně nejméně školy v **HL. městě Praha** (52 %).

Aktivity spadající do segmentu **zajištění účasti zaměstnavatelů u zkoušek** vykonává v pěti krajích alespoň polovina škol. **Relativně nejčastěji** tyto aktivity realizují školy ve **Zlínském** (58 %) a **Plzeňském kraji** (57 %) a **relativně nejméně často** školy z **Hlavního města Praha** (31 %).

Více než polovina škol v pěti krajích ČR vykonává aktivity patřící do segmentu **zpracování koncepce spolupráce**. Ve zbylých krajích tyto aktivity vykonává alespoň třetina škol. **Relativně nejvíce** škol, které se těmito aktivitami zabývají, nalezneme v **Plzeňském kraji** (58 %) a **nejméně** v **Hlavním městě Praha** (33 %).

Graf 31: Aktivitty v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů v třídění dle krajů

Aktivitty v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů v třídění dle typů škol

Více než polovina SOU, SOŠ a VOŠ vykonává alespoň jednu aktivitu ze všech segmentů pro podporu odborného vzdělávání a spolupráce školy a zaměstnavatelů. Nejméně tyto aktivity realizují praktické školy, konzervatoře a gymnázia.

Naprostá většina SOU, SOŠ a VOŠ (shodně 99 %) vykonává alespoň jednu aktivitu spadající do segmentu **zajištění stáží a výcviku pro studenty i vyučující**. **Nejméně** často je realizují **praktické školy** (73 %).

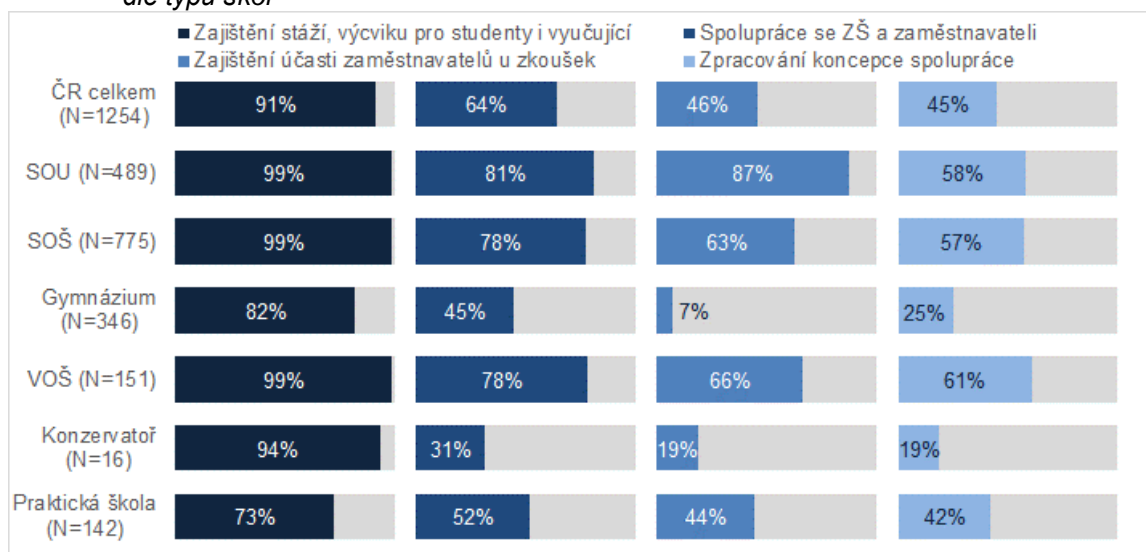
Spoluprací se ZŠ a zaměstnavateli se relativně **nejvíce** zabývají **střední odborná učiliště** (81 %), SOŠ a VOŠ (shodně 78 %) a **nejméně** naopak **konzervatoře** (31 %).

Více než čtyři pětiny **středních odborných učilišť** (87 %) se snaží o **zajištění účasti zaměstnavatelů u zkoušek**. O účast zaměstnavatelů u zkoušek stojí také více než tři pětiny VOŠ a SOŠ. **Nejnižší podíl** škol v tomto segmentu vykazují **gymnázia**, která se těmito aktivitám věnují pouze v 7 % případů.

Aktivitty spadající do segmentu **zpracování koncepce spolupráce** relativně **nejvíce** realizují **vyšší odborné školy** (61 %) a více než polovina SOU a SOŠ. **Konzervatoře** (19 %) a gymnázia (25 %) tyto aktivity vykonávají mnohem **méně**.

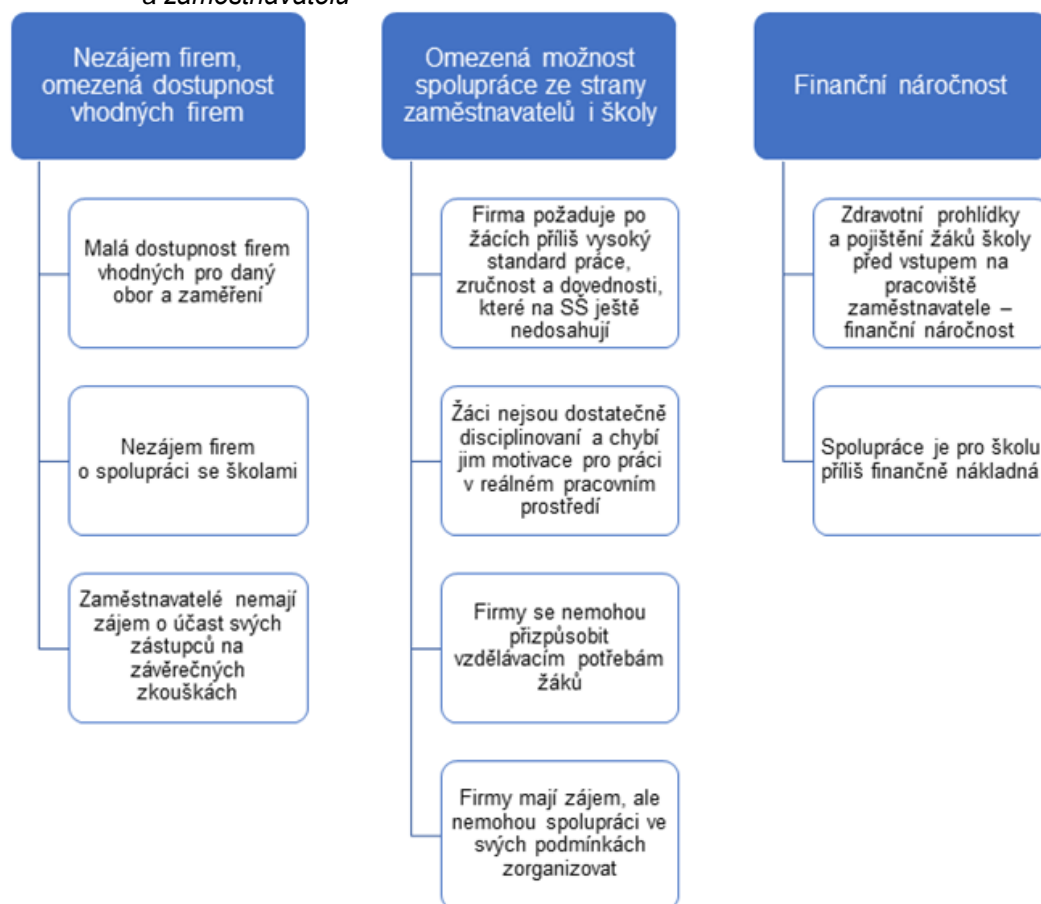
Graf 32: Aktivita v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů v třídění dle typů škol

4.5.2 Překážky v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů

Z jednotlivých překážek, na které školy narážejí v oblasti podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli, byly na základě společných faktorů vytvořeny tři samostatné segmenty.

Obr. 14: Segmentace překážek v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů

První segment zahrnuje problémy týkající se omezené dostupnosti firem vhodných pro spolupráci a jejich nízkého zájmu o spolupráci se školami. Spadají do něj tedy položky týkající se malé

dostupnosti firem vhodných pro daný obor a zaměření, nezájmu firem o spolupráci se školami a nezájmu firem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách.

Druhý segment obsahuje **problémy související s omezenými možnostmi spolupráce jak ze strany firem, tak i ze strany škol**. Do tohoto segmentu spadají překážky v podobě skutečnosti, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků, že firmy požadují po žácích příliš vysoké standardy práce, které se ve škole žáci nemohli naučit a firmy, které sice mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat. Do toho segmentu patří také překážka v podobě nedostatečně motivovaných žáků pro práci v reálném prostředí.

Třetí segment zahrnuje překážky v podobě **finanční náročnosti**. Za finančně náročné hodnotí školy zdravotní prohlídky a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatele. Pro některé školy je navíc samotná spolupráce mezi školou a zaměstnavateli příliš finančně nákladná.

Nejzastoupenějšími segmenty překážek jsou **omezená možnost spolupráce ze strany zaměstnavatelů i školy** (56 %) a **nezájem firem nebo omezená dostupnost vhodných firem** (51 %), s alespoň jednou překážkou z těchto segmentů se setkává více než polovina škol. Necelá třetina škol naráží na **finanční náročnost** plynoucí ze spolupráce se zaměstnavateli (31 %). Téměř pětina škol (17 %) škol v oblasti podpory odborného vzdělávání **nenaráží na žádné překážky**.

Tab. 15: Překážky v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů

Odborné vzdělávání - segmenty překážek (N=1254)	Počet škol	Podíl
Omezená možnost spolupráce ze strany zaměstnavatelů i školy	703	56%
Nezájem firem, omezená dostupnost vhodných firem	641	51%
Finanční náročnost	394	31%
V této oblasti nenarážíme na žádné překážky	214	17%

Překážky v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů v třídění dle krajů

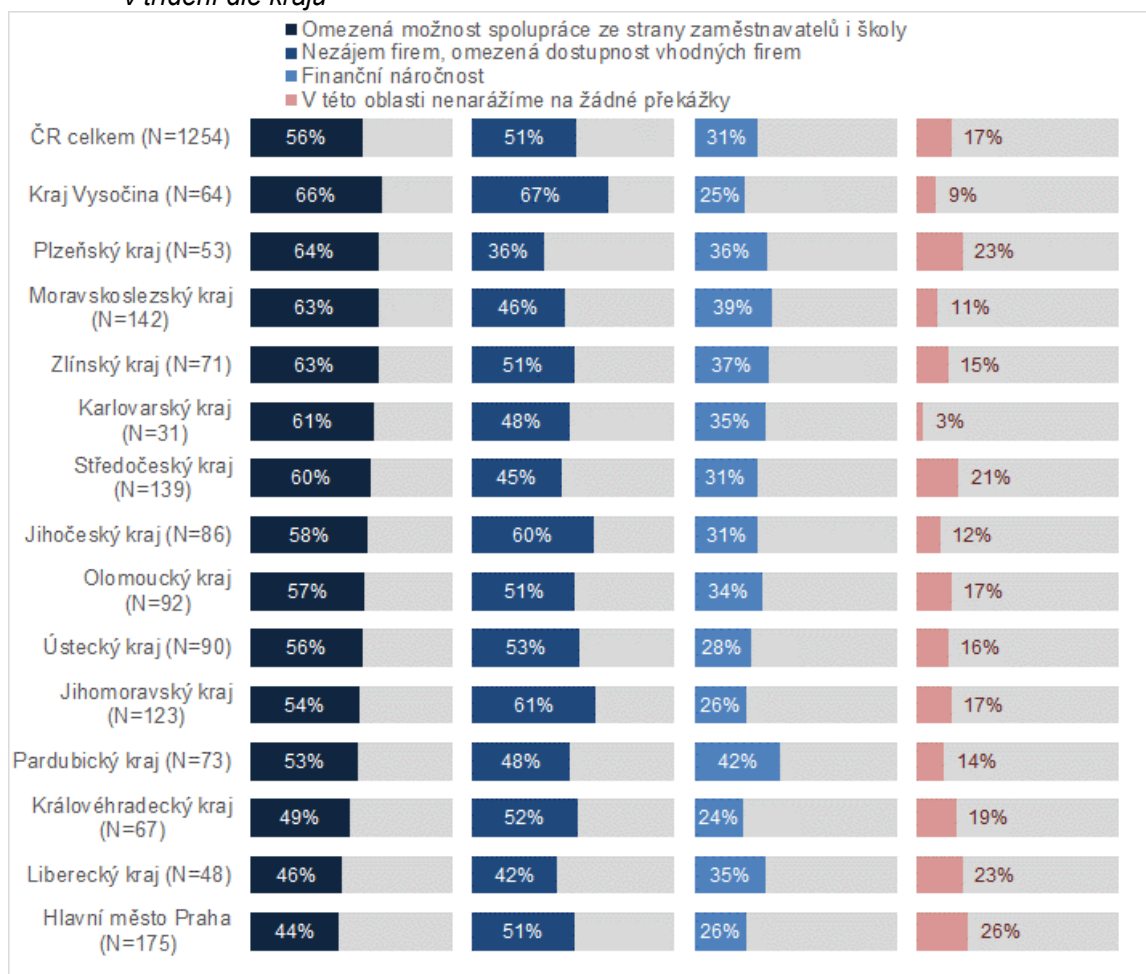
V jedenácti krajích se s alespoň jednou překážkou ze segmentu **omezené možnosti spolupráce ze strany zaměstnavatelů i školy** setkala více než polovina škol. Ve zbylých třech krajích byl podíl škol nepatrně nižší než 50 %. **Relativně nejvíce škol** se setkává s překážkami z tohoto segmentu v **Kraji Vysočina** (66 %). **Nejméně často** na ně naráží školy v **HL. městě Praha** (44 %).

V osmi krajích ČR se více než polovina škol setkává s překážkami ze segmentu sestaveného z **nezájmu firem a omezené dostupnosti vhodných firem**. S tímto segmentem překážek se nejčastěji setkávají školy v **Kraji Vysočina** (67 %) a **nejméně často** v **Plzeňském kraji** (36 %).

Alespoň čtvrtina škol se ve všech krajích setkává s překážkami v podobě **finanční náročnosti**. Relativně **nejčastěji** se s překážkami v podobě finanční náročnosti potýkají školy v **Pardubickém kraji** (42 %) a relativně **nejméně** školy v **Královéhradeckém kraji** (24 %) a v **Kraji Vysočina** (25 %).

Ve dvanácti krajích se s žádnou překážkou v oblasti odborného vzdělávání nepotýká alespoň desetina škol. **Relativně nejčastěji** to jsou školy z **Hlavního města Praha** (26 %). Relativně **nejméně často** se toto tvrzení týká škol z **Karlovarského kraje** (3 %) a z **Kraje Vysočina** (9 %).

Graf 33: Překážky v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů v třídění dle krajů

Překážky v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů v třídění dle typů škol

S překážkami ze segmentu **omezené možnosti spolupráce ze strany zaměstnavatelů i školy** se relativně **nejvíce** setkávají **SOU** (80 %) a **praktické školy** (70 %). **Nejméně často** na tyto překážky naráží **gymnázia** (25 %).

Graf 34: Překážky v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů v třídění dle typů škol

Podíl škol, který čelí **nezájmu firem o spolupráci a omezené dostupnosti vhodných firem**, se mezi jednotlivými typy škol příliš neliší, pohybuje se v rozmezí 45 až 53 %.

S **finanční náročností** odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli se **nejvíce** potýkají **SOU** (45 %), **SOŠ** a **VOŠ** (shodně 43 %) a již **méně** praktické školy (30 %) a nejméně gymnázia (14 %) a **konzervatoře** (13 %).

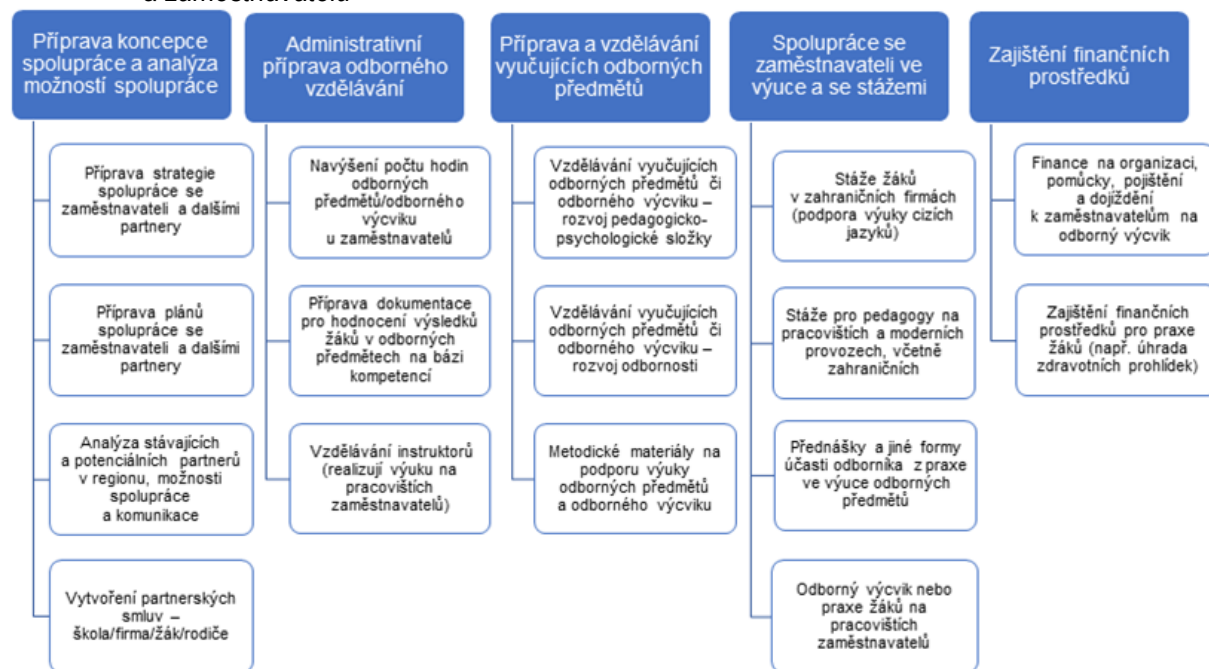
Na žádné překážky v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů nenaráží téměř dvě pětiny **konzervatoří** (38 %), více než čtvrtina gymnázií (29 %) a pětina **VOŠ** (20 %). **Praktické školy** (6 %), **SOU** (9 %) a **SOŠ** (12 %) tuto možnost uváděly pouze v **malé míře**.

4.5.3 Opatření v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů

Z jednotlivých opatření, která by školám pomohla v rámci oblasti podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli, bylo na základě společných faktorů vytvořeno pět samostatných segmentů.²¹

První segment zahrnuje **opatření týkající se přípravy koncepce spolupráce a analýzy spolupráce**. Spadají do něj tedy položky týkající se analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi, přípravy strategie a plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery a dále také vytvoření partnerských smluv.

Obr. 15: Segmentace opatření v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů²²

Druhý segment v sobě zahrnuje **administrativní přípravu odborného vzdělávání**. Byla sem zařazena opatření jako navýšení počtu hodin odborných předmětů a výcviku u zaměstnavatelů, příprava dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech a výcviku na bázi kompetencí a vzdělávání instruktorů.

Třetí segment se týká opatření, která se dotýkají **přípravy a vzdělávání vyučujících odborných předmětů**. Obsahuje tedy následující položky: rozvoj pedagogicko-psychologické složky a rozvoj

²¹ Bartlettův test shody rozptylů nedosahoval signifikantních hodnot.

²² Opatření, *Analýza požadavků konkrétních zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP a podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli*, byla z této analýzy vyloučena, protože je nebylo možné přiřadit pouze k jednomu segmentu.

odbornosti vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku a vytvoření metodických materiálů na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku.

Čtvrtý segment obsahuje **opatření související se spoluprací se zaměstnavateli ve výuce a se stážemi**. Do tohoto segmentu patří realizace přednášek a dalších forem účasti odborníka ve výuce, stáže žáků i pedagogů a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů.

Poslední, pátý, segment obsahuje položky spojené se **zajištěním finančních prostředků**. Jsou v něm zahrnuty položky týkající se zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek).

Nejzastoupenějším segmentem opatření je **spolupráce se zaměstnavateli ve výuce a se stážemi**. Alespoň jedno opatření z tohoto segmentu by pomohlo k rozvoji oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů 84 % škol. Následují tři segmenty opatření, které by ocenila více než polovina škol: **příprava koncepce spolupráce a její analýza** (58 %), **příprava a vzdělávání vyučujících odborných předmětů** (54 %) a **zajištění finančních prostředků** (54 %). Třetina škol by také zvolila alespoň jedno opatření ze segmentu **administrativní přípravy odborného vzdělávání** (32 %).

Tab. 16: Opatření v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů

Odborné vzdělávání - segmenty opatření (N=1254)	Počet škol	Podíl
Spolupráce se zaměstnavateli ve výuce a se stážemi	1048	84%
Příprava koncepce spolupráce a analýza možností spolupráce	731	58%
Příprava a vzdělávání vyučujících odborných předmětů	681	54%
Zajištění finančních prostředků	675	54%
Administrativní příprava odborného vzdělávání	407	32%

Opatření v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů v třídění dle krajů

Ve všech krajích by alespoň tři čtvrtiny škol k rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli zvolily alespoň jedno opatření ze segmentu **spolupráce se zaměstnavateli při výuce a se stážemi**. Relativně **nejvíce** to jsou školy v **Kraji Vysočina** (92 %) a v Karlovarském kraji (90 %), **nejméně** se jich naopak nachází v **HL. městě Praha** (75 %) a v Královéhradeckém kraji (76 %).

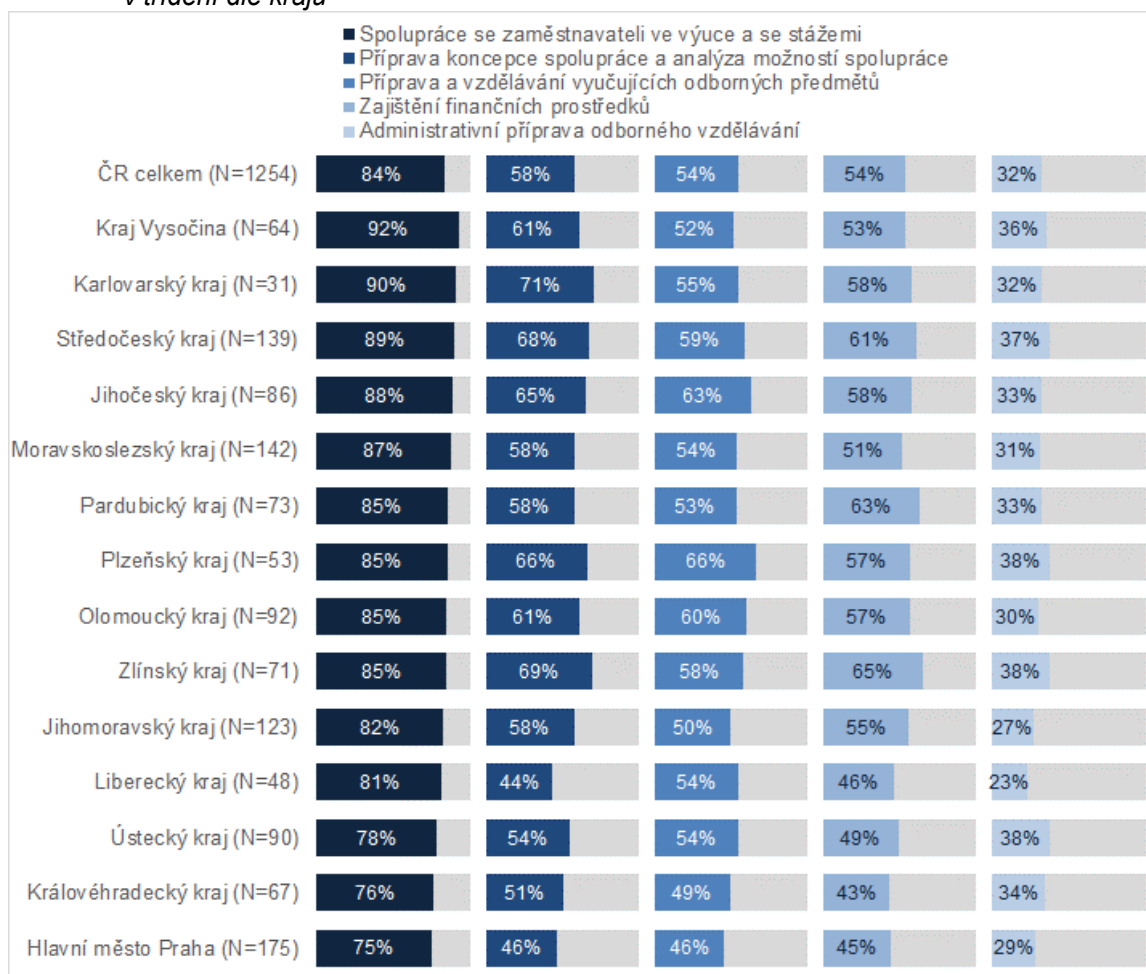
V sedmi krajích ČR by více než třem pětina škol pro rozvoj odborného vzdělávání pomohla opatření ze segmentu **příprava koncepce spolupráce a analýza možností spolupráce**. V ostatních krajích tato opatření vybíraly alespoň dvě pětiny škol. Relativně **nejčastěji** tato opatření volily školy v **Karlovarském kraji** (71 %). **Nejméně často** tato opatření vybíraly školy v **HL. městě Praha** (46 %) a v **Libereckém kraji** (44 %).

Pro rozvoj v oblasti podpory odborného vzdělávání by alespoň jedno opatření ze segmentu **příprava a vzdělávání vyučujících odborných předmětů** vybrala alespoň polovina škol ve dvanácti krajích. Pouze v **HL. městě Praha** (46 %) a v **Královéhradeckém kraji** (49 %) by opatření z tohoto segmentu ocenila **méně než polovina škol**. Relativně **nejvíce** žádoucí je tento segment v **Plzeňském** (66 %), Jihočeském (63 %) a Olomouckém kraji (60 %).

Ve všech krajích alespoň dvě pětiny škol za potřebné opatření vybraly nějaké ze segmentu **zajištění finančních prostředků**. Relativně **nejvíce** by tato opatření ocenily školy ze **Zlínského** (65 %) a **Pardubického kraje** (63 %) a relativně **nejméně** pak školy v **HL. městě Praha** (45 %) a v **Královéhradeckém kraji** (43 %).

Opatření ze segmentu **administrativní přípravy odborného vzdělávání** by relativně **nejvíce** pomohla školám v **Ústeckém, Zlínském a Plzeňském kraji** (shodně 38 %) a relativně **nejméně** v **Libereckém kraji** (23 %), Jihomoravském kraji (27 %) a **HL. městě Praha** (29 %).

Graf 35: Opatření v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů v třídění dle krajů

Opatření v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů v třídění dle typů škol

Opatření pro podporu odborného vzdělávání by ocenila nejvíce SOU, SOŠ a VOŠ. Praktické školy, konzervatoře a gymnázia se pro ně vyslovovala podstatně méně.

Naprostá většina VOŠ (94 %), SOŠ (92 %) a SOU (91 %) by pro rozvoj oblasti odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů volila opatření ze segmentu **spolupráce se zaměstnavateli ve výuce a se stážemi**. Opatření z tohoto segmentu by také volila většina konzervatoří (88 %), gymnázií (72 %) a praktických škol (71 %).

Opatření ze segmentu **příprava koncepce spolupráce a analýza možností spolupráce** by zvolily **více než tři pětiny VOŠ (66 %), SOU (65 %) a SOŠ (64 %)** a dále alespoň polovina praktických škol (58 %) a gymnázií (50 %) a čtvrtina konzervatoří.

Také opatření ze segmentu **příprava a vzdělávání vyučujících odborných předmětů** by pro podporu odborného vzdělávání relativně nejčastěji pomohla **SOU, VOŠ (shodně 76 %) a SOŠ (73 %)**. **Gymnázia (19 %) a konzervatoře (31 %)** by tato opatření volila podstatně méně.

Pro zhruba tři čtvrtiny **SOU (75 %), VOŠ (72 %) a SOŠ (70 %)** by byla nápomocná opatření ze segmentu **zajištění finančních prostředků**. **Nejméně** by tato opatření ocenila **gymnázia (25 %) a konzervatoře (31 %)**.

Opatření ze segmentu **administrativní přípravy odborného vzdělávání** by relativně **nejvíce** využila **střední odborná učiliště (54 %)** a relativně **nejméně gymnázia (6 %)**. Podíl ostatních typů škol se pohybuje v rozmezí 19 až 47 %.

Graf 36: Opatření v oblasti podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů v třídění dle typů škol

4.6 Inkluzivní vzdělávání

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité neopomenout ani význam podpory žáků s nadáním a mimořádným nadáním a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model (1986)²³, dle kterého mají lidé uznalí za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky²⁴ na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým žákům tak, že všichni – ač se svými schopnostmi mohou

²³ www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

²⁴ HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007.

lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí, a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především školský zákon č. 561/2004 Sb., v platném znění, respektive vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (č.27/2016 Sb. v aktuálním znění). Těmito právními normami je zaváděn systém pěti stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu.

4.6.1 Aktivita v oblasti inkluzivního vzdělávání

Z jednotlivých aktivit, které školy realizují v rámci oblasti inkluzivního vzdělávání, bylo na základě společných faktorů vytvořeno pět samostatných segmentů.²⁵

První segment, péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, zahrnuje následující aktivity: škola při péči o žáky se SVP spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči, eviduje žáky se SVP, zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací plány, zajišťuje a využívá asistenta pedagoga, zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia a ŠPP metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování SVP žáků.

Do **druhého segmentu** jsou zařazené aktivity, které se týkají **vytváření podmínek v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.** Patří sem vytváření podmínek pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole, součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy jsou témata inkluzivního vzdělávání, škola při výuce zohledňuje potřeby žáků – cizinců/žáků, jejichž mateřským jazykem není ČJ, vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků a škola při péči o žáky se SVP spolupracuje s dalšími institucemi.

Třetí segment se týká **volby vhodných metod a forem výuky a vyhodnocení výsledků.** Patří sem tedy aktivity typu, že vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků, vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků a vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky.

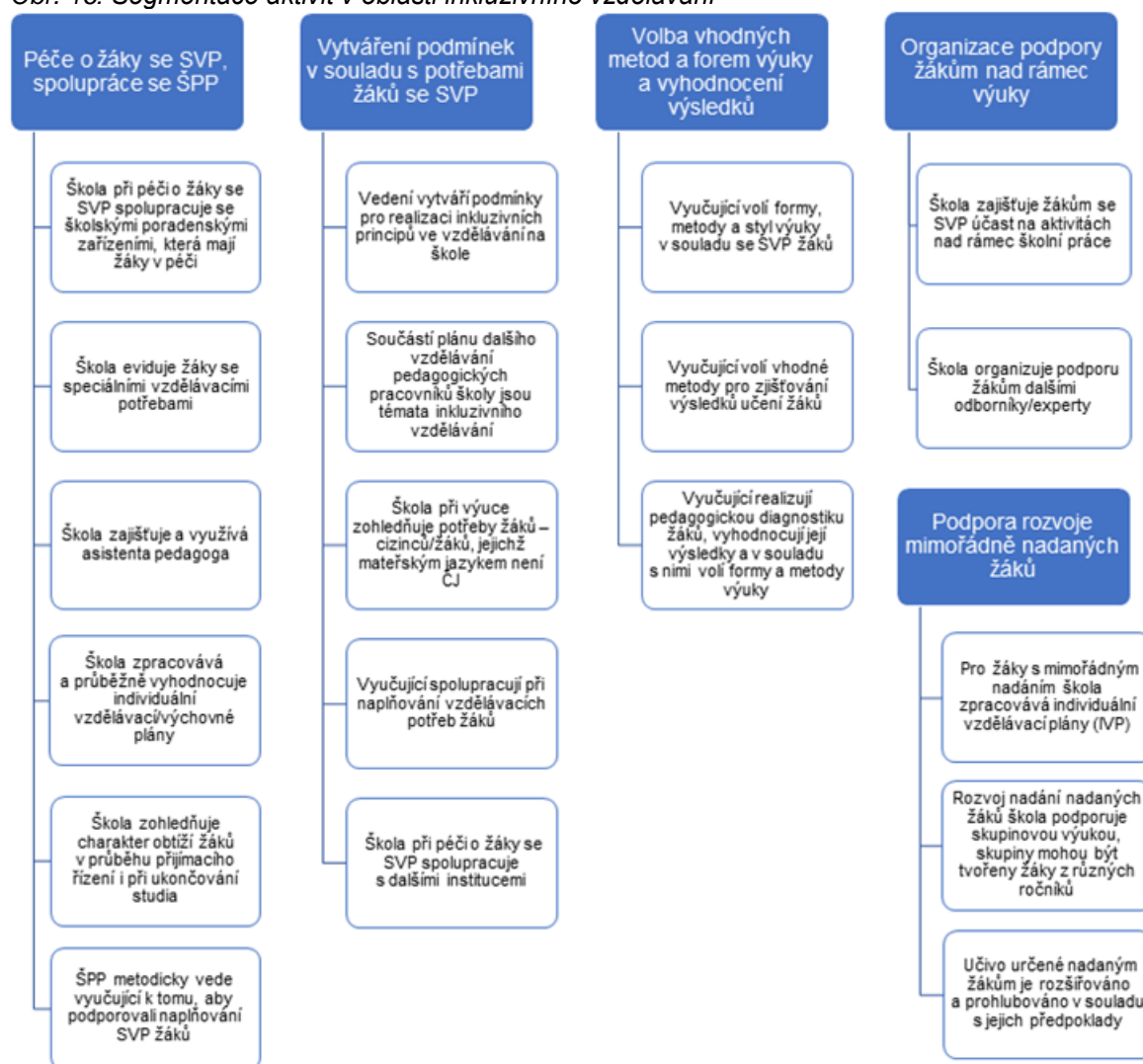
Čtvrtý segment zahrnuje aktivity spojené s **organizací podpory žákům nad rámec výuky.** Tím je myšlena účast žáků se SVP na aktivitách nad rámec školní práce a organizace podpory žákům dalšími odborníky.

Pátý segment se týká **podpory rozvoje mimořádně nadaných žáků.** Škola pro tyto žáky zpracovává individuální vzdělávací plány, podporuje jejich nadání skupinovou výukou a učivo, které je určené nadaným žákům je rozšiřováno a prohlubováno v souladu s jejich předpoklady.

---

²⁵ Bartlettův test shody rozptylů nedosahoval signifikantních hodnot.

Obr. 16: Segmentace aktivit v oblasti inkluzivního vzdělávání²⁶

Naprostá většina škol vykonává alespoň jednu aktivitu ze segmentů **péče o žáky se SVP, spolupráce se ŠPP** (97 %), **volby vhodných metod a forem výuky a vyhodnocení výsledků** (94 %) a **vytváření podmínek v souladu s potřebami žáků se SVP** (92 %). Více než polovina škol **podporuje rozvoj mimořádně nadaných žáků** (54 %) a **organizuje podporu žákům nad rámec výuky** (53 %).

Tab. 17: Aktivitty v oblasti inkluzivního vzdělávání

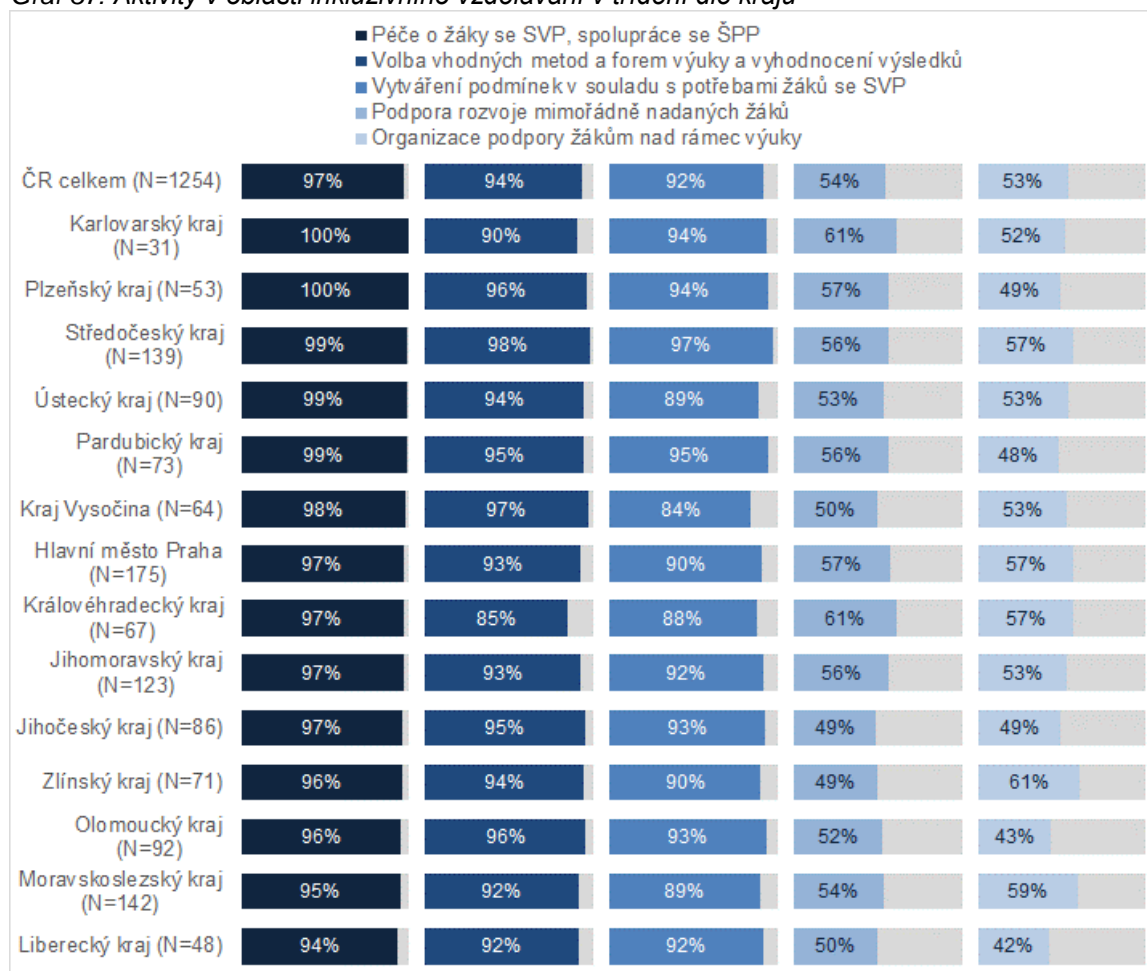
Inkluzivní vzdělávání - segmenty aktivit (N=1254)	Počet škol	Podíl
Péče o žáky se SVP, spolupráce se ŠPP	1219	97%
Volba vhodných metod a forem výuky a vyhodnocení výsledků	1175	94%
Vytváření podmínek v souladu s potřebami žáků se SVP	1148	92%
Podpora rozvoje mimořádně nadaných žáků	683	54%
Organizace podpory žákům nad rámec výuky	669	53%

²⁶ Aktivita, Škola využívá disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče a Škola upravuje organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků SVP byly z této analýzy vyloučeny, protože na ně odpovídal minimální počet škol, případně je nebylo možné přiřadit pouze k jednomu segmentu.

Aktivity v oblasti inkluzivního vzdělávání v třídění dle krajů

Naprostá většina škol ve všech krajích **pečuje o žáky se speciálně vzdělávacími potřebami a spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními**. V Karlovarském a Plzeňském kraji to jsou dokonce **všechny školy**.

Graf 37: Aktivita v oblasti inkluzivního vzdělávání v třídění dle krajů

Naprostá většina škol ve všech krajích ČR se také snaží o volbu **vhodných metod a forem výuky a vyhodnocení výsledků**. Karlovarský kraj (85 %) je jediným krajem, ve kterém je podíl těchto škol nižší než devadesát procent.

O **vytváření podmínek v souladu s potřebami žáků se SVP** se ve všech krajích České republiky snaží alespoň čtvrtina škol. **Nejvyšší podíl** škol, který tyto aktivity vykonává, nalezneme ve **Středočeském kraji** (97 %). **Nejnižší podíl** škol se nachází v **Kraji Vysočina** (84 %).

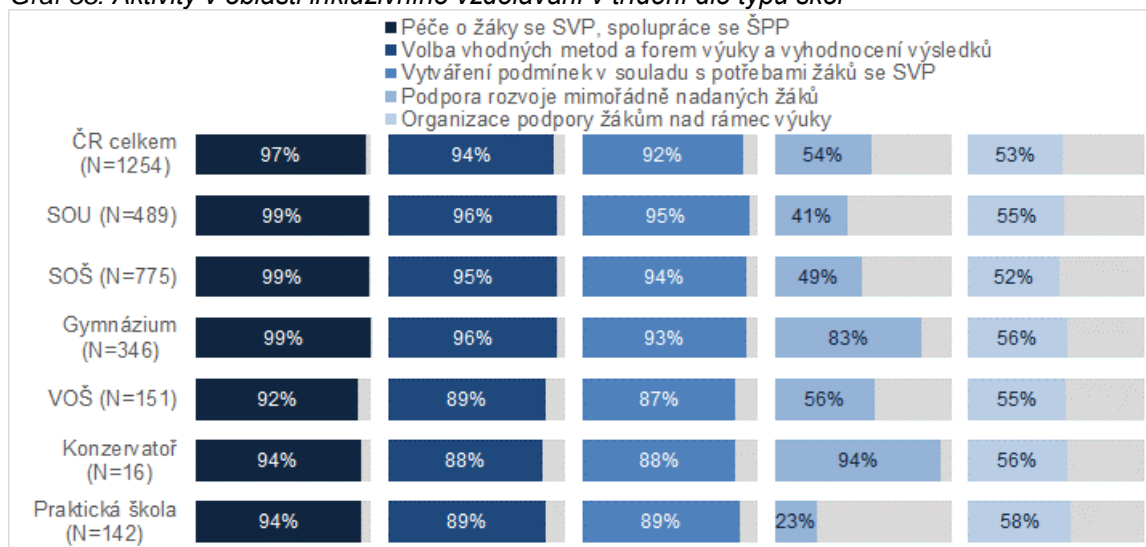
Mimořádně nadané žáky podporuje alespoň polovina škol ve všech krajích. Relativně **nejvíce** se tomuto segmentu věnují školy v **Karlovarském a Královéhradeckém kraji** (shodně 61 %) a **nejméně** v **Jihočeském a Zlínském kraji** (shodně 49 %).

Organizaci podpory žákům se SVP nad rámec výuky provádí alespoň dvě pětiny škol ve všech krajích. **Nejvíce** se o podporu snaží ve **Zlínském kraji** (61 %) a **nejméně** v **Libereckém** (42 %) a Olomouckém kraji (43 %).

Aktivity v oblasti inkluzivního vzdělávání v třídění dle typů škol

Naprostá většina typů všech škol realizuje alespoň jednu aktivitu ze segmentu **péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními**. Většina všech typů škol také **volí vhodné metody a formy výuky a vyhodnocení výsledků a vytváří podmínky v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**.

Graf 38: Aktivita v oblasti inkluzivního vzdělávání v třídění dle typů škol

Nejvyšší podíl škol, který podporuje mimořádně nadané žáky, nalezneme u konzervatoří (94 %) a gymnázií (83 %). Podíl škol u VOŠ, SOŠ a SOU činí alespoň dvě pětiny, podíl praktických škol činí pouze 23 %.

Organizaci podpory žákům nad rámec výuky realizuje více než polovina všech typů škol.

4.6.2 Překážky v oblasti inkluzivního vzdělávání

Z jednotlivých překážek, na které školy narážejí v oblasti inkluzivního vzdělávání, bylo na základě společných faktorů vytvořeno pět samostatných segmentů.²⁷

První segment zahrnuje problémy týkající se **nedostatečného finančního, technického a materiálního zajištění inkluzivního vzdělávání**. Spadají do něho následující položky: nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole, nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání, vyučující nejsou dostatečně vzděláni v oblasti inkluzivního vzdělávání, nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v této oblasti a nedostatečné možnosti pro zajištění asistentů pedagoga.

Druhý segment obsahuje problémy související s **nedostatečnou podporu a spoluprací školského poradenského zařízení a zřizovatele**. Školám se nedaří navázat spoluprací při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi. Školy také narážejí na nedostatečnou podporu inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele a školská poradenská zařízení a jeho pracovníci a školy a jejich vyučující nedostatečně spolupracují při realizaci inkluzivního vzdělávání.

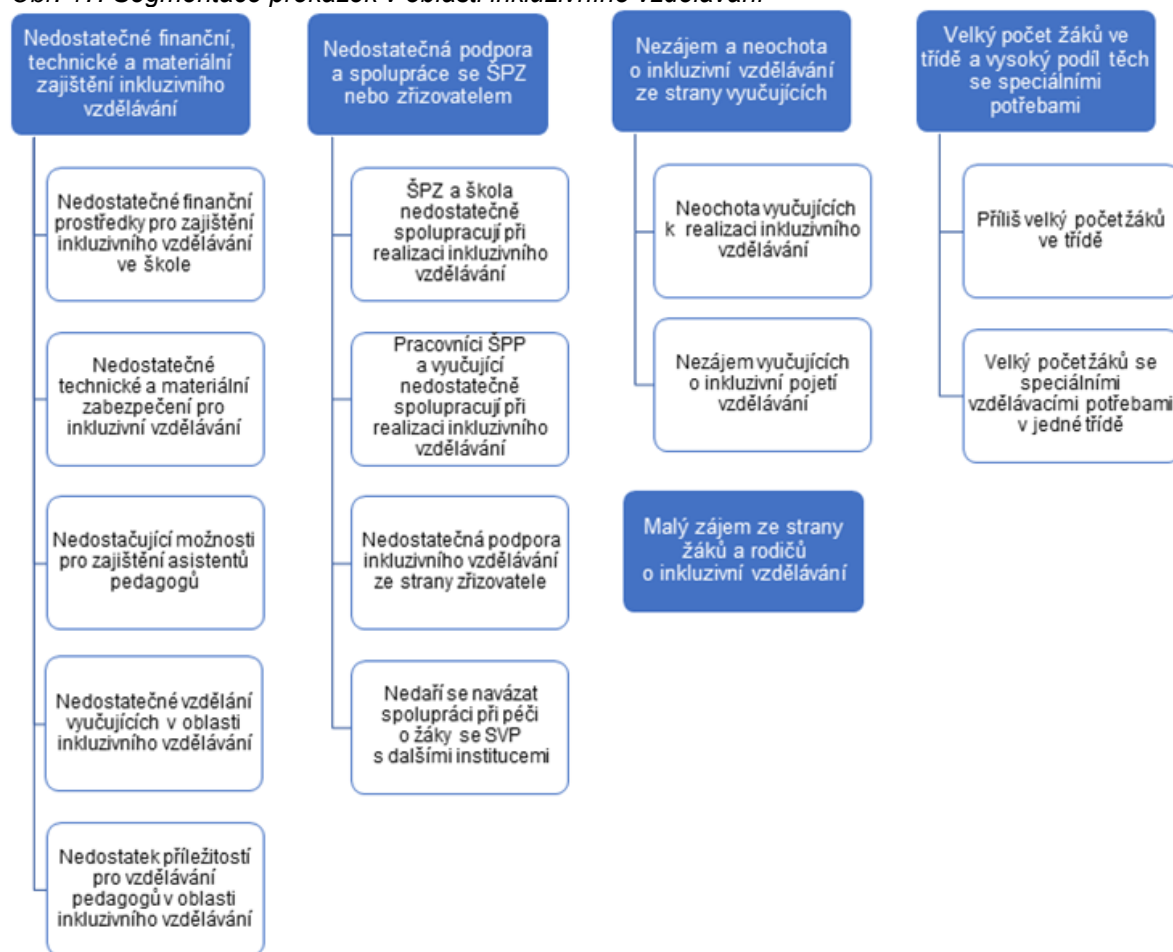
Třetí segment v sobě zahrnuje **nezájem a neochotu o inkluzivní vzdělávání ze strany vyučujících**. **Čtvrtý segment** se týká příliš **vysokého počtu žáků ve třídě a velkého počtu žáků se SVP v jedné třídě**.

Pátý segment je tvořen samostatnou překážkou, a to **malým zájmem ze strany rodičů a žáků o inkluzivní vzdělávání**.

²⁷ Bartlettův test shody rozptylů nedosahoval signifikantních hodnot.

Obr. 17: Segmentace překážek v oblasti inkluzivního vzdělávání²⁸

Nejzastoupenějším segmentem je **nedostatečné finanční, technické a materiální zajištění inkluzivního vzdělávání**, tento problém uvedlo 57 % škol. Téměř dvě pětiny škol si stěžují na **velký počet žáků ve třídě a vysoký podíl žáků se SVP** (38 %). Pětina škol také uvedla **nezájem a neochotu o inkluzivní vzdělávání ze strany vyučujících** (21 %) a **malý zájem rodičů a žáků** (21 %). **Nedostatečnou podporu a spolupráci se školskými zařízeními a zřizovatelem** zmiňuje pouze nízký podíl škol (11 %). Téměř pětina škol **na žádné překážky nenaráží** (18 %).

Tab. 18: Překážky v oblasti inkluzivního vzdělávání

Inkluzivní vzdělávání - segmenty překážek (N=1254)	Počet škol	Podíl
Nedostatečné finanční, technické a materiální zajištění inkluzivního vzdělávání	716	57%
Velký počet žáků ve třídě a vysoký podíl těch se SVP	475	38%
Nezájem a neochota o inkluzivní vzdělávání ze strany vyučujících	269	21%
Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání	268	21%
Nedostatečná podpora a spolupráce se ŠPZ nebo zřizovatelem	135	11%
Škola na žádné překážky nenaráží	230	18%

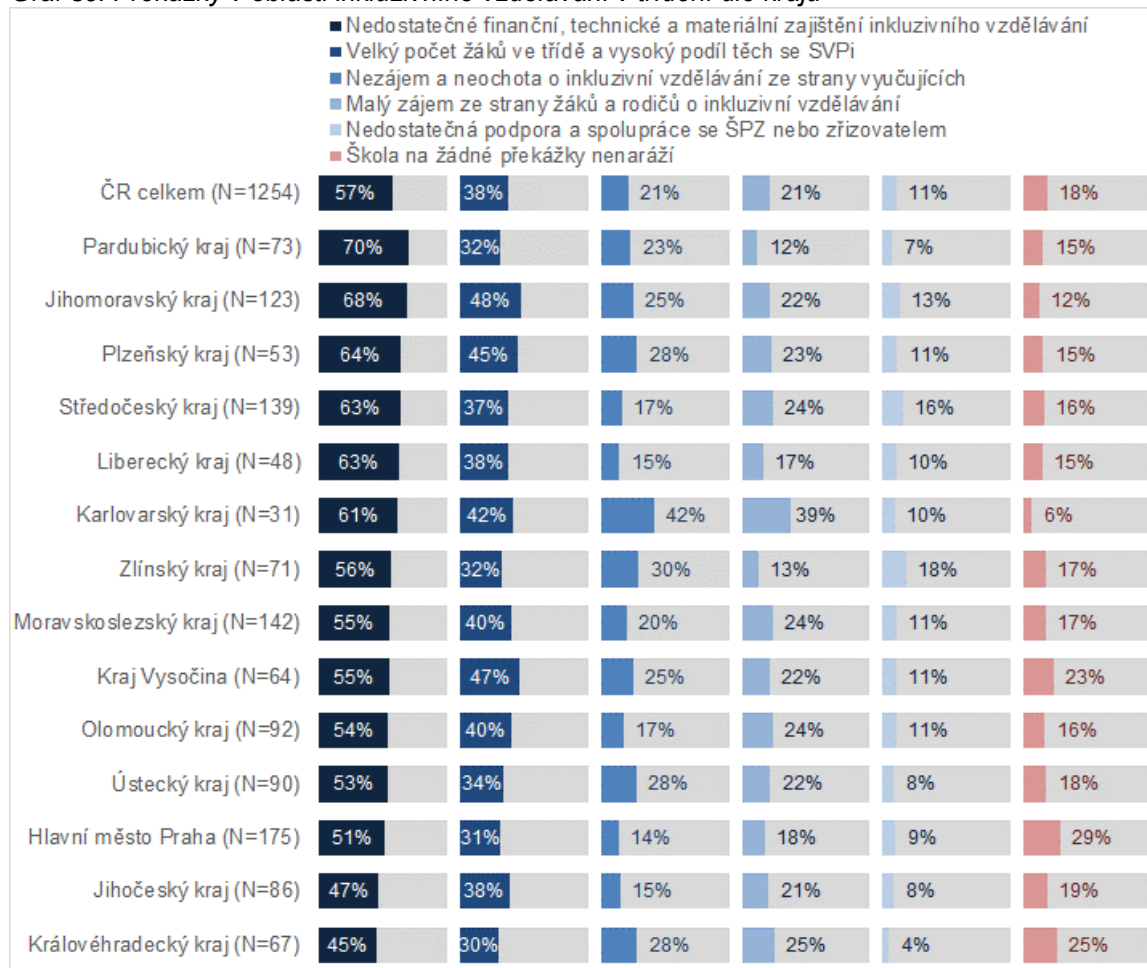
²⁸ Překážka, *Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě*, byla z této analýzy vyloučena, protože ji nebylo možné přiřadit pouze k jednomu segmentu.

Překážky v oblasti inkluzivního vzdělávání v třídění dle krajů

Více než polovina škol se ve dvanácti krajích setkává s **nedostatečným finančním, technickým nebo materiálním zajištěním pro inkluzivní vzdělávání**. Relativně **nejčastěji** tento problém uváděly školy v **Pardubickém kraji** (70 %). **Nejnižší podíl** těchto škol nalezneme v **Královéhradeckém kraji** (45 %) a v Jihočeském kraji (47 %).

Graf 39: Překážky v oblasti inkluzivního vzdělávání v třídění dle krajů

Problém **s velkým počtem žáků ve třídách** či **s vyšším podílem žáků se SVP v jedné třídě** pociťují **nejčastěji školy** v Jihomoravském kraji (48 %) a v Kraji Vysočina (47 %). **Nejméně** na tento problém naráží školy v Hlavním městě Praha (31 %) a v **Královéhradeckém kraji** (30 %).

Podíly škol, které uvádějí **nezáměr a neochotu o inkluzivní vzdělávání ze strany vyučujících**, se napříč kraji liší. Relativně **nejvíce** škol, které tento problém zmiňují, se nachází v **Karlovarském kraji** (42 %), **nejméně** v **Hlavním městě Praha** (14 %) a v Libereckém a Jihočeském kraji (shodně 15 %).

Malý zájem o inkluzivní vzdělávání ze strany žáků a rodičů zmiňuje v jednotlivých krajích desetina až dvě pětiny škol. **Nejvyšší podíl** těchto škol se nachází v **Karlovarském kraji** (39 %), **nejnižší** v **Pardubickém** (12 %) a Zlínském kraji (13 %).

Nedostatečnou podporu a spolupráci se školským zařízením a zřizovatelem pociťuje alespoň desetina škol v devíti krajích ČR. Relativně **nejvíce** škol na tyto překážky naráží ve **Zlínském kraji** (18 %) a **nejméně** v **Královéhradeckém kraji** (4 %).

Kolem čtvrtiny škol v **HL. městě Praha** (29 %), v **Královéhradeckém kraji** (25 %) a v Kraji Vysočina (23 %) v oblasti inkluzivního vzdělávání **nenaráží na žádné překážky**. Relativně **nejméně** tuto informaci uvedly školy v **Karlovarském kraji** (6 %).

Překážky v oblasti inkluzivního vzdělávání v třídění dle typů škol

Na **nedostatečné finanční, technické a materiální zajištění** si relativně **nejvíce** stěžují **SOŠ** (63 %) a **SOU** (62 %). Problém je to také pro více než polovinu gymnázií (57 %) a VOŠ (56 %) a více než dvě pětiny **konzervatoří** a **praktických škol** (shodně 44 %).

Velký počet žáků ve třídách nebo vysoký podíl žáků se SVP relativně **nejvíce** trápí **SOU** (47 %), **gymnázia** a **SOŠ** (shodně 41 %). **Konzervatoře** tento problém **vůbec** nepociťují.

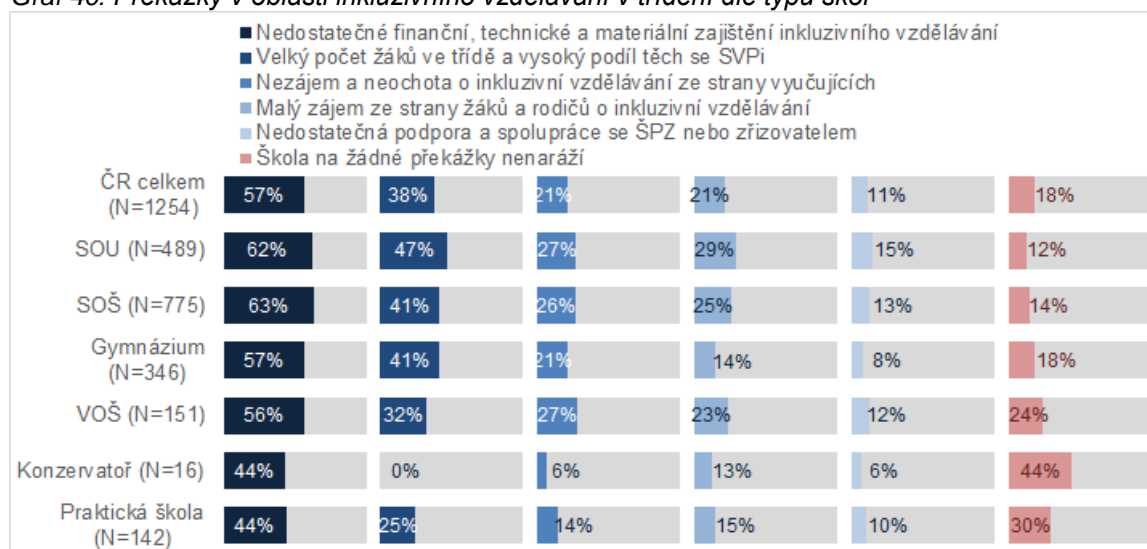
Kolem čtvrtiny SOU, SOŠ, VOŠ a gymnázií se setkává s nezájmem nebo **neochotou o inkluzivní vzdělávání ze strany vyučujících**. Na **konzervatořích** je tento problém relativně **nejnižší** (6 %).

S nezájmem rodičů a samotných žáků o inkluzivní vzdělávání se relativně **nejvíce** potýkají SOU (29 %), SOŠ (25 %) a VOŠ (23 %). **Nejnižší podíl** škol nalezneme u **praktických škol** (15 %), **gymnázií** (14 %) a u **konzervatoří** (13 %).

Nedostatečnou podporu a spolupráci se ŠPZ nebo se zřizovatelem pociťuje alespoň desetina **SOU** (15 %), **SOŠ** (13 %), **VOŠ** (12 %) a **praktických škol** (10 %). Podíl **gymnázií** (8 %) a **konzervatoří** (6 %) je minimální.

Konzervatoře (44 %), **praktické školy** (30 %) a **VOŠ** (24 %) relativně **nejčastěji** uváděly, že v oblasti inkluzivního vzdělávání **nenaráží na žádné překážky**. U ostatních typů škol na žádné překážky nenaráží méně než pětina škol.

Graf 40: Překážky v oblasti inkluzivního vzdělávání v třídění dle typů škol

4.6.3 Opatření v oblasti inkluzivního vzdělávání

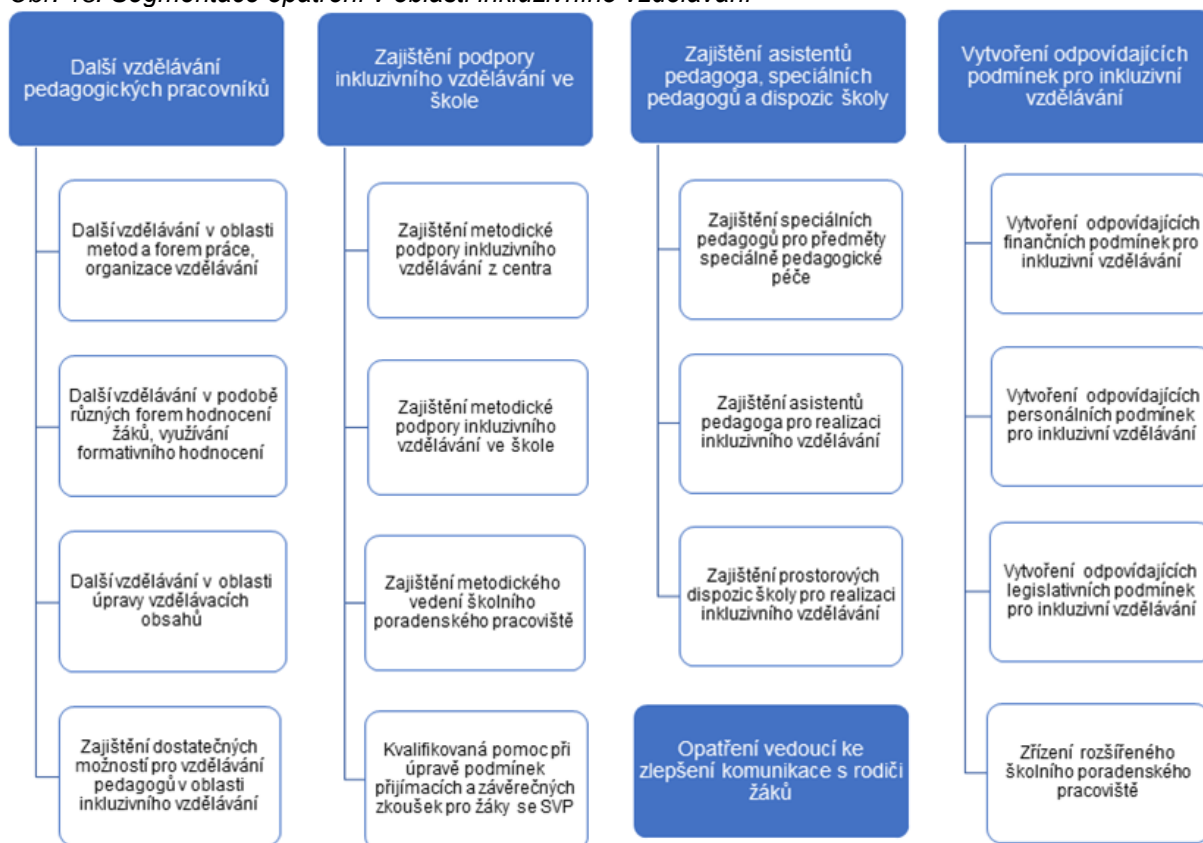
Z jednotlivých opatření, která by školám pomohla v rámci oblasti inkluzivního vzdělávání, bylo na základě společných faktorů vytvořeno pět samostatných segmentů.²⁹

První segment zahrnuje opatření týkající se **dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků**. Spadají do něj tedy položky: vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání, v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů a v oblasti různých forem hodnocení žáků a využívání formativního hodnocení, zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání.

Druhý segment se týká **zajištění podpory inkluzivního vzdělávání ve škole**. Případají sem opatření týkající se zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole a z centra, zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště a kvalifikovaná pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se SVP.

²⁹ Bartlettův test shody rozptylů nedosahoval signifikantních hodnot.

Obr. 18: Segmentace opatření v oblasti inkluzivního vzdělávání³⁰

Třetí segment se týká **zajištění asistentů pedagoga, speciálních pedagogů a dispozic školy**: zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče, asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání a zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání.

Čtvrtý segment zahrnuje opatření týkající se **vytvoření odpovídajících podmínek pro inkluzivní vzdělávání**. Tím je myšleno vytvoření odpovídajících finančních, personálních a legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště.

Pátý segment je tvořen samostatným **opatřením vedoucím ke zlepšení komunikace s rodiči žáků**.

Více než dvě třetiny škol by ocenily opatření ze segmentů **vytvoření odpovídajících podmínek pro inkluzivní vzdělávání** (68 %) a **další vzdělávání pedagogických pracovníků** (68 %). Pro více než dvě pětiny škol by bylo přínosné **zajištění podpory inkluzivního vzdělávání ve škole** (46 %) a **zajištění asistentů pedagoga, speciálních pedagogů a dispozic školy** (44 %). Třetina škol by ocenila **opatření, která by vedla ke zlepšení komunikace s rodiči žáka** (32 %).

³⁰ Opatření, *Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky a Zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole*, byla z této analýzy vyloučena, protože je nebylo možné přiřadit pouze k jednomu segmentu.

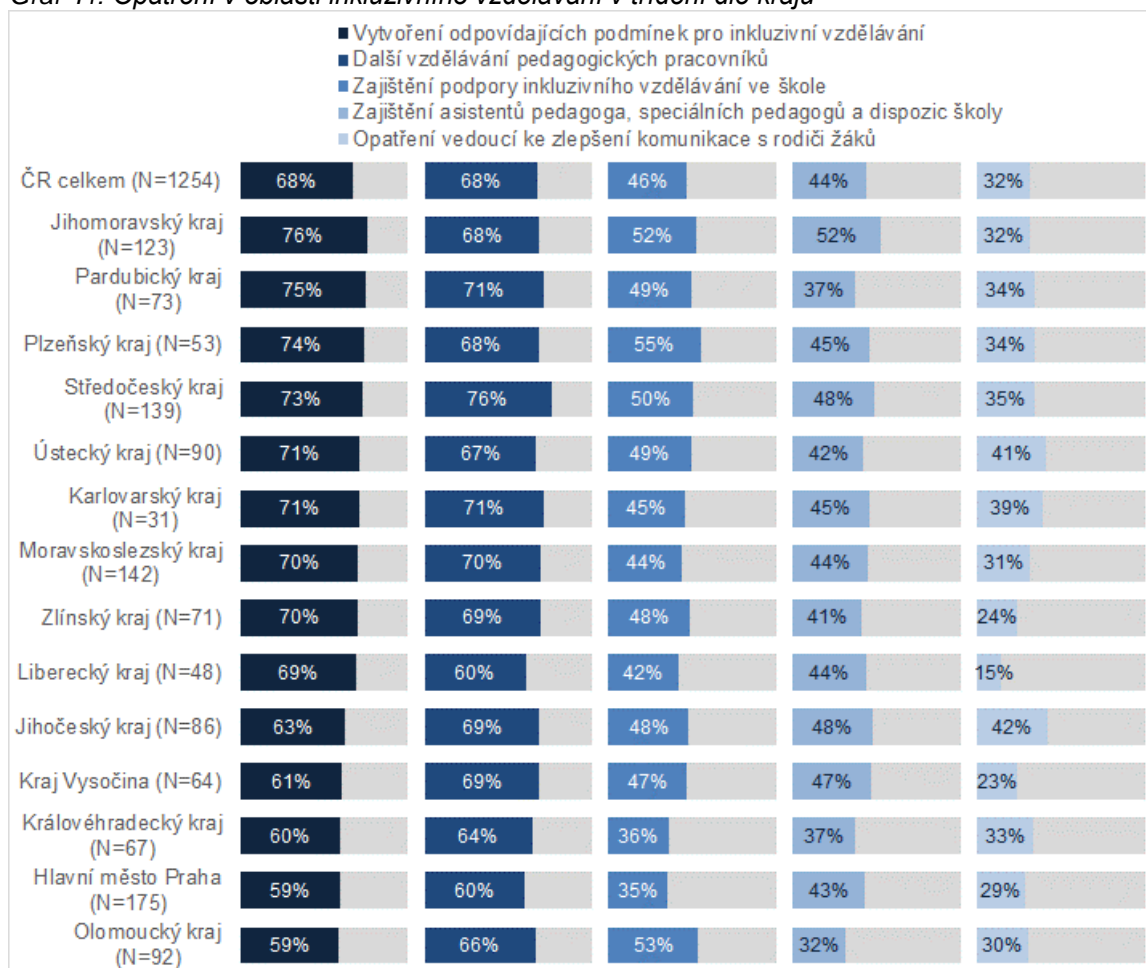
Tab. 19: Opatření v oblasti inkluzivního vzdělávání

Inkluzivní vzdělávání - segmenty opatření (N=1254)	Počet škol	Podíl
Vytvoření odpovídajících podmínek pro inkluzivní vzdělávání	849	68%
Další vzdělávání pedagogických pracovníků	848	68%
Zajištění podpory inkluzivního vzdělávání ve škole	579	46%
Zajištění asistentů pedagoga, speciálních pedagogů a dispozic školy	547	44%
Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků	398	32%

Opatření v oblasti inkluzivního vzdělávání v třídění dle krajů

Alespoň tři pětiny škol by ve všech krajích ocenily **vytvoření odpovídajících podmínek pro inkluzivní vzdělávání**. Relativně **nejvíce** to jsou školy v **Jihomoravském** (76 %) a **Pardubickém** kraji (75 %) a **nejméně** v **Olomouckém kraji** (59 %) a v **Hlavním městě Praha** (59 %).

Graf 41: Opatření v oblasti inkluzivního vzdělávání v třídění dle krajů

Další vzdělávání pedagogů by ve všech krajích ocenily alespoň tři pětiny škol. **Nejvíce** by tato opatření byla k užítku ve **Středočeském kraji** (76 %). **Nejnižší podíl** škol se pro tato opatření vyslovil v **Libereckém kraji** a v **Hlavním městě Praha** (shodně 60 %).

Podíly škol v jednotlivých krajích České republiky, kterým by pomohla opatření ze segmentu **zajištění podpory inkluzivního vzdělávání ve škole**, se pohybují od 35 % do 55 % škol. **Nejvyšší podíl** škol se nachází v **Plzeňském kraji** (55 %) a **nejnižší podíly** v **Královéhradeckém kraji** (36 %) a v **Hlavním městě Praha** (35 %).

O pomoc se **zajištěním asistentů pedagogů, speciálních pedagogů a dispozic školy nejvíce** stojí školy v **Jihomoravském kraji** (52 %) a **nejméně** v **Olomouckém kraji** (32 %), Pardubickém a Královéhradeckém kraji (shodně 37 %). V ostatních krajích by o tento segment opatření stály dvě pětiny až polovina škol.

Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků by relativně **nejvíce** ocenil **Jihočeský** (42 %) a **Ústecký kraj** (41 %). **Nejméně** o toto opatření stojí školy v **Libereckém kraji** (15 %). Podíl škol u ostatních krajů je v rozmezí 23 až 39 % škol.

Opatření v oblasti inkluzivního vzdělávání v třídění dle typů škol

V rámci rozdílných potřeb typů škol v oblasti inkluzivního vzdělávání se **vymykají poměrem požadovaných opatření** zejména **konzervatoře a praktické školy**.

Vytvoření odpovídajících podmínek pro inkluzivní vzdělávání by kromě praktických škol a konzervatoří ocenily alespoň tři pětiny škol daného typu. Relativně **nejvíce** by o tento segment opatření stála **SOU** (75 %) a **nejméně praktické školy a konzervatoře** (shodně 56 %).

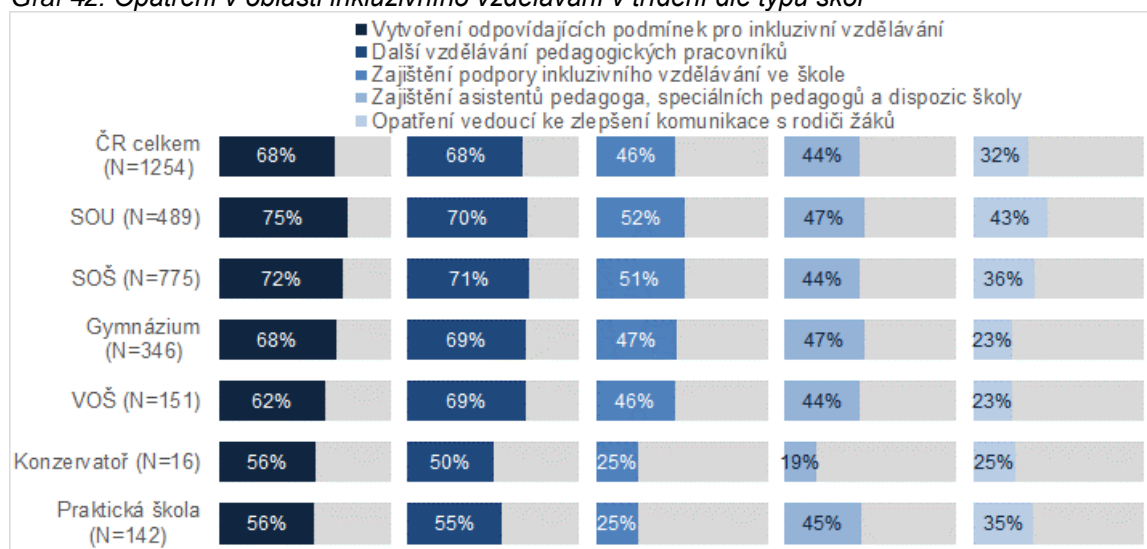
Další vzdělávání pedagogických pracovníků by byla **nejpřínosnější** pro **SOŠ** (71 %), **SOU** (70 %), **VOŠ** a gymnázia (shodně 69 %) a **nejméně** pro praktické školy (55 %) a **konzervatoře** (50 %).

O zajištění podpory inkluzivního vzdělávání ve škole stojí alespoň dvě pětiny škol všech typů kromě **konzervatoří a praktických škol** (shodně 25 %).

Pomoc se zajištěním asistentů pedagoga, speciálních pedagogů a dispozic školy by ocenily alespoň dvě pětiny všech typů škol kromě konzervatoří. Z **konzervatoří** se pro tento segment vyslovilo pouze 19 % škol.

Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči by pomohla alespoň pětina všech typů škol. Relativně **nejvíce** by tato opatření potřebovala **SOU** (43 %). Vyslovila se pro ně také více než třetina **SOŠ** (36 %) a praktických škol (35 %). Již **menší** zájem projevila **gymnázia** (23 %), **vyšší odborné školy** (23 %) a konzervatoře (25 %).

Graf 42: Opatření v oblasti inkluzivního vzdělávání v třídění dle typů škol

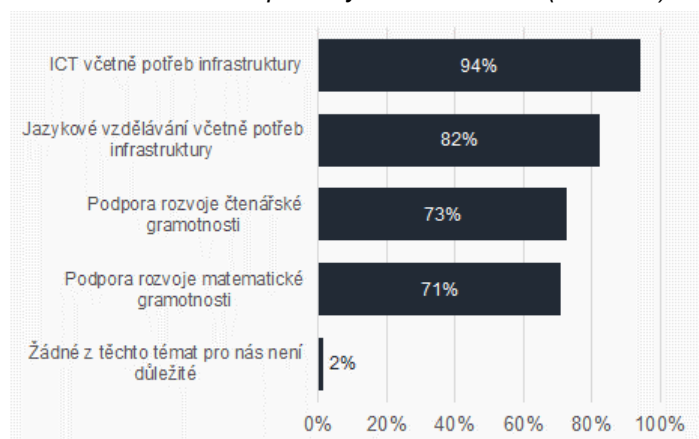

5 VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI NEPOVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V ČESKÉ REPUBLICE

Podpora krajského akčního plánování se soustřeďuje kromě tzv. povinných oblastí i na nepovinné oblasti, které jsou volitelné. Mezi volitelná témata patří rozvoj výuky cizích jazyků, ICT kompetence a čtenářská a matematická gramotnost. Alespoň jedno z těchto témat je důležité pro naprostou většinu škol. Pouze 2 % škol uvedla, že pro ně z vyjmenovaných témat není žádné téma důležité.

Graf 43: Důležitost nepovinných oblastí v ČR (N= 1254)

Z hlediska uvedených nepovinných oblastí školy nejčastěji považují za důležitou oblast rozvoj ICT včetně potřeb infrastruktury, podpory digitálních kompetencí a konektivity škol. Takto se vyjádřilo 94 % škol.

Na druhém místě se umístila oblast podpory jazykového vzdělávání, včetně potřeb infrastruktury. Podporu této oblasti považuje za důležitou 82 % škol.

Pro přibližně tři čtvrtiny škol jsou podstatnými a důležitými oblastmi také

podpora rozvoje čtenářské (73 %) a matematické gramotnosti (71 %).

5.1 Vnímání důležitosti nepovinných oblastí intervencí školami v jednotlivých krajích

Důležitost nepovinných oblastí intervencí je školami v jednotlivých krajích hodnocena podobně (viz příloha 8). Kromě Hl. města Praha volil nejvyšší podíl škol v jednotlivých krajích za důležitou oblast rozvoj ICT včetně potřeb infrastruktury.

Podíváme-li se podrobněji, jaké pořadí bylo nepovinným oblastem intervencí přisouzeno v jednotlivých krajích, vidíme shodné pořadí důležitosti s celorepublikovým srovnáním v **Moravskoslezském, Olomouckém a Jihomoravském kraji**. Ve zmíněných krajích jen několik škol deklarovalo, že ani jedna z těchto oblastí intervencí pro ně momentálně není důležitá. Nejvyšší podíl těchto škol nalezneme v Olomouckém kraji (4 %). V **Pardubickém** (po 74 %), **Jihočeském kraji** (po 72 %) a v **Kraji Vysočina** (po 77 %) jsou oblasti podpory matematické a čtenářské gramotnosti považovány za stejně důležité.

Ve **Zlínském, Plzeňském, Libereckém a Královéhradeckém kraji** považuje matematickou gramotnost za důležitou vyšší podíl škol než čtenářskou gramotnost. Ve většině vyjmenovaných krajů je podíl škol, který považuje za důležitou podporu rozvoje matematické gramotnosti pouze mírně vyšší než podíl škol, který za důležitou vnímá čtenářskou gramotnost. Nejvyšší rozdíl nastává u Zlínského kraje, ve kterém 79 % škol považuje za důležitou matematickou gramotnost a 72 % čtenářskou gramotnost a u Libereckého kraje, ve kterém 65 % škol označilo matematickou gramotnost za důležitou a 54 % tak učinilo u čtenářské gramotnosti. Ve **Středočeském kraji** jsou pro stejný podíl škol důležité oblasti jazykového vzdělávání a matematické gramotnosti (81 %), čtenářská gramotnost je v kraji nejméně důležitá (71 %).

V **Ústeckém kraji** také nejvyšší podíl škol považuje za důležitou oblast ICT včetně potřeb infrastruktury. Na druhém místě se umístila podpora rozvoje matematické gramotnosti, na třetím podpora rozvoje čtenářské gramotnosti a na čtvrtém jazykové vzdělávání. Rozdíly mezi jednotlivými podíly škol jsou však pouze v řádu jednotek procent. V **Karlovarském kraji** relativně více škol považuje za důležitou podporu rozvoje čtenářské gramotnosti (84 %) než jazykové vzdělávání (74 %). **Hlavní město Praha**, je jediným krajem, ve kterém není nejdůležitější ICT včetně potřeb infrastruktury (91 %). Nicméně jazykové vzdělávání považuje za důležitější pouze nepatrně více škol (92 %).

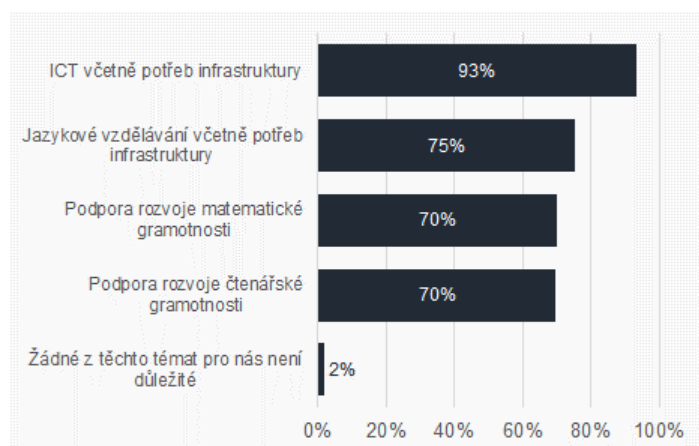

V následujících kapitolách uvádíme srovnání důležitosti nepovinných oblastí intervencí na vybraných typech škol (SOU, SOŠ a gymnáziích) a v rámci jednotlivých krajů. Srovnání důležitosti nepovinných oblastí intervencí na dalších typech škol neuvádíme z důvodů nízkého počtu škol v jednotlivých krajích (pro úplnost je srovnání dostupné v grafické podobě v příloze 12 až 14).

5.1.1 Důležitost nepovinných oblastí intervencí podle SOU

Nejvyšší podíl SOU za důležité téma z nepovinných oblastí intervencí volil ICT včetně potřeb infrastruktury (93 %).

Graf 44: Důležitost nepovinných oblastí v ČR (SOU = 489)

S odstupem následuje jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury (75 %).

Oblasti podpory rozvoje matematické (70 %) a čtenářské gramotnosti (70 %) považuje za důležité stejný podíl škol.

Pouze 2 % SOU uvedla, že pro ně není důležité žádné téma z nepovinných oblastí intervencí.

SOU v jednotlivých krajích

Podíváme-li se na volbu nepovinných oblastí intervencí dle středních odborných učilišť, můžeme v jednotlivých krajích pozorovat podobné tendence (viz příloha 9). Pro všechna učiliště jsou nejdůležitější ICT kompetence.

Shoda v pořadí nepovinných oblastí u SOU zcela odpovídá celorepublikovému srovnání pro SOU v **Jihočeském, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji**. Matematická gramotnost je důležitější než čtenářská gramotnost v **Královéhradeckém, Plzeňském a Pardubickém kraji** a v **Kraji Vysočina**. V Královéhradeckém kraji je rozdíl mezi podíly škol, které považují za důležitou matematickou gramotnost (57 %) a čtenářskou gramotnost (39 %) vysoký. Ve všech výše vyjmenovaných krajích pouze minimum škol nepovažuje za důležitou žádnou z nepovinných oblastí.

Ve **Zlínském kraji** shodný podíl škol považuje za důležité jazykové vzdělávání a podporu rozvoje matematické gramotnosti (shodně 83 %). Pro **Karlovarský a Olomoucký kraj** je důležitější podpora čtenářské gramotnosti než jazykové vzdělávání a podpora matematické gramotnosti. V Olomouckém (5 %) a v Karlovarském kraji (6 %) jsou nejvyšší podíly škol, pro které není důležitá žádná z nepovinných oblastí. Ve **Středočeském kraji** je podpora rozvoje matematické gramotnosti a rozvoje čtenářské gramotnosti důležitá pro shodný podíl škol (78 %). Nejméně škol v kraji vybralo za důležité jazykové vzdělávání (74 %).

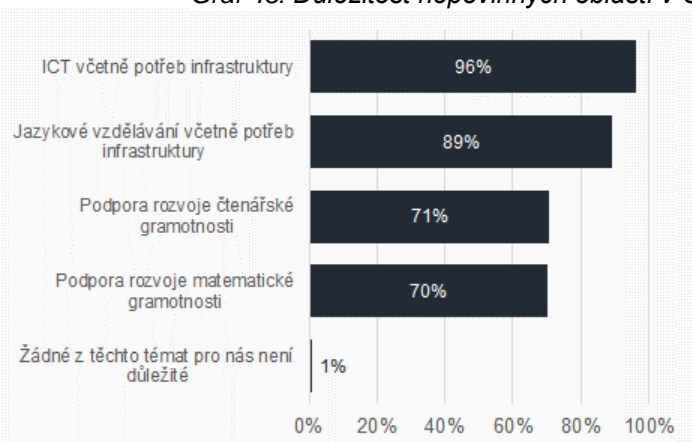
V **Ústeckém kraji** nejvyšší podíl škol považuje za důležité ICT včetně potřeb infrastruktury (93 %). S větším odstupem poté následuje podpora rozvoje čtenářské gramotnosti (71 %), podpora rozvoje matematické gramotnosti (69 %) a jazykové vzdělávání (64 %). Pro 5 % škol v kraji není důležitá žádná z nepovinných oblastí. Také v **Libereckém kraji** nejvíce škol považuje za důležité ICT kompetence (94 %). Již nižší podíly škol vnímají za důležitou podporu rozvoje matematické gramotnosti (69 %), jazykové vzdělávání (63 %) a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti (50 %).

Pro střední odborná učiliště v **HL. městě Praha** jsou nejdůležitějšími oblastmi ICT včetně potřeb infrastruktury (94 %) a jazykové vzdělávání (91 %). Celkem 85 % škol považuje za důležitou podporu rozvoje čtenářské gramotnosti a pouze 70 % škol podporu rozvoje matematické gramotnosti.

5.1.2 Důležitost nepovinných oblastí intervencí podle SOŠ

Nejvyšší podíl SOŠ za důležité téma z nepovinných oblastí intervencí považuje oblast ICT (96 %).

Graf 45: Důležitost nepovinných oblastí v ČR (SOS = 775)

S mírným odstupem následuje jazykové vzdělávání včetně potřeb infrastruktury (89 %).

Celkem 71 % středních odborných škol považuje za důležitou podporu rozvoje čtenářské gramotnosti a 70 % škol podporu rozvoje matematické gramotnosti.

Pouze 1 % SOŠ uvedlo, že pro ně není důležité žádné téma z nepovinných oblastí intervencí.

SOŠ v jednotlivých krajích

Stejně jako u SOU při porovnání volby nepovinných oblastí můžeme také u SOŠ pozorovat obdobné tendence

(viz příloha 10). Kromě Hl. města Prahy je ve všech krajích nejdůležitější ICT a ve většině krajích jsou nejméně důležité podpory rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti.

Shoda v pořadí nepovinných oblastí u SOŠ zcela odpovídá celorepublikovému srovnání pro SOŠ v **Olomouckém kraji**. Ve **Středočeském**, **Moravskoslezském** a v **Jihočeském kraji** a v **Kraji Vysočina** jsou oblasti podpory rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti považovány za stejně důležité. Ve většině výše zmíněných krajů pouze minimum škol nepovažuje za důležitou žádnou z nepovinných oblastí. Výjimku tvoří Kraj Vysočina, ve kterém 5 % škol nepovažuje za důležitou žádnou oblast.

Ve **Zlínském**, **Ústeckém**, **Plzeňském**, **Pardubickém**, **Libereckém**, **Královéhradeckém** a **Jihomoravském kraji** je podpora matematické gramotnosti vnímána za důležitou vyšším podílem škol než podpora čtenářské gramotnosti. Ve většině těchto krajů je rozdíl mezi těmito podíly pouze mírný. Nejvyšší je v Libereckém kraji, ve kterém považuje za důležitou podporu rozvoje matematické gramotnosti 67 % SOŠ a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti jen 58 % SOŠ.

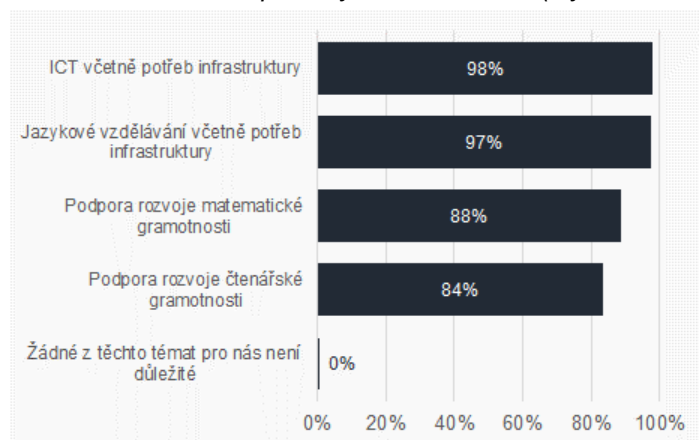
V **Karlovarském kraji** vnímá 86 % škol jako důležité ICT včetně potřeb infrastruktury, 82 % škol podporu rozvoje čtenářské gramotnosti, 77 % jazykové vzdělávání a 59 % škol podporu rozvoje matematické gramotnosti. Celkem 5 % škol nepovažuje za důležitou žádnou z nepovinných oblastí, což je jeden z nevyšších podílů mezi SOŠ.

Hlavní město Praha je jediným krajem, ve kterém je nejdůležitější oblastí jazykové vzdělávání (95 %). Obdobně jako u středních odborných učilišť je však mezi mírou důležitosti jazykového vzdělávání a ICT kompetencí (94 %) pouze minimální rozdíl. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti je v kraji důležitá pro 71 % škol a podpora rozvoje matematické gramotnosti pro 62 % škol.

5.1.3 Důležitost nepovinných oblastí intervencí podle gymnázií

Nejvyšší podíl gymnázií za důležité téma z nepovinných oblastí považuje ICT Včetně potřeb infrastruktury (98 %).

Graf 46. Důležitost nepovinných oblastí v ČR (Gymnázia = 346)

Pouze s nepatrným odstupem následuje oblast jazykového vzdělávání (97 %).

Většina gymnázií považuje za důležitou podporu rozvoje matematické gramotnosti (88 %).

Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti je důležitá pro 84 % gymnázií.

Pouze 1 gymnázium uvedlo, že pro něj není důležité žádné téma z nepovinných oblastí intervencí.

Gymnázia v jednotlivých krajích

Při porovnání volby nepovinných oblastí se u gymnázií v jednotlivých krajích projevují mírné odlišnosti. Téměř pro všechny kraje však platí, že rozvoj čtenářské gramotnosti se objevuje na poslední příčce a naprostá většina gymnázií zvolila alespoň jedno důležité téma. V několika krajích označila všechna gymnázia za důležité oblasti ICT nebo jazykové vzdělávání (viz příloha 11).

Pro gymnázia ve **Středočeském kraji** platí stejné rozložení pořadí nepovinných oblastí, které je u celorepublikového srovnání gymnázií. V **Ústeckém, Pardubickém, Olomouckém, Libereckém, Královéhradeckém kraji** a v **Kraji Vysočina** je ICT stejně důležité jako jazykové vzdělávání. Ve většině výše zmíněných krajích považují tyto oblasti za důležité všechna gymnázia. Pořadí podpory rozvoje matematické a čtenářské gramotnosti odpovídá celorepublikovým trendům. Obdobně jako u SOU a SOŠ platí pro gymnázia v Libereckém kraji, že podíl škol, který považuje za důležitou podporu rozvoje čtenářské gramotnosti je vůči celorepublikovému trendu vysoce podprůměrný (38 % vůči celorepublikovému průměru 84 %).

V **Plzeňském kraji** jsou oblasti podpory rozvoje matematické a čtenářské gramotnosti důležité pro stejný podíl gymnázií (shodně 80 %). Ve **Zlínském kraji** všechna gymnázia považují za důležité ICT a téměř všechna gymnázia jazykové vzdělávání a podporu matematické gramotnosti (shodně 94 %). Čtenářskou gramotnost považuje za důležitou 88 % gymnázií v kraji. V **Jihomoravském kraji** je pro všechna gymnázia důležité ICT a jazykové vzdělávání a důležitost podpory matematické a čtenářské gramotnosti je také na stejné úrovni (93 %).

Všechna gymnázia v **Karlovarském kraji** považují za důležitou podporu rozvoje čtenářské gramotnosti a ICT. Jazykové vzdělávání a podporu rozvoje matematické gramotnosti vnímá jako důležité shodný podíl gymnázií v kraji. V **Jihočeském kraji** všechna gymnázia označila jako důležité oblasti ICT včetně potřeb infrastruktury a podporu rozvoje matematické gramotnosti. Poté následovalo jazykové vzdělávání a podpora rozvoje čtenářské gramotnosti, obě oblasti vybralo více než 90 % gymnázií.

Pro gymnázia v **Hl. m. Praha** je nejdůležitější jazykové vzdělávání (98 %) a ICT (97 %). Oblasti podpory rozvoje matematické a čtenářské gramotnosti jsou vnímány za stejně důležité (shodně 85 %). V **Moravskoslezském kraji** také nejvyšší podíl gymnázií považuje za důležitou oblast jazykové vzdělávání (97 %). S mírným odstupem následuje ICT (89 %) a podpora matematické a čtenářské gramotnosti (shodně 84 %). V Moravskoslezském kraji jedno gymnázium nepovažuje za důležitou žádnou z nepovinných oblastí.

6 ZÁVĚR a SHRNUÍ HLAVNÍCH POZNATKŮ

Závěrem lze říci, že při **porovnání hodnocení důležitosti jednotlivých povinných oblastí intervencí je možné sledovat vysokou míru shody mezi jednotlivými kraji**. Největší soulad mezi školami panuje ve vymezení nejvíce a nejméně významných oblastí intervencí. Pro téměř všechny kraje platí, že největší prioritu určily školy rozvoji infrastruktury a podpoře odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů. Naopak oblasti intervence, které školy ve všech krajích hodnotí jako nejméně důležité, jsou inkluzivní vzdělávání, rozvoj kariérového poradenství a rozvoj školy jako centra celoživotního vzdělávání.

V rámci průměrných hodnot v dosažené úrovni a plánovaného posunu v oblastech povinných intervencí, dosahovaly nejnižších hodnot ve většině oblastech Hlavní město Praha, Královéhradecký a Jihočeský kraj. Naopak obecně nejvyšších hodnot dosahovaly Zlínský, Pardubický, Středočeský a Olomoucký kraj. Co se týče typů škol, jako nejvíce aktivní se téměř ve všech oblastech jeví střední odborná učiliště, následují střední odborné školy a vyšší odborné školy. Gymnázia vykazují nejvyšší zájem o polytechnické vzdělávání a téměř se nezajímají o rozvoj škol jako center celoživotního učení a o odborné vzdělávání. Nejnižší rozvoj činností v oblastech povinných intervencí vykazují konzervatoře a praktické školy. Nicméně praktické školy vykazovaly zároveň nejvyšší současnou průměrnou úroveň rozvoje činností inkluzivního vzdělávání.

V oblasti aktivit, překážek a opatření spadajících do jednotlivých oblastí intervencí se mezi kraji nevyskytují příliš odlišné postoje, ale několik odlišností existuje. Rozdíly jsou nejpatrnější mezi Hlavním městem Prahou a ostatními kraji. Školy v **HL. městě Praha** se s většinou **segmentů překážek** v povinných oblastech intervencí setkávají **nejméně**, což také vede k tomu, že vykazují **nejnižší podíly škol** u jednotlivých **segmentů opatření**, které by mohly pomoci v rozvoji dané oblasti.

U aktivit k podpoře rozvoje **kariérového poradenství** je velmi aktivní většina škol ve všech krajích. V rozvoji všem krajům nejvíce brání překážky ze segmentů nízké časové a finanční dotace a nezájem rodičů a zaměstnavatelů. S nezájmem se setkávají téměř tři čtvrtiny škol v Ústeckém kraji (celorepublikový průměr jsou tři pětiny škol). **Na žádné překážky** nenaráží více než desetina škol v celé České republice, v HL. městě Praha, je to více než pětina škol a stejně tak by zde nejnižší podíly škol ocenily jednotlivé segmenty opatření pro rozvoj této oblasti. Nejčastěji by školám pomohla podpora služeb kariérového poradenství a spolupráce se zaměstnavateli, personalisty a odborníky.

Co se týče podpory **polytechnického vzdělávání**, neaktivnější jsou v něm školy ve Zlínském a Plzeňském kraji a nejméně aktivní školy v Hlavním městě Praha. Nejvíce realizovaným segmentem aktivit je intenzivní práce se žáky a příprava na VŠ. V rámci celé ČR spolupracují se ZŠ téměř dvě třetiny škol, v Hlavním městě Praha je to třetina škol, a naopak v Plzeňském kraji téměř čtyři pětiny. Rozvoj oblasti nejčastěji omezuje nedostatečná motivace a znalosti žáků v oblasti polytechnických předmětů a nedostatek materiálního, technického a finančního zajištění pro výuku. Také v této oblasti se pražské školy nejméně setkávají s překážkami a relativně nejméně se vyslovovaly pro opatření, která by jim v rozvoji mohla pomoci. Nejvíce by školám pomohla opatření pro navýšení IT vybavení školy, další vzdělávání pedagogických pracovníků a nákup pomůcek, materiálů k výuce a zlepšení vybavení odborných učeben.

V oblasti podpory rozvoje **kompetencí k podnikavosti** jsou relativně neaktivnější školy v Plzeňském a Moravskoslezském kraji a nejméně aktivní v Královéhradeckém kraji. Nejčastěji školy rozvíjí podnikavost a její aplikaci napříč odbornou i všeobecnou složkou vzdělávání. Relativně nejvíce se potýkají s malým zájmem podnikatelů i pedagogů o podporu podnikavosti a žáků o ekonomické aktivity a s nedostatečnými zdroji, jako jsou metodika, výukové materiály, finance, příležitosti. Čtvrtina škol uváděla, že je pro ně téma nové, těžko srozumitelné, a že ho vedení školy nebo zřizovatel nepovažuje za prioritu. V Karlovarském a Ústeckém kraji tuto překážku zmiňovaly dvě pětiny škol. Desetina škol se neseťká s žádnými překážkami, v Hlavním městě Praha je to pětina škol. Nejprínosnější by pro školy byla opatření pro spolupráci školy a podnikatelů, odborníků z praxe a zajištění pro výuku podnikavosti, např. strategií výuky, materiály, vzděláváním pedagogů.

V oblasti podpory **celoživotního učení** je neaktivnější Plzeňský a Zlínský kraj a nejméně aktivní je Středočeský kraj a Hlavní město Praha. Více než dvě pětiny škol v celé ČR realizují další vzdělávání

pedagogů a vzdělávání pro veřejnost. V Hlavním městě Praha a v Olomouckém kraji realizuje další vzdělávání pedagogů více než polovina škol, zatímco v Královéhradeckém kraji je to méně než třetina škol. Vzdělávání pro veřejnost realizuje více než polovina škol v Plzeňském, Královéhradeckém a Zlínském kraji, ale pouze čtvrtina škol v Olomouckém kraji. V rozvoji školám nejvíce brání náročné zpracování dokumentace a zdlouhavá dokumentace a nezájem dospělých a zaměstnavatelů o další vzdělávání. Obě tyto překážky jsou relativně největší problém pro Kraj Vysočina, kde na každou z nich naráží téměř tři pětiny škol. V Hlavním městě Praha se čtvrtina škol nesekává s žádnou překážkou, celorepublikový průměr je desetina škol. Nejvíce by pro školy byla přínosná opatření ze segmentů příprava pro pedagogické pracovníky a zapojování odborníků do výuky a zlepšení vybavení, materiálů a učeben. O přípravu pro pedagogické pracovníky stojí čtyři pětiny škol v Kraji Vysočina, ale jen tři pětiny škol v Hlavním městě Praha a v Jihomoravském kraji. Zlepšení vybavení, materiálů, učeben by ocenily tři čtvrtiny škol v Olomouckém kraji, ale necelá polovina škol v Královéhradeckém kraji.

V oblasti podpory rozvoje **odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů** je neaktivnější Plzeňský a Karlovarský kraj a nejméně aktivní je Hlavní město Praha. Nejrealizovanějším segmentem aktivit je zajištění stáží, výcviku pro studenty i vyučující, který ve všech krajích realizuje naprostá většina škol. Více než čtyři pětiny škol v Karlovarském kraji spolupracují se základními školami a se zaměstnavateli, v Hlavním městě Praha a v Jihomoravském kraji je to pouze nadpoloviční část škol. Více než polovinu škol v ČR trápí omezená možnost spolupráce ze strany zaměstnavatelů i škol samotných a nezájem firem či omezená dostupnost vhodných firem. Nezájem firem nebo jejich dostupnost je problematická především v Kraji Vysočina, v Jihomoravském a Jihočeském kraji, kde na ně naráží alespoň tři pětiny škol. Naopak v Plzeňském kraji se s tímto segmentem překážek setkává pouze třetina škol. Více než čtvrtina škol v Hlavním městě Praha a více než pětina škol v Libereckém, Plzeňském a Středočeském kraji se neseťkává s žádnými překážkami. Mezi nejžádanější opatření patří ta, která se týkají spolupráce se zaměstnavateli ve výuce a v realizaci stáží, tato opatření by potřebovaly více než čtyři pětiny škol v rámci celé republiky.

V oblasti **inkluzivního vzdělávání** jsou neaktivnější školy ve Středočeském, Karlovarském a Plzeňském kraji a nejméně aktivní jsou školy v Libereckém kraji. Ve všech krajích alespoň čtyři pětiny škol realizují aktivity ze segmentů péče o žáky se SVP, spolupráce se ŠPP, volby vhodných metod a forem výuky a hodnocení a vytváření podmínek v souladu s potřebami žáků se SVP. Téměř tři pětiny škol se potýkají s nedostatečným finančním, technickým a materiálovým zajištěním inkluzivního vzdělávání. V Karlovarském kraji se alespoň dvě pětiny škol potýkají s nezájmem a neochotou o inkluzivní vzdělávání ze strany vyučujících a s malým zájmem ze strany žáků a rodičů, celorepublikový průměr je pětina škol. Téměř pětina škol v celé ČR v této oblasti nenaráží na překážky, v Hlavním městě Praha a v Královéhradeckém kraji to je více než čtvrtina škol. Za nejpřínosnější segmenty opatření školy považují vytvoření odpovídajících podmínek pro inkluzivní vzdělávání a další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Rozdíly ve struktuře preferencí a konkrétních překážek jsou mezi **odlišnými typy škol** z podstaty věci přítomny také a často nabývají i **větších rozdílů než v případech krajů**. Velmi výrazně se od ostatních typů škol liší **konzervatoře**. Jednak z toho důvodu, že se jich nachází v České republice pouze šestnáct, a tedy i jedna odlišná hodnota v takto malém souboru, ovlivňuje hodnoty průměrů, ale ovšem i z toho důvodu, že konzervatoře se zaměřením a typem výuky liší od ostatních typů škol nejvíce. Odlišných výsledků dosahují i **praktické školy**, ve kterých žáci častěji vyžadují individuální přístup a výuka také probíhá v odlišných režimech. Nelze také opomenout specifika **gymnází**, která na středoškolské úrovni pracují se žáky s vidinou delšího časového horizontu, než je standardem u ostatních typů škol.

Nejnižší rozdíly mezi jednotlivými typy škol se nalézají u **kariérového poradenství**. Všechny typy škol vykonávají jednotlivé segmenty aktivit ve vysoké míře. Na žádné překážky v této oblasti nenaráží zhruba desetina škol, u VOŠ je to pětina a u konzervatoří dokonce čtvrtina. Narozdíl od ostatních typů škol se konzervatoře jen v nízké míře setkávají s nízkou časovou a finanční dotací a s malým zájmem rodičů i zaměstnavatelů. O jednotlivé segmenty opatření by nejvíce stála střední odborná učiliště a odborné školy a nejméně konzervatoře.

V oblasti rozvoje **polytechnického vzdělávání** jsou neaktivnější SOU a SOŠ a nejméně aktivní konzervatoře. V celorepublikovém průměru více než tři pětiny škol spolupracují se ZŠ, s těmi však spolupracuje jen pětina konzervatoří. Pro téměř všechna gymnázia platí, že intenzivně pracují se žáky

a připravují je na VŠ. Téměř třetina konzervatoří se v oblasti polytechnického vzdělávání nesetkává s žádnými překážkami, průměr všech typů škol činí 5 %. O jednotlivé segmenty opatření stojí konzervatoře a praktické školy nejméně. Výjimkou je navýšení a zkvalitnění IT vybavení, o které projevily zájem více než čtyři pětiny konzervatoří a praktické školy, které se v podobném podílu vyjádřily pro nákup pomůcek, materiálů k výuce a zlepšení vybavení učeben.

V oblasti **kompetencí k podnikavosti** jsou neaktivnější střední odborné školy a vyšší odborné školy a nejméně aktivní konzervatoře a praktické školy. Desetina škol nevnímá v dané oblasti překážky, u konzervatoří je to téměř třetina škol. Čtyři pětiny SOU, ale jen necelá třetina konzervatoří se potýká s malým zájmem podnikatelů a pedagogů o podporu podnikavosti a žáků o ekonomické aktivity. O jednotlivé segmenty opatření projevily nejvyšší zájem SOU a SOŠ a nejnižší konzervatoře a praktické školy.

VOŠ, SOU a SOŠ jsou neaktivnějšími typy škol v oblasti **celoživotního učení**. Nejméně aktivní jsou praktické školy a gymnázia. Další vzdělávání pedagogů realizují tři čtvrtiny konzervatoří, ale jen dvě pětiny praktických škol. Zhruba desetina škol v této oblasti nenaráží na žádné překážky, z konzervatoří je to téměř třetina. Gymnázia a konzervatoře projevují nejnižší zájem o jednotlivá opatření, nejvyšší projevují SOU a SOŠ.

V oblasti **odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli** jsou neaktivnější SOU a VOŠ a nejméně aktivní gymnázia a konzervatoře. Vysoké rozdíly nastávají u zajištění účasti zaměstnavatelů u zkoušek, kterou zajišťuje více než čtyři pětiny SOU, ale méně než desetina gymnázií a pětina konzervatoří. V této oblasti také téměř dvě pětiny konzervatoří a více než čtvrtina gymnázií na žádné překážky nenaráží, celorepublikový průměr přitom činí méně než pětina škol. Gymnázia a konzervatoře také vyžadují nejméně jednotlivá opatření pro zlepšení, nejvíce je vyžadují VOŠ a SOŠ.

Neaktivnějšími typy škol v oblasti **inkluzivního vzdělávání** jsou gymnázia a konzervatoře a nejméně aktivní jsou praktické školy. Nejvyšší rozdíl u segmentů aktivit nastává u podpory a rozvoje mimořádně nadaných žáků. O to se snaží naprostá většina konzervatoří, více než čtyři pětiny gymnázií a alespoň dvě pětiny SOU, SOŠ a VOŠ, ale pouze necelá čtvrtina praktických škol. S velkým počtem žáků mají problém průměrně téměř dvě pětiny škol, tento problém se však netýká konzervatoří, které ho vůbec nezmiňovaly. Na žádné překážky nenaráží téměř pětina všech škol, u konzervatoří to je více než dvě pětiny škol. Praktické školy a konzervatoře vyžadují jednotlivá opatření v nejnižších mírách.

Při porovnávání hodnocení **důležitosti jednotlivých nepovinných oblastí intervencí je možné sledovat vysokou míru shody mezi jednotlivými kraji i typy školy**. Pro téměř všechny kraje platí, že nejvyšší podíl škol považuje za důležitou oblast ICT včetně potřeb infrastruktury. Výjimku tvoří Hl. město Praha, ve kterém je nepatrně vyšší podíl škol, který považuje za důležitější jazykové vzdělávání. Ve většině krajů jsou podpory rozvoje čtenářské gramotnosti a rozvoje matematické gramotnosti hodnoceny za stejně důležité nebo je čtenářská gramotnost hodnocena za mírně důležitější. V Karlovarském kraji je rozdíl mezi důležitostí těchto dvou oblastí celkem vysoký. Podporu čtenářské gramotnosti vnímá za důležitější téměř o pětinu více škol než podporu matematické gramotnosti. V Libereckém kraji je podpora matematické gramotnosti důležitější než podpora čtenářské gramotnosti. Pouze zlomek škol uvedl, že žádná z nepovinných oblastí pro něj není důležitá.

Pro téměř všechny typy škol platí, že nejdůležitějšími oblastmi jsou ICT kompetence a jazykové vzdělávání. Jazykové vzdělávání považují za nejdůležitější gymnázia a za nejméně důležité praktické školy. Podporu rozvoje čtenářské a matematické gramotnosti vnímají za nejdůležitější gymnázia. Pouze minimum konzervatoří považuje za důležitou podporu matematické gramotnosti.

7 PŘÍLOHY

Příloha 1: Důležitost povinných oblastí intervencí v jednotlivých krajích (nižší hodnota => více důležité; vyšší hodnota => méně důležité)

Hlavní město Praha (N=175)			Jihočeský kraj (N=86)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,95	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,51	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,35	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,99	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,46	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,41	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,21	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,59	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,01	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,66	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,91	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,16	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,11	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,67	<div></div>
Jihomoravský kraj (N=123)			Karlovarský kraj (N=31)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,46	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,87	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,11	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,06	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,67	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,77	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,58	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,35	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,29	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,32	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,3	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,35	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,59	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,26	<div></div>
Kraj Vysočina (N=64)			Královéhradecký kraj (N=67)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,28	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,81	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,91	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,88	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,53	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,82	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,31	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,31	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,31	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,36	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,83	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,82	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,83	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	6,00	<div></div>
Liberecký kraj (N=48)			Moravskoslezský kraj (N=142)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,56	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,97	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,98	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,01	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,75	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,39	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,63	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,95	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,23	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,08	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,06	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,11	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,79	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,49	<div></div>
Olomoucký kraj (N=92)			Pardubický kraj (N=73)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,71	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,52	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,60	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,01	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,04	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,89	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,39	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,04	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,15	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,53	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,2	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,11	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,91	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,89	<div></div>
Plzeňský kraj (N=53)			Středočeský kraj (N=139)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,42	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,71	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,75	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,07	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,47	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,67	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,17	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,73	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,57	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,09	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,09	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,37	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,53	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,36	<div></div>
Ústecký kraj (N=90)			Zlínský kraj (N=71)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,89	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,55	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,92	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,83	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,87	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,75	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,09	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	4,03	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,11	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,41	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,62	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,77	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,5	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,66	<div></div>

Příloha 2: Důležitost povinných oblastí intervencí v jednotlivých krajích – SOU (nižší hodnota => více důležité; vyšší hodnota => méně důležité)

Hlavní město Praha (N=33)			Jihočeský kraj (N=33)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,12	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,52	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,27	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,33	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,12	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,76	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,73	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,52	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,33	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	5,09	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,88	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,06	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,55	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,73	<div></div>
Jihomoravský kraj (N=46)			Karlovarský kraj (N=18)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,67	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,17	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,83	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,67	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,20	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,28	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,30	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,56	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,91	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,72	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,43	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,33	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,65	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,28	<div></div>
Kraj Vysočina (N=32)			Královéhradecký kraj (N=28)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,56	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,75	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,75	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,93	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,84	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,64	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,75	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,36	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,50	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	5,04	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,88	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,43	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,72	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,86	<div></div>
Liberecký kraj (N=16)			Moravskoslezský kraj (N=50)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,25	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,54	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,50	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,98	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,63	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,86	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,63	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,78	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,38	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,38	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,44	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,32	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,19	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,14	<div></div>
Olomoucký kraj (N=39)			Pardubický kraj (N=33)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,85	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,64	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,05	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,55	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,72	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,55	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	2,85	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	2,73	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,54	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,55	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,13	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,09	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,87	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,91	<div></div>
Plzeňský kraj (N=25)			Středočeský kraj (N=58)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,52	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,69	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,20	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,07	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,68	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,17	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,24	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,71	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,92	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,72	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,80	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,31	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,64	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,33	<div></div>
Ústecký kraj (N=42)			Zlínský kraj (N=36)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,24	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,83	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,93	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,97	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,00	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,03	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,19	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,58	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,38	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,97	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,74	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,89	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,52	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,72	<div></div>

Příloha 3: Důležitost povinných oblastí intervencí v jednotlivých krajích – SOŠ (nižší hodnota => více důležité; vyšší hodnota => méně důležité)

Hlavní město Praha (N=94)			Jihočeský kraj (N=52)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,10	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,85	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,34	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,33	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,59	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,46	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,14	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,73	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,15	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,65	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,32	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,10	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,37	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,88	<div></div>
Jihomoravský kraj (N=74)			Karlovarský kraj (N=22)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,74	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,23	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,08	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,23	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,84	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,59	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,66	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,59	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,55	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,55	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,38	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,18	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,74	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,64	<div></div>
Kraj Vysočina (N=39)			Královéhradecký kraj (N=42)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,56	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,52	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,82	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,93	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,38	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,19	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,69	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,52	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,72	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,83	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,85	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,83	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,97	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	6,17	<div></div>
Liberecký kraj (N=36)			Moravskoslezský kraj (N=87)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,86	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,08	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,28	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,11	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,78	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,47	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,89	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,94	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,39	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,51	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,00	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,25	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,81	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,63	<div></div>
Olomoucký kraj (N=55)			Pardubický kraj (N=46)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,07	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,54	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,75	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,30	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,16	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,11	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,33	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,20	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,38	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,70	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,29	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,09	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	6,02	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	6,07	<div></div>
Plzeňský kraj (N=37)			Středočeský kraj (N=85)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,54	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,73	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,19	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,11	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,54	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,64	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,35	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,92	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,65	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,42	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,11	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,51	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,62	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,68	<div></div>
Ústecký kraj (N=56)			Zlínský kraj (N=50)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,18	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,58	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,98	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,26	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,95	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,84	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,88	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	4,14	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,52	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,58	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,79	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,68	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,71	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,92	<div></div>

Příloha 4: Důležitost povinných oblastí intervencí v jednotlivých krajích – Gymnázium (nižší hodnota => více důležité; vyšší hodnota => méně důležité)

Hlavní město Praha (N=61)			Jihočeský kraj (N=22)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,79	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,00	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	5,25	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	4,77	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	2,97	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,09	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,90	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	2,91	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	3,62	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,64	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,87	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,27	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	4,61	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,32	<div></div>
Jihomoravský kraj (N=40)			Karlovarský kraj (N=9)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1,78	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,78	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	5,15	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	5,44	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,13	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	2,56	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,28	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	2,78	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	3,70	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	3,67	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,60	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,89	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,38	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	4,89	<div></div>
Kraj Vysočina (N=18)			Královéhradecký kraj (N=18)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,33	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,83	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	4,94	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	4,83	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,06	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,00	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	1,78	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	2,83	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	3,22	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	3,28	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	6,00	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,67	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,67	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,56	<div></div>
Liberecký kraj (N=13)			Moravskoslezský kraj (N=38)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1,92	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,29	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	5,23	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	5,29	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,23	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,11	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	2,69	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,32	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	3,62	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	3,24	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,23	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,63	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	6,08	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,13	<div></div>
Olomoucký kraj (N=19)			Pardubický kraj (N=20)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,00	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1,90	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	5,11	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	4,10	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,37	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,30	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,11	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	2,45	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	3,21	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,65	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,47	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,75	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,74	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,85	<div></div>
Plzeňský kraj (N=15)			Středočeský kraj (N=35)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,40	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,26	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	4,73	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	5,23	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,07	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,14	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,53	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,17	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	3,73	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	3,29	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,33	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,54	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,20	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,37	<div></div>
Ústecký kraj (N=22)			Zlínský kraj (N=16)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1,50	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,75	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	5,14	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	4,63	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,55	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	2,94	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,45	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,50	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	3,55	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	3,75	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,64	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,38	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,18	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,06	<div></div>

Příloha 5: Důležitost povinných oblastí intervencí v jednotlivých krajích – VOŠ (nižší hodnota => více důležité; vyšší hodnota => méně důležité)

Hlavní město Praha (N=32)			Jihočeský kraj (N=14)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,56	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,07	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,06	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,07	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,00	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,43	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,81	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	4,00	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,56	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,86	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,25	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,43	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,75	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	6,14	<div></div>
Jihomoravský kraj (N=10)			Karlovarský kraj (N=4)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,90	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	4,00	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,70	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,00	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,20	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,25	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,10	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	4,50	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,30	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,50	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,30	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,75	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	6,50	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,00	<div></div>
Kraj Vysočina (N=13)			Královéhradecký kraj (N=10)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,92	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,90	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,92	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,00	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,46	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,40	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,15	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,10	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,38	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	5,40	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,46	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,10	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,69	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	6,10	<div></div>
Liberecký kraj (N=5)			Moravskoslezský kraj (N=13)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,20	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,46	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,40	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,62	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,20	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,23	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,80	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	4,46	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	5,00	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,38	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,00	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,31	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	6,40	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	6,54	<div></div>
Olomoucký kraj (N=8)			Pardubický kraj (N=5)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,88	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,40	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,13	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,80	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,88	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,60	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,25	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,20	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	3,75	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	5,60	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,75	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,40	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	6,38	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	6,00	<div></div>
Plzeňský kraj (N=5)			Středočeský kraj (N=15)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1,60	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,67	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,80	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,07	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,80	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,93	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,80	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,93	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	5,40	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,53	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,00	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,93	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,60	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,93	<div></div>
Ústecký kraj (N=7)			Zlínský kraj (N=10)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	4,14	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,90	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,43	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,60	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,29	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	2,80	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,57	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	4,90	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,71	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	3,80	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	3,29	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,70	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,57	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	6,30	<div></div>

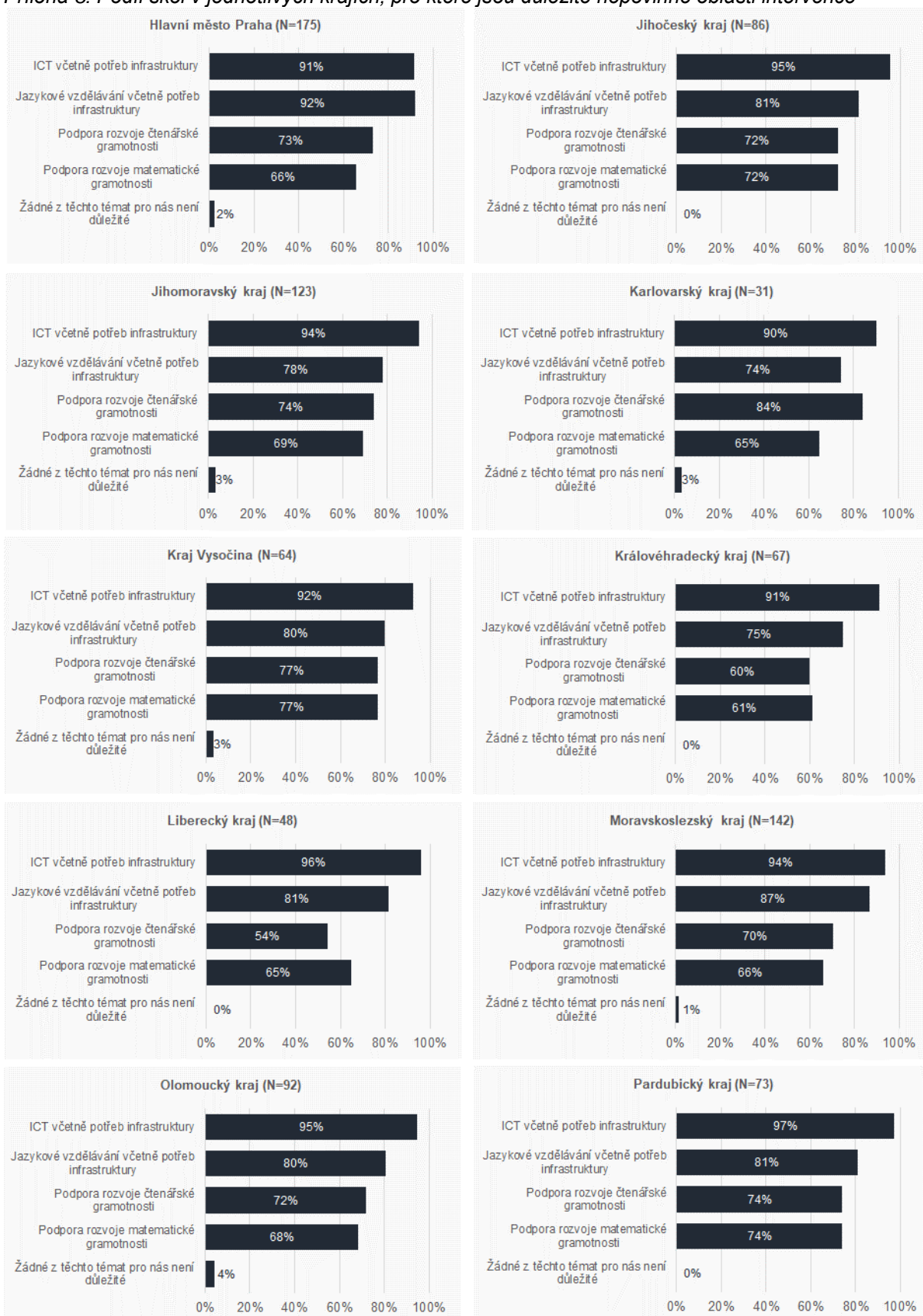
Příloha 6: Důležitost povinných oblastí intervencí v jednotlivých krajích – Praktická škola (nižší hodnota => více důležité; vyšší hodnota => méně důležité)

Hlavní město Praha (N=10)			Jihočeský kraj (N=8)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,80	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1,88	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,90	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,50	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	5,40	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	3,75	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,90	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	4,13	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	3,90	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,75	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,70	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,63	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	3,40	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,38	<div></div>
Jihomoravský kraj (N=15)			Karlovarský kraj (N=6)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,53	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,17	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,60	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,00	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	4,67	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	5,00	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,73	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,33	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,53	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,33	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,07	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,50	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	4,87	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	4,67	<div></div>
Kraj Vysočina (N=9)			Královéhradecký kraj (N=11)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,67	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,36	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,44	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,27	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	4,89	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	3,91	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,11	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	3,09	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,56	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,18	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,00	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,27	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,33	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,91	<div></div>
Liberecký kraj (N=4)			Moravskoslezský kraj (N=13)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1,50	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	4,23	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,75	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,77	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	5,00	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	3,92	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	5,00	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	4,00	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	5,25	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	3,92	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,00	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	3,77	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	4,50	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,38	<div></div>
Olomoucký kraj (N=13)			Pardubický kraj (N=12)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,85	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,92	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,23	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	4,08	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	4,46	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	4,58	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,46	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	2,33	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,77	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,00	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,15	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,25	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,08	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,83	<div></div>
Plzeňský kraj (N=2)			Středočeský kraj (N=18)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1,50	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,28	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,50	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,06	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	4,00	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	3,94	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,50	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	4,06	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	6,50	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,44	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	3,00	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,78	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	6,00	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	4,44	<div></div>
Ústecký kraj (N=14)			Zlínský kraj (N=7)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	4,00	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,29	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,50	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,14	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	4,36	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	4,86	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	3,64	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	4,00	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	3,29	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,86	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,00	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,43	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,21	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	4,43	<div></div>

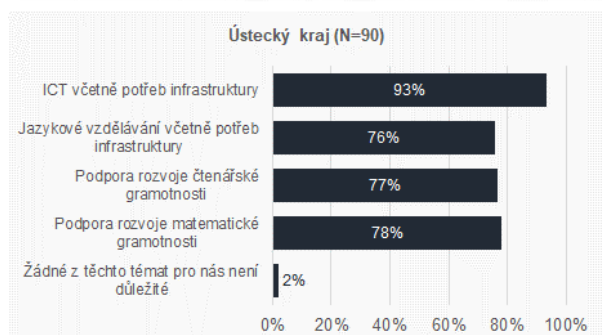
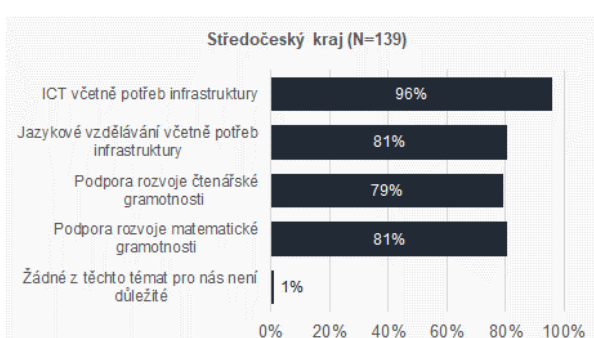
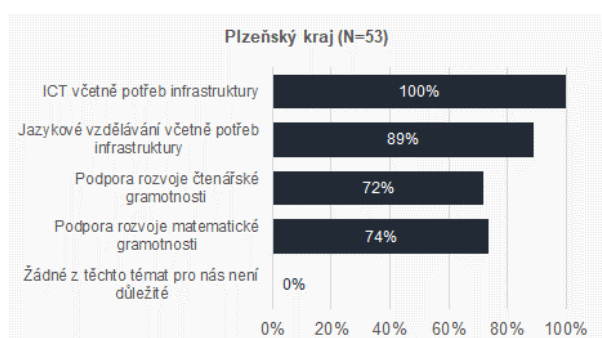
Příloha 7: Důležitost povinných oblastí intervencí v jednotlivých krajích – Konzervatoř (nižší hodnota => více důležité; vyšší hodnota => méně důležité)

Hlavní město Praha (N=6)			Jihočeský kraj (N=1)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1,67	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	3,00	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,50	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,00	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,00	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	4,00	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	6,33	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	7,00	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,50	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	5,00	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	3,67	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	2,00	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,33	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	6,00	<div></div>
Jihomoravský kraj (N=2)			Moravskoslezský kraj (N=2)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,50	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1,50	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,50	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,50	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	5,00	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,00	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	4,50	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	7,00	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	4,00	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	5,00	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	3,50	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	3,00	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	7,00	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	5,00	<div></div>
Olomoucký kraj (N=1)			Pardubický kraj (N=1)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1,00	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,00	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,00	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,00	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	5,00	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	1,00	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	7,00	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	4,00	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	6,00	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	5,00	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	2,00	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	6,00	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	4,00	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	7,00	<div></div>
Ústecký kraj (N=1)			Zlínský kraj (N=1)		
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	4,00	<div></div>	Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2,00	<div></div>
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	2,00	<div></div>	Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	1,00	<div></div>
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	1,00	<div></div>	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	3,00	<div></div>
Podpora polytechnického vzdělávání	7,00	<div></div>	Podpora polytechnického vzdělávání	7,00	<div></div>
Rozvoj kariérového poradenství	6,00	<div></div>	Rozvoj kariérového poradenství	4,00	<div></div>
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	3,00	<div></div>	Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	5,00	<div></div>
Inkluzivní vzdělávání	5,00	<div></div>	Inkluzivní vzdělávání	6,00	<div></div>
Plzeňský kraj (N=1)					
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1,00	<div></div>			
Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zam.	3,00	<div></div>			
Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	2,00	<div></div>			
Podpora polytechnického vzdělávání	7,00	<div></div>			
Rozvoj kariérového poradenství	6,00	<div></div>			
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,00	<div></div>			
Inkluzivní vzdělávání	5,00	<div></div>			

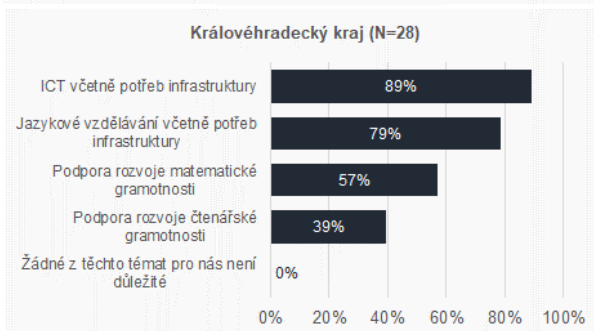
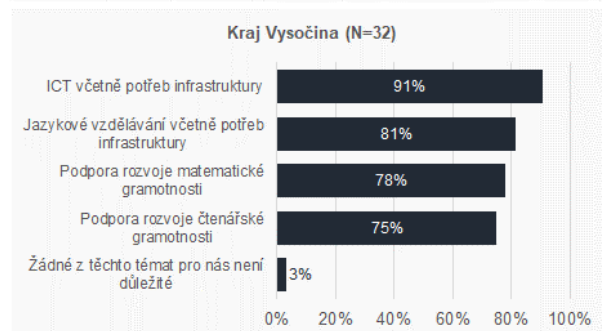
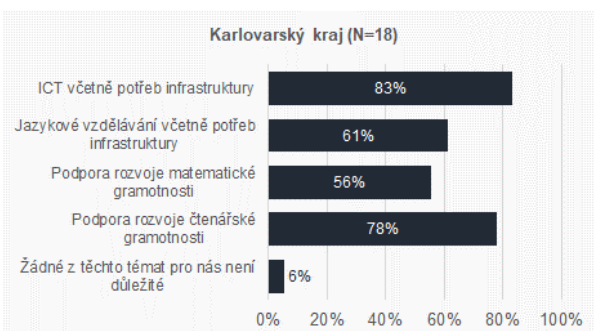
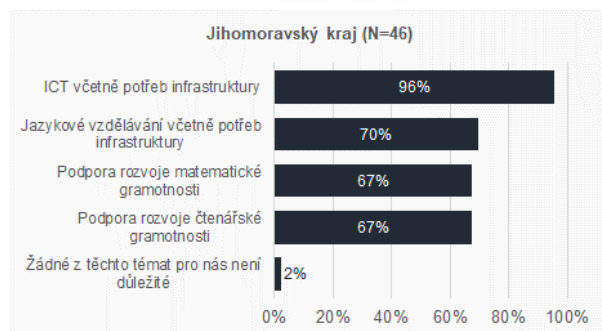
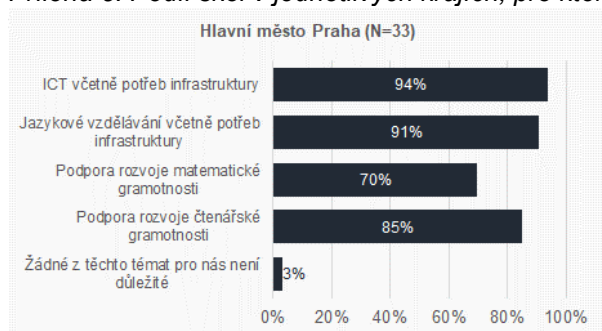
Příloha 8: Podíl škol v jednotlivých krajích, pro které jsou důležité nepovinné oblasti intervence

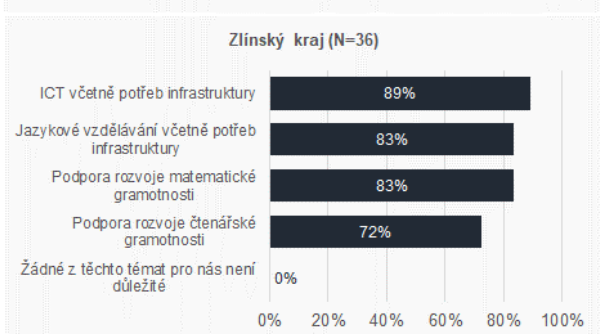
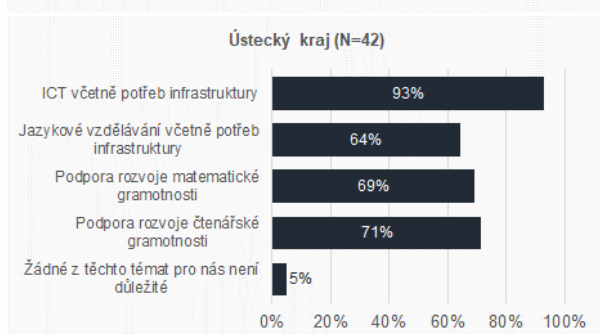
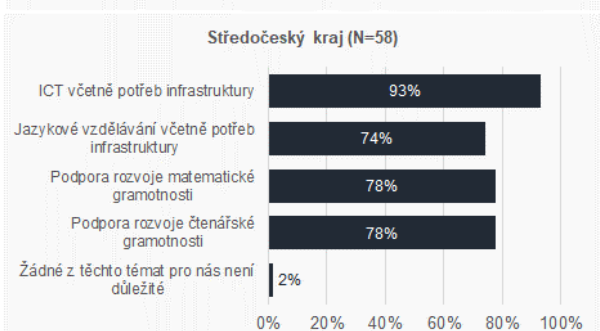
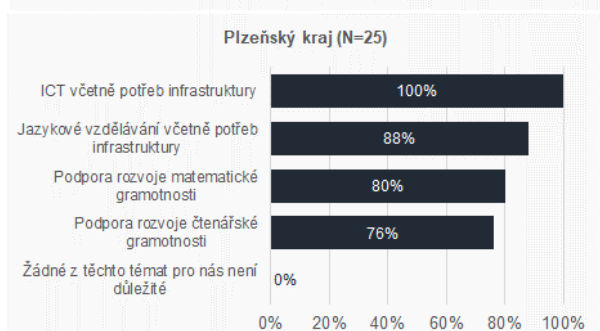
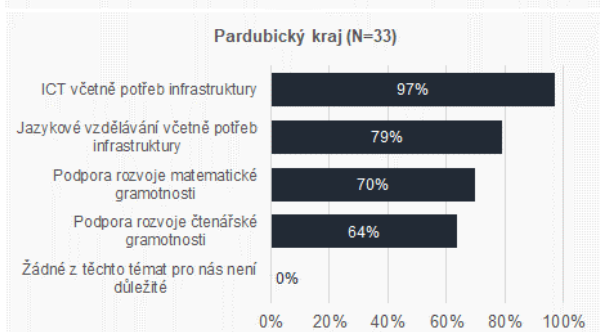
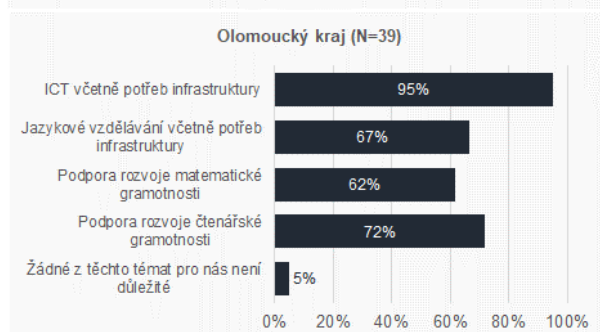
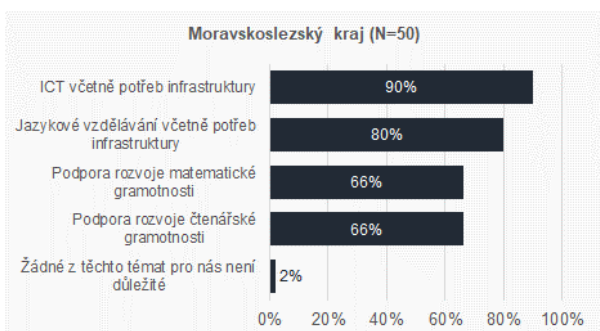
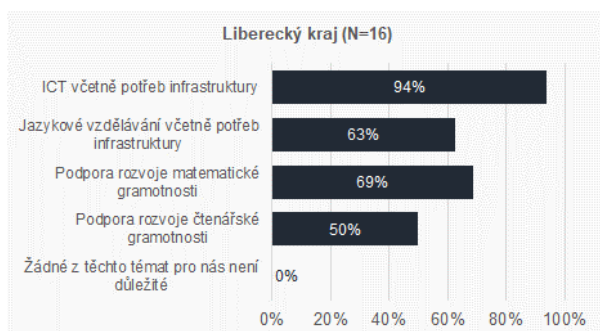

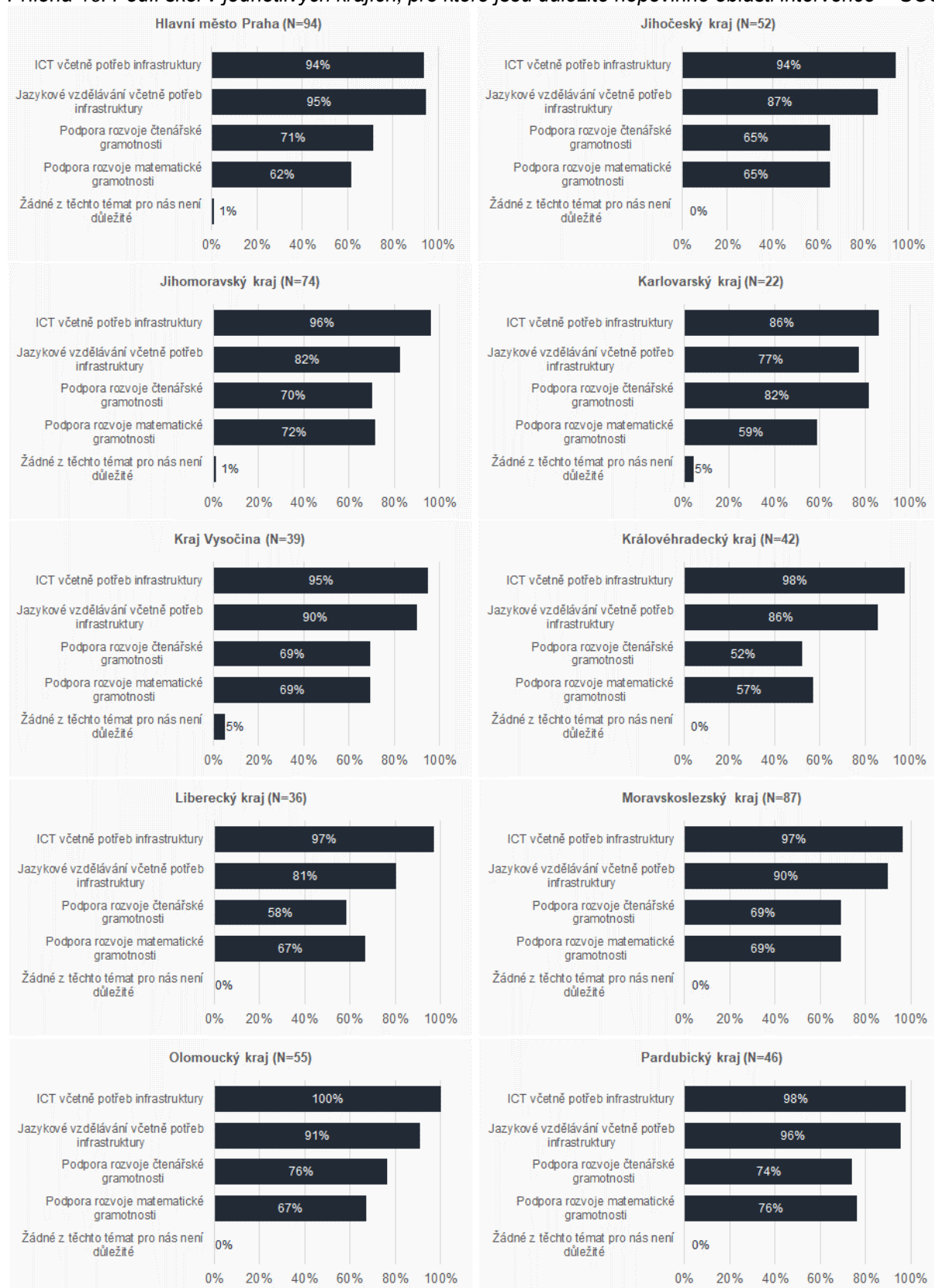
Příloha 9: Podíl škol v jednotlivých krajích, pro které jsou důležité nepovinné oblasti intervence – SOU

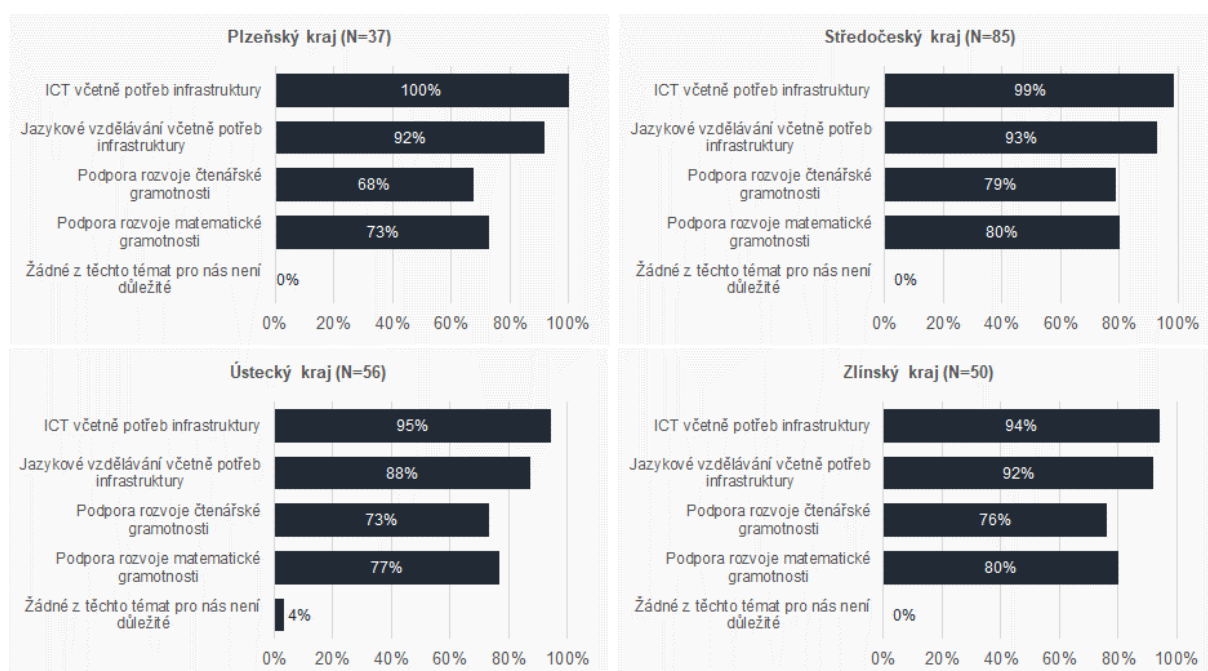

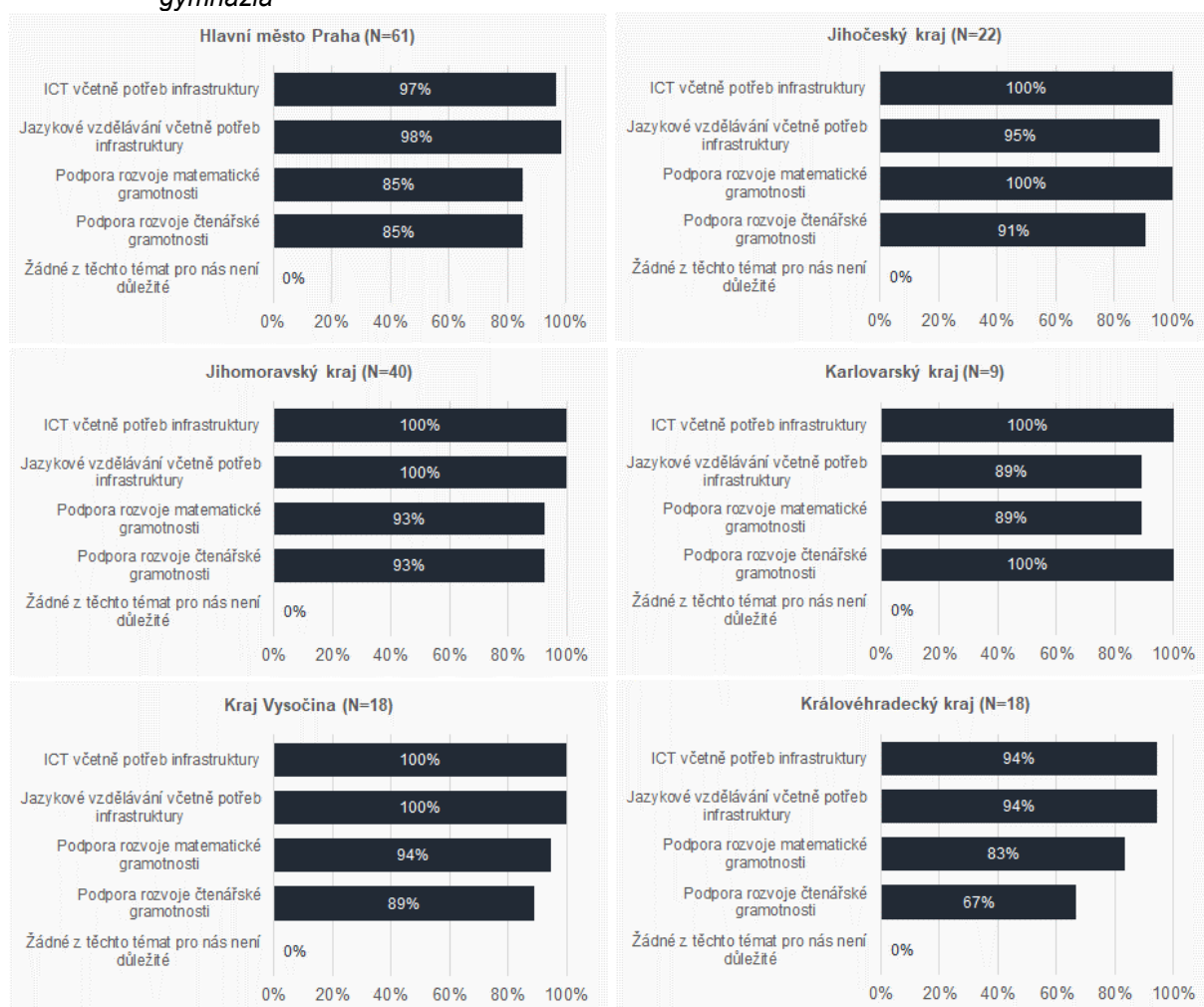

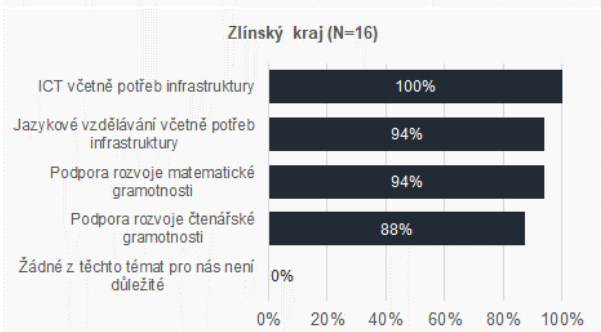
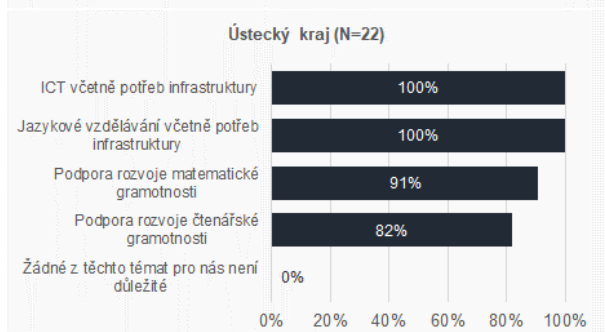
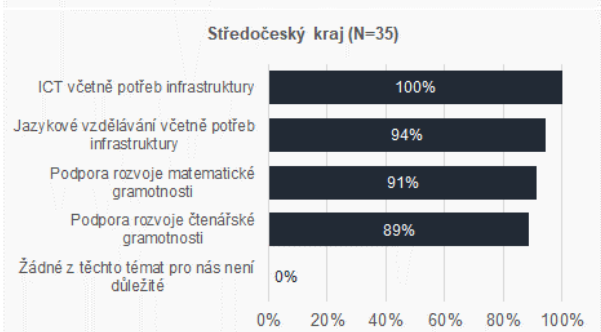
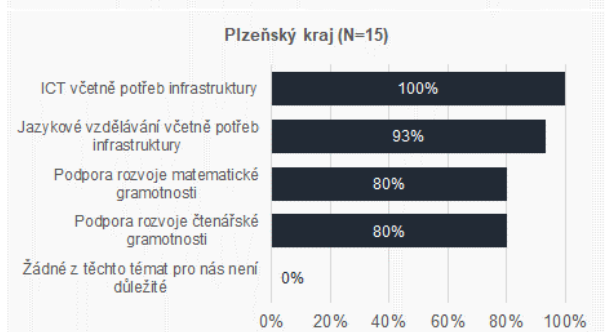
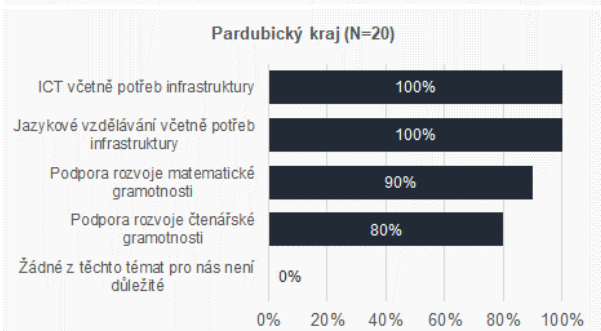
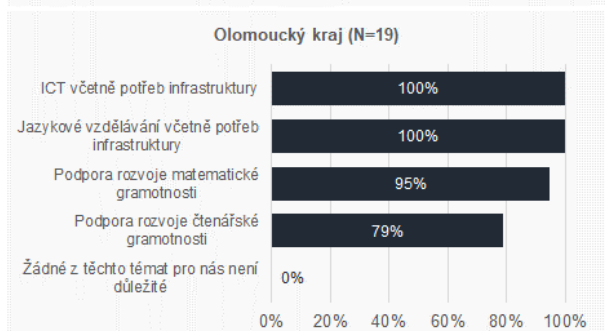
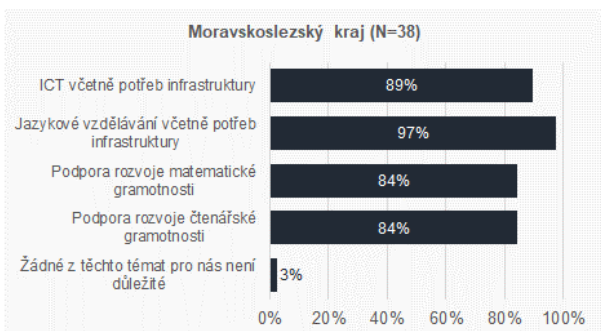
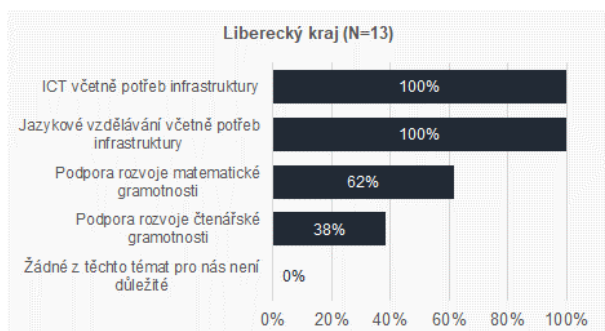
Příloha 10: Podíl škol v jednotlivých krajích, pro které jsou důležité nepovinné oblasti intervence – SOŠ

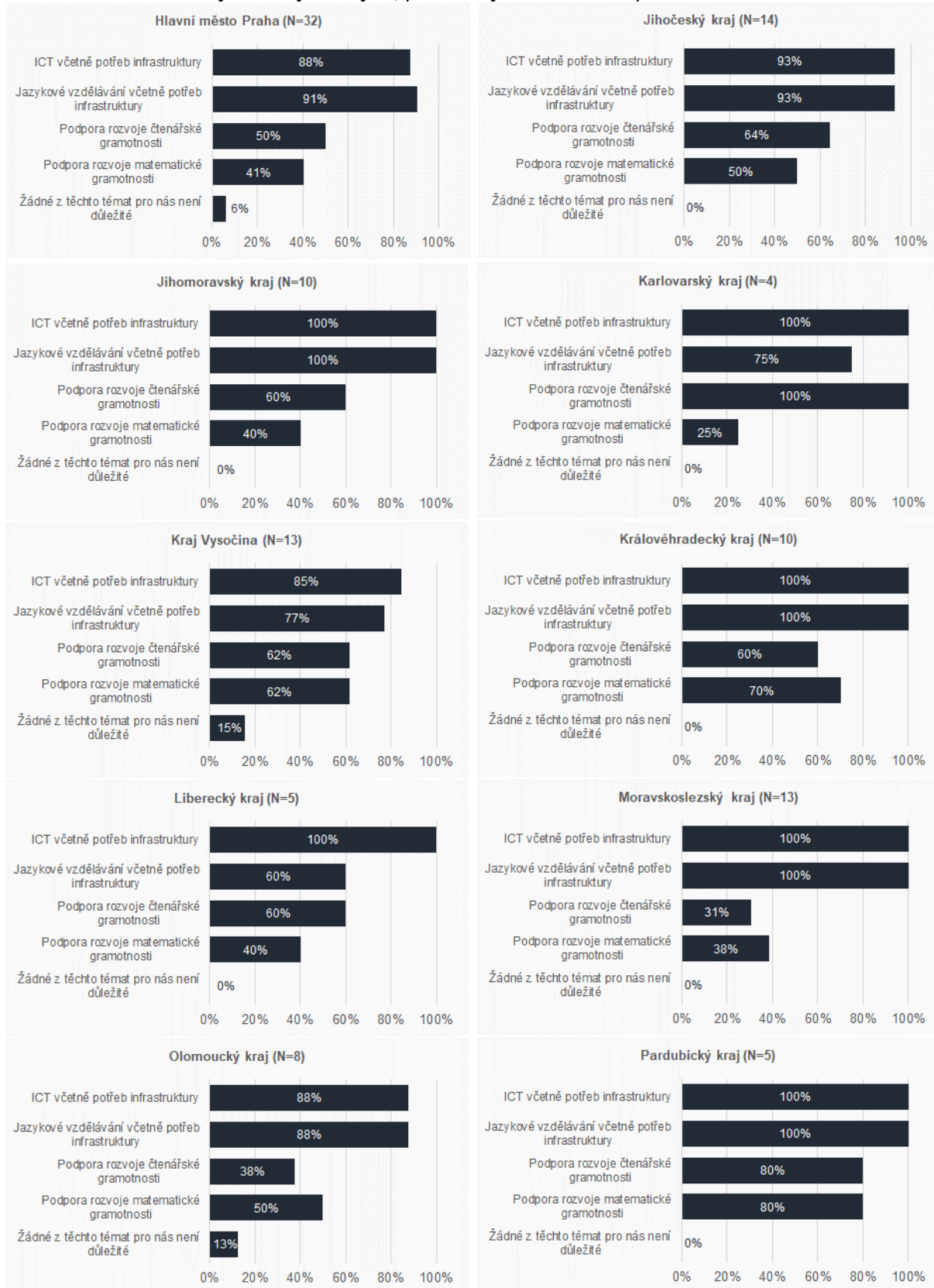
Příloha 11: Podíl škol v jednotlivých krajích, pro které jsou důležité nepovinné oblasti intervence – gymnázia

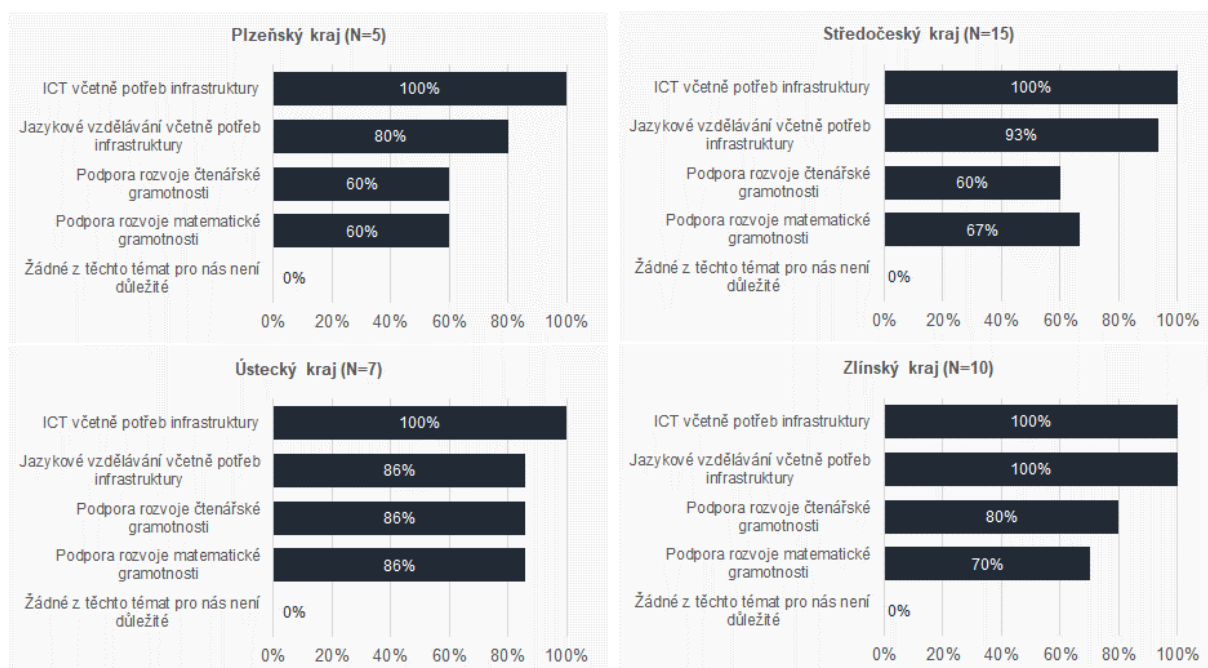

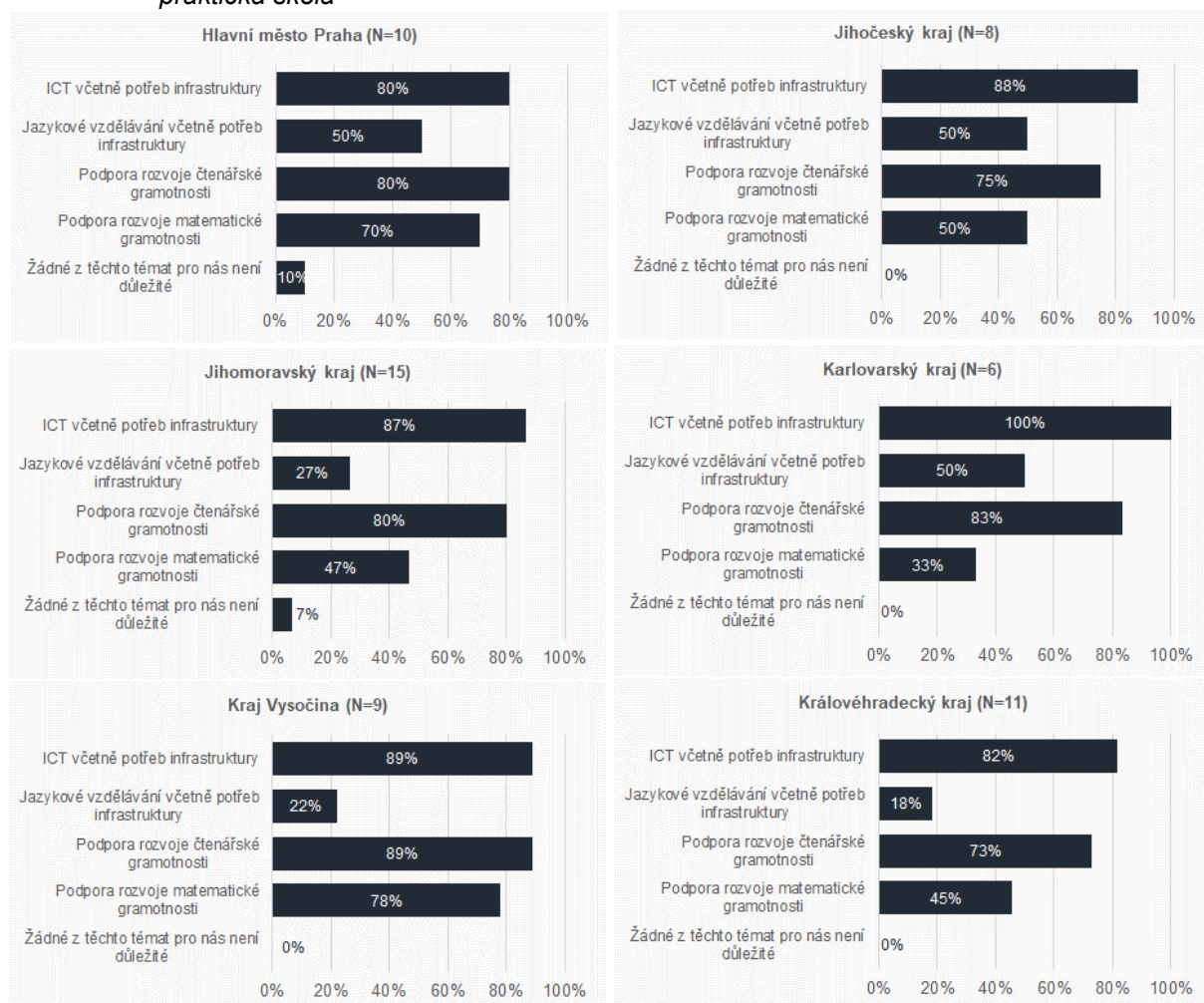
Příloha 12: Podíl škol v jednotlivých krajích, pro které jsou důležité nepovinné oblasti intervence – VOŠ

Příloha 13: Podíl škol v jednotlivých krajích, pro které jsou důležité nepovinné oblasti intervence – praktická škola

Příloha 14: Podíl škol v jednotlivých krajích, pro které jsou důležité nepovinné oblasti intervence – konzervatoř

